

STARE SORTE BAČKE

Sombor, 2024. godine

STARE SORTE BAČKE

Vladimir Sabadoš, Danijela Žunić i saradnici

Izdavač: Poljoprivredna stručna služba "Sombor" doo Sombor

Autori:

Vladimir Sabadoš

Danijela Žunić

Zoran Boca

Olivera Sekulić

Jelena Ivan

Tatjana Veselinović

Gordana Forgić

Mirjana Zorić

Nataša Prodanović

Zoran Boca

Olivera Sekulić

Jelena Ivan

Tatjana Veselinović

Gordana Forgić

Mirjana Zorić

Nataša Prodanović

Recenzija: dr Žarko M. Ilin, red. prof., uža naučna oblast Povrtarstvo,
Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Departman za ratarstvo i povrtarstvo

Fotografije: Vladimir Sabadoš, Danijela Žunić

Prelom i štampa: Tampograf, Novi Sad

Tiraž: 300

UVOD

Po ugledu na brojne nacije razvijene društvene svesti koje su odavno razvile programe kojima se od trajnog nestajanja čuvaju najugoženije sorte i ekopopulacije biljnih vrsta, Poljoprivredna stručna služba "Sombor" u saradnji sa Pokrajinskim sekretarijatom za poljoprivredu, Ministarstvom prosvete i školskom upravom u Somboru i zapadnobačkim okrugom 2007. godine pokrenula je Pilot projekat „Sačuvajmo stare Vojvođanske sorte povrća“. Akcija je pokrenuta 03.12.2007. godine i trajala je tri nedelje do 22. 12. 2007. godine.

Cilj projekta je bio da se od trajnog gubitka sačuvaju stare domaće sorte povrća koje se tradicionalno uzgajaju na našem području. U akciji su učestvovali 22 osnovne škole sa 3163 učenika. U toku tri nedelje prikupljanja uzoraka prikupljeno je 5296 uzoraka povrća i drugih biljnih vrsta a ukupan broj učenika koji je aktivno učestvovao i doneo uzorke je 617. Uzorci su morali biti označeni sa podacima o imenu i prezimenu učenika, razredu, školi, nazivu sorte, adresi, datumu prikupljanja semena itd.

Po završetku akcije prikupljanja semena, nastavnici i škole, u znak zahvalnosti na aktivnom učešću u ovom značajnom projektu bili su nagrađeni vrednim nagradama (laptop, kompjuter, projektor itd). Nagrađeno je 6 škola, 28 učenika, 3 nastavnika i 1 najbolji razred.

Nakon prikupljanja uzoraka uzorci su svaki pojedinačno determinisani i razvrstani po biljnim vrstama, obeleženi sa slovima A ili B, dodeljen im je broj, formirana je baza podataka i izvršena je priprema uzoraka za setvu. Veliki broj uzoraka je prikupljen i podeljen po biljnim vrstama: pasulj (745), paprika (537), boranija (381), kukuruz kokičar i šećerac (371), crni luk (320), salata (312), bundeva (286), beli luk (251), tikvice (243), krastavci (216), paradajz (202), cveće (176), dinja (101), spanać (101), grašak (93), mak (79), mrkva (76), peršun (76), začinsko bilje (72), kupus (54) i ostalo (604).

Tokom narednih godina izvršeno je ocenjivanje bioloških svojstava biljaka prema DUS deskriptoru, kao i ocenjivanje proizvodnih svojstava povrća i drugih biljnih vrsta dobijenih setvom semena iz prikupljenih uzoraka. Izvršen je opis prikupljenih sorti i populacija tokom vegetacije, te je ocenjeno zdravstveno stanje i otpornost sorti i populacija na najznačajnije patogene. Podaci o kvalitativnim i kvantitativnim osobinama nalaze se u bazi podataka, te je svaka sorta dokumentovana sa velikim brojem fotografija.

Cilj nam je da stare sorte sačuvamo od zaborava jer su se vekovima prilagođavale ljudima i okruženju, te imaju veliki kulturološki značaj jer se za njih vežu pesme, običaji, te da uključimo što veći broj poljoprivrednih proizvođača u cilju širenja proizvodnje sa autohtonim sortama. Danas sa trendom porasta organskih proizvođača, raste i šansa za stare sorte jer su one osnova ove proizvodnje.

PAPRIKA (*Capsicum annuum* L.)

Slika 1. Plod paprike (Sabadoš, 2017)

Paprika je jedna od najznačajnijih povrtarskih kultura u svetu i kod nas. Postoji veliki broj varijeteta i sorti paprika koje se razlikuju po boji, obliku, veličini, aromi i stepenu ljutine ploda. Plod paprike (sl. 1) se prvenstveno konzumira kao sveže povrće (salata, dodatak jelima), kuvan, pečen, mariniran, zamrznut ili osušen plod kao začin, pri čemu je primena paprike veoma široka u prehrambenoj, farmaceutskoj i kozmetičkoj industriji.

Paprika je poreklom iz Amerike, a divlje forme rastu u Brazilu i Meksiku.

Najčešće podele paprika su prema obliku, kao i stepenu ljutine ploda, te paprike mogu biti sa slatkim i sa ljutim perikarpom (mesom) ploda.

Šifra sorte: B 1588

Paprika u tipu kapije, spada u srednje stasne sorte što se tiče sazrevanja. Odličnog izgleda, plodovi su prosečne dužine oko 12 cm sa dobrom masom ploda do 200 grama. Meso je slatkastog ukusa, crvene boje (sl. 2). Karakteristična tanka ljsuska koja se lako ljušti, te ga čini pogodnom za preradu, pečenje i proizvodnju ajvara i pindjura. Veoma je prinosna vrsta. Najbolje je proizvoditi iz rasada u uslovima navodnjavanja. Seme je poreklom iz Karavukova u opštini Odžaci. Masa ploda je 174,2 grama, širina ploda 7,5 cm, dužina ploda 12,1 cm. Debljina perikarpa je 0,5 cm. Tip ploda je kapija, broj komora 2. Sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 7,1%. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase (termogravimetrijski) je 9,95%, kapsaicin odsutan, a prinos plodova je 52,3 t/ha.

Slika 2. Sorta B1588 (Žunić, 2022)

DUS test jeste test kojim se utvrđuje različitost, uniformnost i stabilnost sorte u skladu sa odredbama UPOV (Međunarodna unija za zaštitu novih biljnih sorti).

Sorta je različita ako se razlikuje najmanje po jednoj osobini od bilo koje sorte koja je upisana u Registrar sorti poljoprivrednog bilja, kao i od sorte iz referentne kolekcije. Sorta je uniformna ako je dovoljno ujednačena u bitnim osobinama s obzirom na odstupanja koja se mogu očekivati zbog osobnosti njenog umnožavanja. Sorta je stabilna ako njene bitne osobine ostaju nepromenjene i posle višestrukog umnožavanja ili u slučaju pojedinačnog ciklusa umnožavanja, posle svakog takvog ciklusa.

SORTA: B 1588

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	3	uspravan
3	Biljka: dužina stabla od kotil.do 1. cveta	7	dugačko
4	Biljka: skraćeni internodiji	9	prusitni
5	Samo za sorte sa skraćenim broj internodija	2	jedan do tri
6	Samo za sorte bez skraćenih internodija dužina internod.	0	-
7	Biljka: obojenost antocijanom u nivou nodusa	5	srednji
8	List: dužina liske	5	srednja
9	List: širina	5	srednji
10	List: zelena boja	5	srednja
11	List: klobučavost	3	slaba
12	Cvet: položaj cvetne drške	1	uspravan
13	Plod: boja pre dostizanja zrelosti	3	zelena
14	Plod: intenzitet boje pre dostizanja zrelosti	3	svetla
15	Plod: položaj	7	viseći
16	Plod: dužina	5	srednji
17	Plod: prečnik	5	srednji
18	Plod: odnos dužina/prečnik	5	srednji
19	Plod: preovlađujući oblik uzdužnog preseka	7	trouglast
20	Plod: preovlađujući oblik poprečnog preseka	1	elipsast
21	Plod: nazubljenost perikarpa u osnovu	1	odsutna ili neznatna
22	Plod: tekstura površine	2	blago naborana
23	Plod: boja u zrelosti	3	crvena
24	Plod: intenzitet boje u zrelosti	5	srednja
25	Plod: sjaj	5	srednji
26	Plod: udubljenje drške	9	prisutno
27	Plod: dubina udubljenja drške	3	plitko
28	Plod: oblik vrha	3	šiljast
29	Plod: dubina brazdi izmedu komora	1	nema ili veoma plitke
30	Plod: preovlađujući broj komora	2	dve i tri
31	Plod: debljina mesa	5	srednje
32	Placenta: veličina	5	srednja
33	Drška: dužina	3	kratka
34	Drška: debljina	5	srednja
35	Čašica: izgled	1	neobavijajuća
36	Plod: kapsaicin u placenti	1	odsutan
37	Vreme početka cvetanja	5	srednje
38	Vreme sazrevanja (na 50% bilj.promena boje)	5	srednje

Šifra sorte: B 1109

Veoma snažna biljka, razgranata i visećih plodova. Intenzivno crvene boje i krupnoće ploda mase do 150 grama (sl. 3). U tipu kapije, srednje vreme sazrevanja sa odsutnim kapsaicinom, slatkastog ukusa. Pogodna za industrijsku proizvodnju i potrošnju u domaćinstvu i za preradu. Ima veći sadržaj suve materije u zreloplodu. Karakteristično je da ne sazревa ujednačeno, te se bere u više navrata. Izvorno seme je iz Karavukova u opštini Odžaci. Masa ploda je 112,6 grama, a širina 7,2 cm. Dužina ploda je 11,5 cm. Debiljna perikarpa iznosi 0,5 cm. Tip ploda je kapija. Broj komora je tri, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 8,1%. Sadržaj suve materije utvrđen sušnjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 10,9%. Prinos plodova iznosi 41,3 t/ha.

Slika 3. Sorta B1109 (Sabadoš, 2023)

SORTA: B 1109

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	3	uspravan
3	Biljka: dužina stabla od kotil.do 1. cveta	7	dugačko
4	Biljka: skraćeni internodiji	9	prusutni
5	Samo za sorte sa skraćenim broj internodija	2	jedan do tri
6	Samo za sorte bez skraćenih internodija dužina inter.	0	-
7	Biljka: obojenost antocijanom u nivou nodusa	5	srednji
8	List: dužina liske	5	srednja
9	List: širina	5	srednji
10	List: zelena boja	5	srednja
11	List: klobučavost	3	slaba
12	Cvet: položaj cvetne drške	2	nije uspravan
13	Plod: boja pre dostizanja zrelosti	3	zelena
14	Plod: intenzitet boje pre dostizanja zrelosti	7	tamna
15	Plod: položaj	7	viseći
16	Plod: dužina	5	srednji
17	Plod: prečnik	5	srednji
18	Plod: odnos dužina/prečnik	5	srednji
19	Plod: preovlađujući oblik uzdužnog preseka	7	trouglast
20	Plod: preovlađujući oblik poprečnog preseka	1	elipsast
21	Plod: nazubljenost perikarpa u osnovu	1	odsutna ili neznatna
22	Plod: tekstura površine	1	glatka
23	Plod: boja u zrelosti	3	crvena
24	Plod: intenzitet boje u zrelosti	5	srednja
25	Plod: sjaj	5	srednji
26	Plod: udubljenje drške	9	prisutno
27	Plod: dubina udubljenja drške	3	plitko
28	Plod: oblik vrha	3	šiljast
29	Plod: dubina brazdi izmedu komora	1	nema ili veoma plitke
30	Plod: preovlađujući broj komora	2	dve i tri
31	Plod: debljina mesa	5	srednje
32	Placenta: veličina	7	velika
33	Drška: dužina	5	srednja
34	Drška: debljina	5	srednja
35	Čašica: izgled	1	neobavijajuća
36	Plod: kapsaicin u placenti	1	odsutan
37	Vreme početka cvetanja	5	srednje
38	Vreme sazrevanja (na 50% bilj.promena boje)	5	srednje

Šifra sorte: B 849

Ovu sortu karakteriše veoma snažna biljka, razgranata, sa velikom masom ploda. Izrazite je dužine, intenzivne crvene boje, otporna na prouzrokovane bolesti (sl. 4). U tipu kapije sa odsutnim kapsaicinom i visećim plodom. Veoma pogodna za preradu. Idealna sorta za proizvodnju paprike iz rasada uz intenzivno navodnjavanje. Seme je sa područja naseljenog mesta Prigrevica u opštini Apatin. Masa ploda je 149,9 grama, a širina 5,1 cm. Dužina ploda je 14,5 cm. Debljina perikarpa iznosi 0,6 cm. Tip ploda je "kapija", broj komora 2. Sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 7,5%. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 10,5%, a kapsaicin je odsutan. Prinos po hektaru je 45 tona.

Slika 4. Sorta B 849 (Žunić, 2023)

SORTA: B 849

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	3	uspravan
3	Biljka: dužina stabla od kotil.do 1. cveta	7	dugacko
4	Biljka: skraćeni internodiji	9	prusitni
5	Samo za sorte sa skraćenim broj internodija	2	jedan do tri
6	Samo za sorte bez skraćenih internodija dužina internod.	0	-
7	Biljka: obojenost antocijanom u nivou nodusa	7	jaka
8	List: dužina liske	5	srednja
9	List: širina	5	srednji
10	List: zelena boja	7	tamna
11	List: klobučavost	3	slaba
12	Cvet: položaj cvetne drške	1	uspravan
13	Plod: boja pre dostizanja zrelosti	3	zelena
14	Plod: intenzitet boje pre dostizanja zrelosti	5	srednja
15	Plod: položaj	7	viseći
16	Plod: dužina	5	srednji
17	Plod: prečnik	5	srednji
18	Plod: odnos dužina/prečnik	5	srednji
19	Plod: preovlađujući oblik uzdužnog preseka	7	trouglast
20	Plod: preovlađujući oblik poprečnog preseka	1	elipsast
21	Plod: nazubljenost perikarpa u osnovu	3	slaba
22	Plod: tekstura površine	1	glatka
23	Plod: boja u zrelosti	3	crvena
24	Plod: intenzitet boje u zrelosti	5	srednja
25	Plod: sjaj	5	srednji
26	Plod: udubljenje drške	9	prisutno
27	Plod: dubina udubljenja drške	3	plitko
28	Plod: oblik vrha	3	šiljast
29	Plod: dubina brazdi izmedu komora	3	plitke
30	Plod: preovlađujući broj komora	2	dve i tri
31	Plod: debljina mesa	5	srednje
32	Placenta: veličina	5	srednja
33	Drška: dužina	5	srednja
34	Drška: debljina	5	srednja
35	Čašica: izgled	1	neobavijajuća
36	Plod: kapsaicin u placenti	1	odsutan
37	Vreme početka cvetanja	5	srednje
38	Vreme sazrevanja (na 50% bilj.promena boje)	5	srednje

Šifra sorte: A 2020

Srednje rana sorta, razgranata i velike lisne mase. Prosečne mase ploda oko 130 grama, koja je svrstava u grupu kapija sa odličnom krupnoćom ploda i sa dobim prinosom (sl. 5). Slatkasta, sa odsutnim kapsaicinom, što je čini pogodnom kako za industrijsku, tako i za preradu u domaćinstvu. Ova sorta je veoma povoljna za prozvodnju na otvorenom polju, pre svega zbog velike lisne mase. Oštećenja na plodovima od prekomernog zračenja su kod ove sorte značajno manja. Izvorno seme ove populacije paprike je poreklom iz naseljenog meseta Deronje. Masa ploda je 135,3 grama, a širina ploda je 6,5 cm. Dužina ploda je 11,8 cm. Debljina perikarpa je 0,6 cm. Tip ploda je "kapija", broj komora 2, dok je sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom 7,1%. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 10,3%. Kapsaicin je odsutan, a prosečan prinos iznosi 47 t/ha.

Slika 5. Sorta A 2020 (Sabadoš, 2023)

SORTA: A 2020

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	3	uspravan
3	Biljka: dužina stabla od kotil.do 1. cveta	7	dugačko
4	Biljka: skraćeni internodiji	9	prusitni
5	Samo za sorte sa skraćenim broj internodija	2	jedan do tri
6	Samo za sorte bez skraćenih internodija dužina internod.	0	-
7	Biljka: obojenost antocijanom u nivou nodusa	5	srednji
8	List: dužina liske	5	srednja
9	List: širina	5	srednji
10	List: zelena boja	7	tamna
11	List: klobučavost	3	slaba
12	Cvet: položaj cvetne drške	1	uspravan
13	Plod: boja pre dostizanja zrelosti	3	zelena
14	Plod: intenzitet boje pre dostizanja zrelosti	5	srednja
15	Plod: položaj	7	viseći
16	Plod: dužina	5	srednji
17	Plod: prečnik	5	srednji
18	Plod: odnos dužina/prečnik	5	srednji
19	Plod: preovlađujući oblik uzdužnog preseka	7	trouglast
20	Plod: preovlađujući oblik poprečnog preseka	1	elipsast
21	Plod: nazubljenost perikarpa u osnovu	3	slaba
22	Plod: tekstura površine	1	glatka
23	Plod: boja u zrelosti	3	crvena
24	Plod: intenzitet boje u zrelosti	5	srednja
25	Plod: sjaj	5	srednji
26	Plod: udubljenje drške	9	prisutno
27	Plod: dubina udubljenja drške	5	srednje
28	Plod: oblik vrha	5	zatupast
29	Plod: dubina brazdi izmedu komora	3	plitke
30	Plod: preovlađujući broj komora	1	samo dve
31	Plod: debljina mesa	5	srednje
32	Placenta: veličina	5	srednja
33	Drška: dužina	5	srednja
34	Drška: debljina	5	srednja
35	Čašica: izgled	1	neobavijajuća
36	Plod: kapsaicin u placenti	1	odsutan
37	Vreme početka cvetanja	5	srednje
38	Vreme sazrevanja (na 50% bilj. promena boje)	5	srednje

Šifra sorte: B 64

Srednje rana sorta, izuzetne mase ploda, do 160 grama. U tipu kapije, intenzivno crvene boje sa visokim sjajem (sl. 6). Nema posebnih zahteva prema proizvodnji. Odlična za preradu. Neujednačeno sazreva, što predstavlja negativnu osobinu. Seme izvorno potiče iz naseljenog mesta Ratkovo u opštini Odžaci. Masa ploda iznosi 153,8 grama, širina 10 cm, a dužina 14,5 cm. Debiljna perikarpa je 0,9 cm. Tip ploda kapija, broj komora 2. Sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 6,5%. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 9,4%, dok je kapsaicin odsutan. Prinos plodova je 50,5 t/ha.

Slika 6. Sorta B 64 (Žunić, 2022)

SORTA: B 64

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	3	uspravan
3	Biljka: dužina stabla od kotil.do 1. cveta	7	dugacko
4	Biljka: skraćeni internodiji	9	prusitni
5	Samo za sorte sa skraćenim broj internodija	2	jedan do tri
6	Samo za sorte bez skraćenih internodija dužina internod.	0	-
7	Biljka: obojenost antocijanom u nivou nodusa	5	srednji
8	List: dužina liske	5	srednja
9	List: širina	5	srednji
10	List: zelena boja	5	srednja
11	List: klobučavost	3	slaba
12	Cvet: položaj cvetne drške	2	nije uspravan
13	Plod: boja pre dostizanja zrelosti	3	zelena
14	Plod: intenzitet boje pre dostizanja zrelosti	7	tamna
15	Plod: položaj	7	viseći
16	Plod: dužina	7	dugačak
17	Plod: prečnik	5	srednji
18	Plod: odnos dužina/prečnik	7	veliki
19	Plod: preovlađujući oblik uzdužnog preseka	7	trouglast
20	Plod: preovlađujući oblik poprečnog preseka	1	elipsast
21	Plod: nazubljenost perikarpa u osnovu	5	srednja
22	Plod: tekstura površine	1	glatka
23	Plod: boja u zrelosti	3	crvena
24	Plod: intenzitet boje u zrelosti	5	srednja
25	Plod: sjaj	5	srednji
26	Plod: udubljenje drške	9	prisutno
27	Plod: dubina udubljenja drške	5	srednje
28	Plod: oblik vrha	3	šiljast
29	Plod: dubina brazdi izmedu komora	3	plitke
30	Plod: preovlađujući broj komora	2	dve i tri
31	Plod: debljina mesa	5	srednje
32	Placenta: veličina	5	srednja
33	Drška: dužina	7	dugačka
34	Drška: debljina	5	srednja
35	Čašica: izgled	1	neobavijajuća
36	Plod: kapsaicin u placenti	1	odsutan
37	Vreme početka cvetanja	5	srednje
38	Vreme sazrevanja (na 50% bilj.promena boje)	5	srednje

Šifra sorte: B 894

Plod intenzivno crvene boje, dobre mase ploda i suve materije (sl. 7). Odsutan kapsaicin i slatkast ukus je čine pogodnom za preradu. Nema posebnih zahteva za proizvodnju, iako je najbolje proizvoditi iz rasada. Plod ove sorte paprike sadrži veći sadržaj suve materije, te je izvrstan za preradu na poljoprivrednom gazdinstvu. Masa ploda je 76,4 grama, širina 5,7 cm, dužina 12,1 cm. Debljina perikarpa iznosi 0,5 cm, a tip ploda je "kapija". Broj komora je 2, dok je sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom 9%. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 12,3%, kapsaicin je odsutan a prinos po hektaru je 36,3 tone.

Slika 7. Sorta B 894 (Sabadoš, 2022)

SORTA: B 894

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	3	uspravan
3	Biljka: dužina stabla od kotil.do 1. cveta	7	dugačko
4	Biljka: skraćeni internodiji	9	prusitni
5	Samo za sorte sa skraćenim broj internodija	2	jedan do tri
6	Samo za sorte bez skraćenih internodija dužina internod.	0	-
7	Biljka: obojenost antocijanom u nivou nodusa	5	srednji
8	List: dužina liske	5	srednja
9	List: širina	5	srednji
10	List: zelena boja	5	srednja
11	List: klobučavost	3	slaba
12	Cvet: položaj cvetne drške	1	uspravan
13	Plod: boja pre dostizanja zrelosti	3	zelena
14	Plod: intenzitet boje pre dostizanja zrelosti	7	tamna
15	Plod: položaj	7	viseći
16	Plod: dužina	7	dugačak
17	Plod: prečnik	5	srednji
18	Plod: odnos dužina/prečnik	7	veliki
19	Plod: preovlađujući oblik uzdužnog preseka	7	trouglast
20	Plod: preovlađujući oblik poprečnog preseka	1	elipsast
21	Plod: nazubljenost perikarpa u osnovu	5	srednja
22	Plod: tekstura površine	1	glatka
23	Plod: boja u zrelosti	3	crvena
24	Plod: intenzitet boje u zrelosti	5	srednja
25	Plod: sjaj	5	srednji
26	Plod: udubljenje drške	9	prisutno
27	Plod: dubina udubljenja drške	5	srednje
28	Plod: oblik vrha	3	šiljast
29	Plod: dubina brazdi izmedu komora	3	plitke
30	Plod: preovlađujući broj komora	1	samo dve
31	Plod: debljina mesa	5	srednje
32	Placenta: veličina	5	srednja
33	Drška: dužina	5	srednja
34	Drška: debljina	5	srednja
35	Čašica: izgled	1	neobavijajuća
36	Plod: kapsaicin u placenti	1	odsutan
37	Vreme početka cvetanja	5	srednje
38	Vreme sazrevanja (na 50% bilj. promena boje)	5	srednje

Šifra sorte: A 2440

Srednje rana sorta, izuzetne mase ploda i karakteristične crvene boje ploda, bujne, velike lisne mase tamnozelenih listova (sl. 8). Pogodna je za proizvodnju svežeg ploda, kao i za industrijsku, ili preradu na poljoprivrednom gazdinstvu. Plod je veoma krupan i kvalitetan. Seme je poreklom iz Stanišića, sela sa područja grada Sombora. Masa ploda je 175,9 grama, širina 8,1 cm, dužina 11,5 cm. Debljina perikarpa je 0,7 cm. Tip ploda je "kapija", broj komora 2. Sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom iznosi 6%. Kapsaicin je odsutan a prinos po hektaru je 56,5 tona.

Slika 8. Sorta A 2440 (Sabadoš, 2021)

SORTA: A 2440

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	3	uspravan
3	Biljka: dužina stabla od kotil.do 1. cveta	7	dugačko
4	Biljka: skraćeni internodiji	9	prusutni
5	Samo za sorte sa skraćenim broj internodija	2	jedan do tri
6	Samo za sorte bez skraćenih internodija dužina internod.	0	-
7	Biljka: obojenost antocijanom u nivou nodusa	5	srednji
8	List: dužina liske	5	srednja
9	List: širina	5	srednji
10	List: zelena boja	5	srednja
11	List: klobučavost	3	slaba
12	Cvet: položaj cvetne drške	1	uspravan
13	Plod: boja pre dostizanja zrelosti	3	zelena
14	Plod: intenzitet boje pre dostizanja zrelosti	7	tamna
15	Plod: položaj	7	viseći
16	Plod: dužina	5	srednji
17	Plod: prečnik	5	srednji
18	Plod: odnos dužina/prečnik	5	srednji
19	Plod: preovlađujući oblik uzdužnog preseka	7	trouglast
20	Plod: preovlađujući oblik poprečnog preseka	1	elipsast
21	Plod: nazubljenost perikarpa u osnovu	3	slaba
22	Plod: tekstura površine	1	glatka
23	Plod: boja u zrelosti	3	crvena
24	Plod: intenzitet boje u zrelosti	7	tamna
25	Plod: sjaj	5	srednji
26	Plod: udubljenje drške	9	prisutno
27	Plod: dubina udubljenja drške	3	plitko
28	Plod: oblik vrha	3	šiljast
29	Plod: dubina brazdi izmedu komora	3	plitke
30	Plod: preovlađujući broj komora	1	samo dve
31	Plod: debljina mesa	5	srednje
32	Placenta: veličina	5	srednja
33	Drška: dužina	5	srednja
34	Drška: debljina	5	srednja
35	Čašica: izgled	1	neobavijajuća
36	Plod: kapsaicin u placenti	1	odsutan
37	Vreme početka cvetanja	5	srednje
38	Vreme sazrevanja (na 50% bilj. promena boje)	5	srednje

Šifra sorte: B 1694

Rana sorta u tipu kapije, srednje mase ploda. Crvene boje, sa visokim sjajem i dobre lisne mase. Plodovi ujednačenog oblika i srednje krupni (sl. 9). Nema posebnih zahteva za proizvodnju. Odlična za preradu. Nešto nižeg je prinosa, ali kraće vegetacije, pogodna za proizvodnju za svežu potrošnju. Ova sorta poreklom je iz Karavukova, opština Odžaci. Masa ploda je 106,1 grama, širina 6,5 cm, dužina 11,5 cm. Debljina perikarpa iznosi 0,5 cm. Tip ploda je "kapija", broj komora 2, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 6,2%. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 10,1%, kapsaicin je odsutan, a prinos po hektaru je 38,6 tona.

Slika 9. Sorta B 1694 (Žunić, 2022)

SORTA: B 1694

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	3	uspravan
3	Biljka: dužina stabla od kotil.do 1. cveta	7	dugačko
4	Biljka: skraćeni internodiji	9	prusitni
5	Samo za sorte sa skraćenim broj internodija	2	jedan do tri
6	Samo za sorte bez skraćenih internodija dužina internod.	0	-
7	Biljka: obojenost antocijanom u nivou nodusa	5	srednji
8	List: dužina liske	5	srednja
9	List: širina	5	srednji
10	List: zelena boja	5	srednja
11	List: klobučavost	3	slaba
12	Cvet: položaj cvetne drške	1	uspravan
13	Plod: boja pre dostizanja zrelosti	3	zelena
14	Plod: intenzitet boje pre dostizanja zrelosti	7	tamna
15	Plod: položaj	7	viseći
16	Plod: dužina	5	srednji
17	Plod: prečnik	5	srednji
18	Plod: odnos dužina/prečnik	5	srednji
19	Plod: preovlađujući oblik uzdužnog preseka	7	trouglast
20	Plod: preovlađujući oblik poprečnog preseka	1	elipsast
21	Plod: nazubljenost perikarpa u osnovu	3	slaba
22	Plod: tekstura površine	1	glatka
23	Plod: boja u zrelosti	3	crvena
24	Plod: intenzitet boje u zrelosti	5	srednja
25	Plod: sjaj	5	srednji
26	Plod: udubljenje drške	9	prisutno
27	Plod: dubina udubljenja drške	5	srednje
28	Plod: oblik vrha	3	šiljast
29	Plod: dubina brazdi izmedu komora	3	plitke
30	Plod: preovlađujući broj komora	1	samo dve
31	Plod: debljina mesa	5	srednje
32	Placenta: veličina	5	srednja
33	Drška: dužina	5	srednja
34	Drška: debljina	5	srednja
35	Čašica: izgled	1	neobavijajuća
36	Plod: kapsaicin u placenti	1	odsutan
37	Vreme početka cvetanja	5	srednje
38	Vreme sazrevanja (na 50% bilj. promena boje)	3	rano

Šifra sorte: A 243

Srednje rana sorta, niskog rasta, sa visećim plodovima. U tipu babure, u tehnološkoj zrelosti mlečnožute, a u biološkoj crvene boje (sl. 10). Debelog perikarpa, srednje krupnoće ploda i sa nižim sadržajem suve materije u plodu. Pogodna za gajenje na otvorenom polju i u zaštićenom prostoru. Pre svega, pogodna za tržište u svežem stanju. Poreklo semena je iz naseljenog mesta Stapar sa područja grada Sombora. Masa ploda je 60,6 grama, širina 5,2 cm, a dužina 6,8 cm. Debljina perikarpa iznosi 0,5 cm. Tip ploda je babura, broj komora 2, a sadržaj suve materije u utvrđen refraktometrom iznosi 4,1%. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 6,9%, a kapsaicin je odsutan. Prinos po hektaru je 32,4 tone.

Slika 10. Sorta A 243 (Sabadoš, 2023)

SORTA: A 243

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	3	uspravan
3	Biljka: dužina stabla od kotil.do 1. cveta	5	srednje
4	Biljka: skraćeni internodiji	9	prusitni
5	Samo za sorte sa skraćenim broj internodija	2	jedan do tri
6	Samo za sorte bez skraćenih internodija dužina internod.	0	-
7	Biljka: obojenost antocijanom u nivou nodusa	5	srednji
8	List: dužina liske	5	srednja
9	List: širina	5	srednji
10	List: zelena boja	3	svetla
11	List: klobučavost	3	slaba
12	Cvet: položaj cvetne drške	1	uspravan
13	Plod: boja pre dostizanja zrelosti	2	žuckasta
14	Plod: intenzitet boje pre dostizanja zrelosti	3	svetla
15	Plod: položaj	7	viseći
16	Plod: dužina	3	kratak
17	Plod: prečnik	5	srednji
18	Plod: odnos dužina/prečnik	5	srednji
19	Plod: preovlađujući oblik uzdužnog preseka	3	srcolik
20	Plod: preovlađujući oblik poprečnog preseka	3	kružni
21	Plod: nazubljenost perikarpa u osnovu	3	slaba
22	Plod: tekstura površine	1	glatka
23	Plod: boja u zrelosti	3	crvena
24	Plod: intenzitet boje u zrelosti	5	srednja
25	Plod: sjaj	3	slab
26	Plod: udubljenje drške	9	prisutno
27	Plod: dubina udubljenja drške	5	srednje
28	Plod: oblik vrha	3	šiljast
29	Plod: dubina brazdi izmedu komora	1	nema ili veoma plitke
30	Plod: preovlađujući broj komora	2	dve i tri
31	Plod: debljina mesa	5	srednje
32	Placenta: veličina	7	velika
33	Drška: dužina	5	srednja
34	Drška: debljina	5	srednja
35	Čašica: izgled	1	neobavijajuća
36	Plod: kapsaicin u placenti	1	odsutan
37	Vreme početka cvetanja	5	srednje
38	Vreme sazrevanja (na 50% bilj. promena boje)	5	srednje

Šifra sorte: A 97

Sorta u tipu babure, od žute do crvene boje ploda u zrelosti. Bujne zelene vegetativne mase sa srednjom masom plodova (sl. 11). Pogodna za gajenje, bez većih zahteva za proizvodnju. Pogodna za industrijsku preradu i domaćinstvo. Sličnih je osobina kao odomaćena sorta Somborka, ali je konstatovano odsustvo kapsaicina, odnosno, ova sorta pripada grupi slatkih babura. Izvorno seme je sa područja grada Sombora. Masa ploda je 64 grama, širina 5,6 cm a dužina 5,3 cm. Debljina perikarpa je 0,9 cm. Tip ploda je babura, broj komora 2 a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom iznosi 6,1%. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 7,5%, kapsaicin je odsutan a prinos po hektaru je 29,5 tona.

Slika 11. Sorta A 97 (Sabadoš, 2021)

SORTA: A 97

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	3	uspravan
3	Biljka: dužina stabla od kotil.do 1. cveta	5	srednje
4	Biljka: skraćeni internodiji	9	prusutni
5	Samo za sorte sa skraćenim broj internodija	2	jedan do tri
6	Samo za sorte bez skraćenih internodija dužina internod.	0	-
7	Biljka: obojenost antocijanom u nivou nodusa	5	srednji
8	List: dužina liske	5	srednja
9	List: širina	5	srednji
10	List: zelena boja	3	svetla
11	List: klobučavost	3	slaba
12	Cvet: položaj cvetne drške	1	uspravan
13	Plod: boja pre dostizanja zrelosti	2	žućkasta
14	Plod: intenzitet boje pre dostizanja zrelosti	3	svetla
15	Plod: položaj	7	viseći
16	Plod: dužina	3	kratak
17	Plod: prečnik	5	srednji
18	Plod: odnos dužina/prečnik	5	srednji
19	Plod: preovlađujući oblik uzdužnog preseka	3	srgolik
20	Plod: preovlađujući oblik poprečnog preseka	3	kružni
21	Plod: nazubljenost perikarpa u osnovu	1	odsutna ili neznatna
22	Plod: tekstura površine	2	blago naborana
23	Plod: boja u zrelosti	3	crvena
24	Plod: intenzitet boje u zrelosti	7	tamna
25	Plod: sjaj	5	srednji
26	Plod: udubljenje drške	9	prisutno
27	Plod: dubina udubljenja drške	3	plitko
28	Plod: oblik vrha	5	zatupast
29	Plod: dubina brazdi izmedu komora	1	nema ili veoma plitke
30	Plod: preovlađujući broj komora	2	dve i tri
31	Plod: debljina mesa	5	srednje
32	Placenta: veličina	5	srednja
33	Drška: dužina	5	srednja
34	Drška: debljina	5	srednja
35	Čašica: izgled	1	neobavijajuća
36	Plod: kapsaicin u placenti	1	odsutan
37	Vreme početka cvetanja	5	srednje
38	Vreme sazrevanja (na 50% bilj.promena boje)	5	srednje

Šifra sorte: A 1024

Sorta izuzetnih proizvodnih karakteristika, svetložuta u tehnološkoj, do tamnocrvene boje u fiziološkoj zrelosti (sl. 12). Snažan habitus, otporna sorta krupnih plodova za tip paradajz-paprike. Namjenjena pre svega za proizvodnju na otvorenom polju, pogodna kako za industrijsku, tako i za svežu upotrebu. U fiziološkoj zrelosti prelazi u crvenu boju. Seme je poreklom iz mesta Gakovo, sa područja grada Sombora. Masa ploda je 45,4 grama, širina 5,2 cm, dužina 3,1 cm. Debljina perikarpa iznosi 0,8 cm, tip ploda je paradajz-paprika. Broj komora je 3 i 4, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom iznosi 4,1%. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 9,0%, kapsaicin je odsutan, a prinos po hektaru iznosi 28,5 tona.

Slika 12. Sorta A 1024 (Žunić, 2020)

SORTA: A 1024

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	3	uspravan
3	Biljka: dužina stabla od kotil.do 1. cveta	5	srednje
4	Biljka: skraćeni internodiji	9	prisutni
5	Samo za sorte sa skraćenim broj internodija	2	jedan do tri
6	Samo za sorte bez skraćenih internodija dužina internod.	0	-
7	Biljka: obojenost antocijanom u nivou nodusa	3	slaba
8	List: dužina liske	5	srednja
9	List: širina	5	srednji
10	List: zelena boja	5	srednja
11	List: klobučavost	3	slaba
12	Cvet: položaj cvetne drške	1	uspravan
13	Plod: boja pre dostizanja zrelosti	2	žuckasta
14	Plod: intenzitet boje pre dostizanja zrelosti	3	svetla
15	Plod: položaj	7	viseći
16	Plod: dužina	3	kratak
17	Plod: prečnik	7	veliki
18	Plod: odnos dužina/prečnik	5	srednji
19	Plod: preovlađujući oblik uzdužnog preseka	2	okrugao
20	Plod: preovlađujući oblik poprečnog preseka	3	kružni
21	Plod: nazubljenost perikarpa u osnovu	3	slaba
22	Plod: tekstura površine	1	glatka
23	Plod: boja u zrelosti	3	crvena
24	Plod: intenzitet boje u zrelosti	5	srednja
25	Plod: sjaj	5	srednji
26	Plod: udubljenje drške	9	prisutno
27	Plod: dubina udubljenja drške	3	plitko
28	Plod: oblik vrha	7	udubljen
29	Plod: dubina brazdi izmedu komora	5	srednja
30	Plod: preovlađujući broj komora	3	tri i četiri
31	Plod: debljina mesa	5	srednje
32	Placenta: veličina	7	velika
33	Drška: dužina	3	kratka
34	Drška: debljina	5	srednja
35	Čašica: izgled	1	neobavijajuća
36	Plod: kapsaicin u placenti	1	odsutan
37	Vreme početka cvetanja	5	srednje
38	Vreme sazrevanja (na 50% bilj. promena boje)	5	srednje

Šifra sorte: B 105

Srednje rana sorta, pogodna za proizvodnju na otvorenom polju. Plodovi su crveni (sl. 13). Izdvaja se po prisustvu kapsaicina, te spada u "ljute" sorte paprike, pogodne za preradu. Dobra masa ploda i snažan habitus čine je pogodnim za proizvodnju na otvorenom polju. Izvorno seme potiče iz okoline grada Sombora. Masa ploda je 60,7 grama, širina 5,3 cm, a dužina 5,0 cm. Debljina perikarpa je 0,8 cm. Tip ploda: paradajz-paprika. Broj komora je 2 i 3, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 7%, a sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 10,7% i kapsaicin je prisutan. Prinos po hektaru je 30,4 tone.

Slika 13. Sorta B 105 (Sabadoš, 2020)

SORTA: B 105

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	3	uspravan
3	Biljka: dužina stabla od kotil. do 1. cveta	7	dugačko
4	Biljka: skraćeni internodiji	9	prisutni
5	Samo za sorte sa skraćenim broj internodija	2	jedan do tri
6	Samo za sorte bez skraćenih internodija dužina internod.	0	-
7	Biljka: obojenost antocijanom u nivou nodusa	5	srednji
8	List: dužina liske	5	srednja
9	List: širina	5	srednji
10	List: zelena boja	5	srednja
11	List: klobučavost	7	jaka
12	Cvet: položaj cvetne drške	1	uspravan
13	Plod: boja pre dostizanja zrelosti	3	zelena
14	Plod: intenzitet boje pre dostizanja zrelosti	7	tamna
15	Plod: položaj	7	viseći
16	Plod: dužina	3	kratak
17	Plod: prečnik	5	srednji
18	Plod: odnos dužina/prečnik	7	veliki
19	Plod: preovlađujući oblik uzdužnog preseka	2	okrugao
20	Plod: preovlađujući oblik poprečnog preseka	3	kružni
21	Plod: nazubljenost perikarpa u osnovu	1	odsutna ili neznatna
22	Plod: tekstura površine	1	glatka
23	Plod: boja u zrelosti	3	crvena
24	Plod: intenzitet boje u zrelosti	5	srednja
25	Plod: sjaj	5	srednji
26	Plod: udubljenje drške	9	prisutno
27	Plod: dubina udubljenja drške	3	plitko
28	Plod: oblik vrha	7	udubljen
29	Plod: dubina brazdi izmedu komora	3	plitke
30	Plod: preovlađujući broj komora	2	dve i tri
31	Plod: debljina mesa	5	srednje
32	Placenta: veličina	7	velika
33	Drška: dužina	5	srednja
34	Drška: debljina	5	srednja
35	Čašica: izgled	1	neobavijajuća
36	Plod: kapsaicin u placenti	9	prisutan
37	Vreme početka cvetanja	5	srednje
38	Vreme sazrevanja (na 50% bilj. promena boje)	5	srednje

Šifra sorte: A 2310

Robusna biljka, čvrsta stabljika, dobre mase ploda, pogodna za gajenje na otvorenom polju. Boja varira u zavisnosti od zrelosti (sl. 14). Odsutan kapsaicin. Pogodna za industrijsku preradu i u domaćinstvu, pre svega za kišeljenje i pripremu zimnice. Seme potiče iz naseljenog mesta Stanišić, sa područja grada Sombora. Masa ploda je 58,9 grama, širina 5,5 cm, a dužina 5,1. Debljina perikarpa je 0,7 cm. Tip ploda: paradajz-paprika. Broj komora je 3 i 4, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 7,1%. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 8,5%, a prinos po hektaru je 28,1 tona.

Slika 14. Sorta A 2310 (Sabadoš, 2022)

SORTA: A 2310

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	3	uspravan
3	Biljka: dužina stabla od kotil.do 1. cveta	7	dugačko
4	Biljka: skraćeni internodiji	9	prisutni
5	Samo za sorte sa skraćenim broj internodija	2	jedan do tri
6	Samo za sorte bez skraćenih internodija dužina internod.	0	-
7	Biljka: obojenost antocijanom u nivou nodusa	5	srednji
8	List: dužina liske	5	srednja
9	List: širina	5	srednji
10	List: zelena boja	5	srednja
11	List: klobučavost	3	slaba
12	Cvet: položaj cvetne drške	1	uspravan
13	Plod: boja pre dostizanja zrelosti	3	zelena
14	Plod: intenzitet boje pre dostizanja zrelosti	3	svetla
15	Plod: položaj	7	viseći
16	Plod: dužina	3	kratak
17	Plod: prečnik	7	veliki
18	Plod: odnos dužina/prečnik	7	veliki
19	Plod: preovlađujući oblik uzdužnog preseka	2	okrugao
20	Plod: preovlađujući oblik poprečnog preseka	3	kružni
21	Plod: nazubljenost perikarpa u osnovu	5	srednja
22	Plod: tekstura površine	1	glatka
23	Plod: boja u zrelosti	3	crvena
24	Plod: intenzitet boje u zrelosti	5	srednja
25	Plod: sjaj	5	srednji
26	Plod: udubljenje drške	9	prisutno
27	Plod: dubina udubljenja drške	3	plitko
28	Plod: oblik vrha	7	udubljen
29	Plod: dubina brazdi između komora	5	srednja
30	Plod: preovlađujući broj komora	3	tri i četiri
31	Plod: debljina mesa	5	srednje
32	Placenta: veličina	7	velika
33	Drška: dužina	3	kratka
34	Drška: debljina	5	srednja
35	Čašica: izgled	1	neobavijajuća
36	Plod: kapsaicin u placenti	1	odsutan
37	Vreme početka cvetanja	5	srednje
38	Vreme sazrevanja (na 50% bilj.promena boje)	5	srednje

Šifra sorte: Somborka

Pripada tipu polubabura špicastog vrha, blago ljuta, svetložute boje u tehnološkoj zrelosti i intenzivno crvene boje u biološkoj zrelosti (sl. 15). Nije zahtevna za proizvodnju na otvorenom polju. Pogodna za industrijsku preradu i upotrebu u domaćinstvu, pre svega za punjenje sirom, pavlakom i kupusom. Odlična je za kišeljenje. Seme potiče sa šireg područja grada Sombora. Masa ploda je 61,4 grama, širina 5,2 cm, dužina 8,1 cm. Debljina perikarpa je 0,4 cm, tip ploda – polubabura. Broj komora je 3, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 8,1%. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 10,2%. Kapsaicin je prisutan, a prinos po hektaru iznosio je 35,2 tone.

Slika 15. Sorta Somborka (Sabadoš, 2020)

SORTA: SOMBORKA

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	5	puluuspravan
3	Biljka: dužina stabla od kotil.do 1. cveta	3	kratko
4	Biljka: skraćeni internodiji	1	odsutni
5	Samo za sorte sa skraćenim broj internodija	0	-
6	Samo za sorte bez skraćenih internodija dužina internod.	5	srednji
7	Biljka: obojenost antocijanom u nivou nodusa	5	srednji
8	List: dužina liske	5	srednja
9	List: širina	5	srednji
10	List: zelena boja	5	srednja
11	List: klobučavost	3	slaba
12	Cvet: položaj cvetne drške	2	nije uspravan
13	Plod: boja pre dostizanja zrelosti	2	žućkasta
14	Plod: intenzitet boje pre dostizanja zrelosti	3	svetla
15	Plod: položaj	7	viseći
16	Plod: dužina	5	srednji
17	Plod: prečnik	5	srednji
18	Plod: odnos dužina/prečnik	5	srednji
19	Plod: preovlađujući oblik uzdužnog preseka	7	trouglast
20	Plod: preovlađujući oblik poprečnog preseka	3	kružni
21	Plod: nazubljenost perikarpa u osnovu	7	izražena
22	Plod: tekstura površine	1	glatka
23	Plod: boja u zrelosti	3	crvena
24	Plod: intenzitet boje u zrelosti	5	srednja
25	Plod: sjaj	5	srednji
26	Plod: udubljenje drške	9	prisutno
27	Plod: dubina udubljenja drške	7	duboko
28	Plod: oblik vrha	3	šiljast
29	Plod: dubina brazdi izmedu komora	3	plitke
30	Plod: preovlađujući broj komora	3	tri i četiri
31	Plod: debljina mesa	5	srednje
32	Placenta: veličina	7	velika
33	Drška: dužina	5	srednja
34	Drška: debljina	7	debela
35	Čašica: izgled	1	neobavijajuća
36	Plod: kapsaicin u placenti	9	prisutan
37	Vreme početka cvetanja	5	srednje
38	Vreme sazrevanja (na 50% bilj. promena boje)	5	srednje

Šifra sorte: A 2148/4

Sorta paprike u tipu šipke, interesantne, intenzivno narandžaste boje. Tamnozeleni listovi, jaka stabljika, veoma stabilna za uslove gajenja na otvorenom polju. Prisutan kapsaicin. Zbog izgleda i otpornosti interesantna za proizvodnju i prerađu, za kišeljenje u domaćinstvu (sl. 16). Pogodna je za organsku proizvodnju na gazdinstvu. Masa ploda je 24,9 grama, širina 3,3 cm, dužina 8,6 cm. Debljina perikarpa je 0,3 cm, broj komora 2, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 9,1%. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 13,2%, a prinos po hektaru je 25,6 tona.

Slika 16. Sorta A 2148/4 (Žunić, 2022)

SORTA: A 2148/4

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	3	uspravan
3	Biljka: dužina stabla od kotil.do 1. cveta	5	srednje
4	Biljka: skraćeni internodiji	9	prisutni
5	Samo za sorte sa skraćenim broj internodija	2	jedan do tri
6	Samo za sorte bez skraćenih internodija dužina internod.	0	-
7	Biljka: obojenost antocijanom u nivou nodusa	5	srednji
8	List: dužina liske	5	srednja
9	List: širina	5	srednji
10	List: zelena boja	5	srednja
11	List: klobučavost	3	slaba
12	Cvet: položaj cvetne drške	1	uspravan
13	Plod: boja pre dostizanja zrelosti	3	zelena
14	Plod: intenzitet boje pre dostizanja zrelosti	3	svetla
15	Plod: položaj	7	viseći
16	Plod: dužina	5	srednji
17	Plod: prečnik	5	srednji
18	Plod: odnos dužina/prečnik	5	srednji
19	Plod: preovlađujući oblik uzdužnog preseka	7	trouglast
20	Plod: preovlađujući oblik poprečnog preseka	1	elipsast
21	Plod: nazubljenost perikarpa u osnovu	1	odsutna ili neznatna
22	Plod: tekstura površine	1	glatka
23	Plod: boja u zrelosti	2	narandžasta
24	Plod: intenzitet boje u zrelosti	7	tamna
25	Plod: sjaj	5	srednji
26	Plod: udubljenje drške	9	prisutno
27	Plod: dubina udubljenja drške	3	plitko
28	Plod: oblik vrha	3	šiljast
29	Plod: dubina brazdi izmedu komora	1	nema ili veoma plitke
30	Plod: preovlađujući broj komora	1	samo dve
31	Plod: debljina mesa	5	srednje
32	Placenta: veličina	5	srednja
33	Drška: dužina	3	kratka
34	Drška: debljina	5	srednja
35	Čašica: izgled	1	neobavijajuća
36	Plod: kapsaicin u placenti	9	prisutan
37	Vreme početka cvetanja	5	srednje
38	Vreme sazrevanja (na 50% bilj.promena boje)	5	srednje

Šifra sorte: B 1636/2

Zanimljiva populacija ljute paprike, bez posebnih zahteva za proizvodnju. Biljka je snažna, sa velikom lisnom masom. Plod je intenzivno crvene boje što je čini pogodnom za dalju preradu (sl. 17). Može se proizvoditi iz rasada i direktnom setvom. Pogodna je za sušenje. Prilikom sušenja ne gubi intenzivnu crvenu boju, te je veoma pogodna za proizvodnju ljute začinske paprike. Seme potiče iz naseljenog mesta Deronje, opština Odžaci. Masa ploda je 17,1 gram, širina 3,1 cm, a dužina 4,2 cm. Broj komora je 2, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 9,1%. Kapsaicin je prisutan, a prinos je 10,3 t/ha.

Slika broj 17. Sorta B 1636/2 (Žunić, 2023)

SORTA: B 1636/2

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	3	uspravan
3	Biljka: dužina stabla od kotil.do 1. cveta	5	srednje
4	Biljka: skraćeni internodiji	9	prisutni
5	Samo za sorte sa skraćenim broj internodija	2	jedan do tri
6	Samo za sorte bez skraćenih internodija dužina internod.	0	-
7	Biljka: obojenost antocijanom u nivou nodusa	3	slaba
8	List: dužina liske	5	srednja
9	List: širina	5	srednji
10	List: zelena boja	7	tamna
11	List: klobučavost	3	slaba
12	Cvet: položaj cvetne drške	1	uspravan
13	Plod: boja pre dostizanja zrelosti	3	zelena
14	Plod: intenzitet boje pre dostizanja zrelosti	5	srednja
15	Plod: položaj	3	uspravan
16	Plod: dužina	5	srednji
17	Plod: prečnik	5	srednji
18	Plod: odnos dužina/prečnik	5	srednji
19	Plod: preovlađujući oblik uzdužnog preseka	7	trouglast
20	Plod: preovlađujući oblik poprečnog preseka	1	elipsast
21	Plod: nazubljenost perikarpa u osnovu	1	odsutna ili neznatna
22	Plod: tekstura površine	2	blago naborana
23	Plod: boja u zrelosti	3	crvena
24	Plod: intenzitet boje u zrelosti	7	tamna
25	Plod: sjaj	7	jak
26	Plod: udubljenje drške	9	prisutno
27	Plod: dubina udubljenja drške	3	plitko
28	Plod: oblik vrha	3	šiljast
29	Plod: dubina brazdi izmedu komora	1	nema ili veoma plitke
30	Plod: preovlađujući broj komora	1	samo dve
31	Plod: debljina mesa	5	srednje
32	Placenta: veličina	5	srednja
33	Drška: dužina	7	dugačka
34	Drška: debljina	5	srednja
35	Čašica: izgled	2	obavijajuća
36	Plod: kapsaicin u placenti	9	prisutan
37	Vreme početka cvetanja	3	rano
38	Vreme sazrevanja (na 50% bilj.promena boje)	5	srednje

Šifra sorte: B 1636/3

Sorta paprike veoma interesantnog, okruglog, trešnjolokog oblika i intenzivno crvene boje (sl. 18). Otporna sorta, bez velikih zahteva za proizvodnju na otvorenom polju. Pogodna za industrijsku preradu kao i za domaćinstvo, pre svega za sušenje. Zanimljiva je kao začin za razne vrste paprikaša, gulaša i drugih autohtonih jela. Koristi se kao sveži ili sušeni ceo plod, a ređe se suši i melje. Pripada grupi kasnijih sorti paprika. Izvorno seme potiče iz naseljenog mesta Deronje, opština Odžaci. Masa ploda je 11,0 grama, širina 2,1 cm, a dužina 5,3 cm. Broj komora je 2, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 8,2%. Kapsaicin je prisutan. Prinos po htektaru je 8,7 tona.

Slika 18. Sorta B 1636/3 (Sabadoš, 2022)

SORTA: B 1636/3

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	3	uspravan
3	Biljka: dužina stabla od kotil.do 1. cveta	3	kratko
4	Biljka: skraćeni internodiji	9	prisutni
5	Samo za sorte sa skraćenim broj internodija	2	jedan do tri
6	Samo za sorte bez skraćenih internodija dužina internod.	0	-
7	Biljka: obojenost antocijanom u nivou nodusa	5	srednji
8	List: dužina liske	5	srednja
9	List: širina	5	srednji
10	List: zelena boja	5	srednja
11	List: klobučavost	3	slaba
12	Cvet: položaj cvetne drške	1	uspravan
13	Plod: boja pre dostizanja zrelosti	3	zelena
14	Plod: intenzitet boje pre dostizanja zrelosti	7	tamna
15	Plod: položaj	7	viseći
16	Plod: dužina	3	kratak
17	Plod: prečnik	3	mali
18	Plod: odnos dužina/prečnik	3	mali
19	Plod: preovlađujući oblik uzdužnog preseka	2	okrugao
20	Plod: preovlađujući oblik poprečnog preseka	3	kružni
21	Plod: nazubljenost perikarpa u osnovu	1	odsutna ili neznatna
22	Plod: tekstura površine	1	glatka
23	Plod: boja u zrelosti	3	crvena
24	Plod: intenzitet boje u zrelosti	7	tamna
25	Plod: sjaj	7	jak
26	Plod: udubljenje drške	9	prisutno
27	Plod: dubina udubljenja drške	3	plitko
28	Plod: oblik vrha	5	zatupast
29	Plod: dubina brazdi izmedu komora	1	nema ili veoma plitke
30	Plod: preovlađujući broj komora	1	samo dve
31	Plod: debljina mesa	5	srednje
32	Placenta: veličina	5	srednja
33	Drška: dužina	5	srednja
34	Drška: debljina	5	srednja
35	Čašica: izgled	2	obavijajuća
36	Plod: kapsaicin u placenti	9	prisutan
37	Vreme početka cvetanja	5	srednje
38	Vreme sazrevanja (na 50% bilj. promena boje)	5	srednje

Šifra sorte: A 1943/2

Biljka velike lisne mase, sa mnogo plodova, otporna na bolesti. Intenzivno crvena boja, karakterističnog srcoLikog izgleda ploda (sl. 19). Pogodna za proizvodnju na otvorenom polju i to posebno iz rasada, ali se može proizvoditi i direktnom setvom, uz navodnjavanje. Pripada grupi kasnih sorti paprika. Seme ove populacije paprike potiče iz naseljenog mesta Deronje, opština Odžaci. Masa ploda je 7,1 gram, širina 5,0, a dužina 17 cm. Broj komora je 2. Sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 9,1%. Kapsaicin je prisutan, a prinos po hektaru iznosi 10,5 tona.

Slika 19. Sorta A 1943/2 (Sabadoš, 2021)

SORTA: A 1943/2

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	3	uspravan
3	Biljka: dužina stabla od kotil.do 1. cveta	5	srednje
4	Biljka: skraćeni internodiji	9	prisutni
5	Samo za sorte sa skraćenim broj internodija	2	jedan do tri
6	Samo za sorte bez skraćenih internodija dužina internod.	0	-
7	Biljka: obojenost antocijanom u nivou nodusa	5	srednji
8	List: dužina liske	5	srednja
9	List: širina	5	srednji
10	List: zelena boja	5	srednja
11	List: klobučavost	5	srednja
12	Cvet: položaj cvetne drške	1	uspravan
13	Plod: boja pre dostizanja zrelosti	3	zelena
14	Plod: intenzitet boje pre dostizanja zrelosti	5	srednja
15	Plod: položaj	3	uspravan
16	Plod: dužina	3	kratak
17	Plod: prečnik	3	mali
18	Plod: odnos dužina/prečnik	3	mali
19	Plod: preovlađujući oblik uzdužnog preseka	3	srcolik
20	Plod: preovlađujući oblik poprečnog preseka	1	elipsast
21	Plod: nazubljenost perikarpa u osnovu	1	odsutna ili neznatna
22	Plod: tekstura površine	1	glatka
23	Plod: boja u zrelosti	3	crvena
24	Plod: intenzitet boje u zrelosti	7	tamna
25	Plod: sjaj	5	srednji
26	Plod: udubljenje drške	9	prisutno
27	Plod: dubina udubljenja drške	3	plitko
28	Plod: oblik vrha	3	šiljast
29	Plod: dubina brazdi izmedu komora	1	nema ili veoma plitke
30	Plod: preovlađujući broj komora	1	samo dve
31	Plod: debljina mesa	5	srednje
32	Placenta: veličina	7	velika
33	Drška: dužina	5	srednja
34	Drška: debljina	5	srednja
35	Čašica: izgled	2	obavijajuća
36	Plod: kapsaicin u placenti	9	prisutan
37	Vreme početka cvetanja	5	srednje
38	Vreme sazrevanja (na 50% bilj.promena boje)	5	srednje

Šifra sorte: A 2156

Sorta srcolikog oblika, intenzivno crvene boje i dobre mase ploda sa dobim prinosom (sl. 20). Tolerantna je na mnoge bolesti, što je čini dobrom za proizvodnju na otvorenom polju. Pogodna za industrijsku preradu i upotrebu u domaćinstvu. Za ovaj tip paprike, veoma je prinosna. Pogodna je za organsku proizvodnju. Izvorno seme je sa područja naseljenog mesta Deronje, opština Odžaci. Masa ploda je 41,3 grama, širina 4,5 a dužina 4,7 cm. Broj komora je 2, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 10%. Kapsaicin je prisutan a prinos po hektaru je 12,2 tone.

Slika 20. Sorta A 2156 (Žunić, 2022)

SORTA: A 2156

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	3	uspravan
3	Biljka: dužina stabla od kotil.do 1. cveta	7	dugacko
4	Biljka: skraćeni internodiji	9	prisutni
5	Samo za sorte sa skraćenim broj internodija	2	jedan do tri
6	Samo za sorte bez skraćenih internodija dužina internod.	0	-
7	Biljka: obojenost antocijanom u nivou nodusa	5	srednji
8	List: dužina liske	5	srednja
9	List: širina	5	srednji
10	List: zelena boja	5	srednja
11	List: klobučavost	5	srednja
12	Cvet: položaj cvetne drške	1	uspravan
13	Plod: boja pre dostizanja zrelosti	3	zelena
14	Plod: intenzitet boje pre dostizanja zrelosti	7	tamna
15	Plod: položaj	7	viseći
16	Plod: dužina	5	srednji
17	Plod: prečnik	5	srednji
18	Plod: odnos dužina/prečnik	5	srednji
19	Plod: preovlađujući oblik uzdužnog preseka	7	trouglast
20	Plod: preovlađujući oblik poprečnog preseka	1	elipsast
21	Plod: nazubljenost perikarpa u osnovu	1	odsutna ili neznatna
22	Plod: tekstura površine	1	glatka
23	Plod: boja u zrelosti	3	crvena
24	Plod: intenzitet boje u zrelosti	5	srednja
25	Plod: sjaj	5	srednji
26	Plod: udubljenje drške	9	prisutno
27	Plod: dubina udubljenja drške	3	plitko
28	Plod: oblik vrha	3	šiljast
29	Plod: dubina brazdi izmedu komora	1	nema ili veoma plitke
30	Plod: preovlađujući broj komora	1	samo dve
31	Plod: debljina mesa	7	debelo
32	Placenta: veličina	5	srednja
33	Drška: dužina	5	srednja
34	Drška: debljina	5	srednja
35	Čašica: izgled	1	neobavijajuća
36	Plod: kapsaicin u placenti	9	prisutan
37	Vreme početka cvetanja	7	kasno
38	Vreme sazrevanja (na 50% bilj.promena boje)	5	srednje

Šifra sorte: B 1987/1/2

Ljuta paprika, u tipu crvenih feferona, sa dugim uskim plodovima i intenzivno crvenom bojom (sla. 21). Biljka snažna, bez većih zahteva za proizvodnju. Zanimljiv položaj plodova je čini interesantnom za proizvodnju. Pogodna za preradu i domaćinstvo, za konzerviranje, kao i za sušenje. Prilikom sušenja, plod ove sorte ne gubi jarku crvenu boju. Izvorno seme je iz Karavukova, mesta u opštini Odžaci. Masa ploda je 5,7 grama, širina 2,3, a dužina 12,1 cm. Broj komora je 2, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 5,0%. Kapsaicin je prisutan. Prinos po hektaru iznosi 11,6 tona.

Slika 21. Sorta B 1987/2 (Žunić, 2022)

SORTA: B 1987/1/2

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	3	uspravan
3	Biljka: dužina stabla od kotil.do 1. cveta	7	dugacko
4	Biljka: skraćeni internodiji	9	prisutni
5	Samo za sorte sa skraćenim broj internodija	2	jedan do tri
6	Samo za sorte bez skraćenih internodija dužina internod.	0	-
7	Biljka: obojenost antocijanom u nivou nodusa	5	srednji
8	List: dužina liske	7	dugacka
9	List: širina	7	širok
10	List: zelena boja	5	srednja
11	List: klobučavost	3	slaba
12	Cvet: položaj cvetne drške	1	uspravan
13	Plod: boja pre dostizanja zrelosti	3	zelena
14	Plod: intenzitet boje pre dostizanja zrelosti	3	svetla
15	Plod: položaj	7	viseći
16	Plod: dužina	7	dugačak
17	Plod: prečnik	3	mali
18	Plod: odnos dužina/prečnik	5	srednji
19	Plod: preovlađujući oblik uzdužnog preseka	7	trouglast
20	Plod: preovlađujući oblik poprečnog preseka	1	elipsast
21	Plod: nazubljenost perikarpa u osnovu	1	odsutna ili neznatna
22	Plod: tekstura površine	1	glatka
23	Plod: boja u zrelosti	3	crvena
24	Plod: intenzitet boje u zrelosti	5	srednja
25	Plod: sjaj	5	srednji
26	Plod: udubljenje drške	9	prisutno
27	Plod: dubina udubljenja drške	3	plitko
28	Plod: oblik vrha	3	šiljast
29	Plod: dubina brazdi izmedu komora	1	nema ili veoma plitke
30	Plod: preovlađujući broj komora	1	samo dve
31	Plod: debljina mesa	3	tanko
32	Placenta: veličina	3	mala
33	Drška: dužina	5	srednja
34	Drška: debljina	5	srednja
35	Čašica: izgled	2	obavijajuća
36	Plod: kapsaicin u placenti	9	prisutan
37	Vreme početka cvetanja	7	kasno
38	Vreme sazrevanja (na 50% bilj.promena boje)	7	kasno

PARADAJZ (*Lycopersicum esculentum* MIIL)

Slika 22. Plod paradajza (Sabadoš, 2020)

Paradajz ili crveni patlidžan, paradička ili pomidor, različiti su nazivi ove povrtarske biljne vrste kod nas (sl. 22). Donešen je u Evropu iz Južne Amerike. Paradajz je jedna od najznačajnijih povrtarskih vrsta, kako u profesionalnoj proizvodnji, tako i u proizvodnji u okviru poljoprivrednog gospodarstva, tj. proizvodnje za sopstvene potrebe u bašti. Hranljiva vrednost, osvežavajući ukus i mnogostruki načini upotrebe (svež tokom godine, sušen, mariniran, prerađen u obliku soka i drugih prerađevina), čine da je paradajz vrlo traženo povrće.

Paradajz namenjen svežoj potrošnji, proizvodi se u zaštićenom prostoru i na otvorenom polju. Prodaja svežeg paradajza uslovljena je tipom ploda, pri čemu je bitan spoljašnji izgled, ali i miris i ukus ploda.

Trešnjoliki paradajz se u poslednje vreme sve više širi kod nas. Postoje dva tipa trešnjolikog paradajza: obični i grozdasti (sa grančicama, odnosno, cvetnim vretenom). Ovaj drugi tip se duže čuva na sobnoj temperaturi i daje veći prinos.

Šifra sorte: B 26

Sorta paradajza u tipu volovsko srce je karakterističnog izgleda, krupnog ploda koji dostiže masu od oko 460 grama, te ova sorta spada u najkrupnije sorte paradajza (sl. 23). Plodovi su sjajno crvene boje, a unutrašnjost ploda je mesnata i čvrsta. Ima specifičan oblik, odličan ukus i kvalitet mesa. Sorta je srednje kasna, sa čvrstim, razgranatim stablom. Ima izrazitu zelenu kragnu kod ploda. Seme je porekлом iz naseljenog mesta Ratkovo u opštini Odžaci. Ovaj tip sorte paradajza je pogodan za proizvodnju za sopstvene potrebe. Slabije se čuva i zreli plodovi teže podnose transport. Dužina ploda je 4,8, a širina 10,5 cm. Debljina perikarpa je 0,5 cm, broj komora 9, a sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 4,5, dok je sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom 4,0%, a prinos 70 tona po hektaru.

Slika 23. Sorta B 26 (Sabadoš, 2021)

SORTA: B 26

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: tip rasta	1	determinantan
3	Biljka: broj cvasti na glavnom stablu (spoljni izdanci da se uklone), samo determinantan tip rasta	5	srednje
4	Stablo: obojenost antocijanom gornje trećine	3	slabo
5	Stablo: dužina internodija (izmedu 1. i 4.cveta samo indeterminantne sorte)	0	-
6	List: položaj (u srednjoj trećini biljke)	3	poluuuspravan
7	List: dužina	5	srednji
8	List: širina	5	srednji
9	List: izdeljenost liske	2	dvostruko perasto izdeljen
10	List: veličina liski (u sredini lista)	3	mala
11	List: intenzitet zelene boje	5	srednje
12	List: sjaj (kao kod 6)	3	slab
13	List: naboranost (kao kod 6)	3	slaba
14	List: veličina nabora (kao kod 6)	3	mala
15	List: položaj lisne drske u odnosu na glavnu osu (kao kod 6)	5	horizontalan
16	Cvast: tip (2. i 3. cvetna etaža)	1	uglavnom jednostavne
17	Cvet: zbijenost (1. cvet u cvasti)	1	odsutna
18	Cvet: maljavost stubića	9	prisutna
19	Cvet: boja	1	žuta
20	Cvetna drška: odvajajući sloj	1	odsutan
21	Cvetna drška: dužina (od odvajajućeg sloja do čašice - samo za sorte sa odvajajućim slojem)	0	-
22	Plod: veličina	7	veliki
23	Plod: odnos dužine i prečnika	3	mali
24	Plod: oblik na uzdužnom preseku	1	pljosnat
25	Plod: rebra na kraju cvetne drške	9	vrlo jako izražena
26	Plod: poprečni presek	2	kružan
27	Plod: ulegnuće na kraju cvetne drške	9	veoma jako izraženo
28	Plod: veličina ožiljka od cvetne drške	7	veliki
29	Plod: veličina ožiljka od cveta	5	srednji
30	Plod: oblik na kraju cveta	2	ulegnut do ravan
31	Plod: veličina srca na poprečnom preseku (u odnosu na ukupni prečnik)	7	veliki
32	Plod: debljina perikarpa	3	tanak
33	Plod: broj komora	5	više
34	Plod: zelena ramena (pre zrelosti)	1	odsutna
35	Plod: produžena zelenih ramena (kao za 34)	0	-
36	Plod: intenzitet boje zelenih ramena (kao za 34)	0	-
37	Plod: intenzitet zelene boje pre zrelosti	5	srednja
38	Plod: boja u zrelosti	5	crvena
39	Boja mesa (u zrelosti)	5	crvena
40	Plod: čvrstina	5	srednji
41	Vreme cvetanja	7	kasno
42	Vreme sazrevanja	5	srednje

Šifra sorte: A 486

Pripada tipu čeri paradajza, kruškolikog oblika. Paradajz sitnih žutih plodova koji su formirani u grozdovima (sl. 24). Stabljika je niska i bujna. Ne zahteva specifične uslove za uzgoj. Masa ploda iznosi 10,0 grama a plod je čvrst. Široka upotreba u kulinarstvu. Pogodan za preradu, pre svega za sokove kao i za slatko, tako i za specifičan pekmez žute boje. Može se proizvoditi na otvorenom polju kao i u zaštićenom prostoru. Ova sorta je pogodna za organsku proizvodnju. Seme je poreklom sa šireg područja grada Sombora. Dužina ploda je 4,2, širina 2,3, a debljina perikarpa 0,3 cm. Broj komora je 2. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 7,2%, a sadržaj suve materije u rastvoru refraktometrom iznosi 4,1%. Prinos po hektaru je 33,5 tona.

Slika 24. Sorta A 486 (Žunić, 2022)

SORTA: A 486

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: tip rasta	1	determinantan
3	Biljka: broj cvasti na glavnom stablu (spoljni izdanci da se uklone), samo determinantan tip rasta	5	srednje
4	Stablo: obojenost antocijanom gornje trećine	3	slabo
5	Stablo: dužina internodija (izmedu 1. i 4.cveta samo indeterminantne sorte)	0	-
6	List: položaj (u srednjoj trećini biljke)	5	horizontalan
7	List: dužina	5	srednji
8	List: širina	7	širok
9	List: izdeljenost liske	2	dvostruko perasto izdeljen
10	List: veličina liski (u sredini lista)	5	srednja
11	List: intenzitet zelene boje	5	srednje
12	List: sjaj (kao kod 6)	3	slab
13	List: naboranost (kao kod 6)	3	slaba
14	List: veličina nabora (kao kod 6)	5	srednja
15	List: položaj lisne drske u odnosu na glavnu osu (kao kod 6)	5	horizontalan
16	Cvast: tip (2. i 3. cvetna etaža)	1	uglavnom jednostavne
17	Cvet: zbijenost (1. cvet u cvasti)	1	odsutna
18	Cvet: maljavost stubića	9	prisutna
19	Cvet: boja	1	žuta
20	Cvetna drška: odvajajući sloj	1	odsutan
21	Cvetna drška: dužina (od odvajajućeg sloja do čašice - samo za sorte sa odvajajućim slojem)	0	-
22	Plod: veličina	1	vrlo mali
23	Plod: odnos dužine i prečnika	5	srednje veliki
24	Plod: oblik na uzdužnom preseku	10	kruškolik
25	Plod: rebra na kraju cvetne drške	1	odsutna ili vrlo slabo izražen
26	Plod: poprečni presek	2	kružan
27	Plod: ulegnuće na kraju cvetne drške	1	odsutno ili vrlo slabo izražen
28	Plod: veličina ožiljka od cvetne drške	1	vrlo mali
29	Plod: veličina ožiljka od cveta	1	vrlo mali
30	Plod: oblik na kraju cveta	4	ravan do zašiljen
31	Plod: veličina srca na poprečnom preseku (u odnosu na ukupni prečnik)	7	veliki
32	Plod: debljina perikarpa	3	tanak
33	Plod: broj komora	2	dve ili tri
34	Plod: zelena ramena (pre zrelosti)	1	odsutna
35	Plod: produžena zelenih ramena (kao za 34)	0	-
36	Plod: intenzitet boje zelenih ramena (kao za 34)	0	-
37	Plod: intenzitet zelene boje pre zrelosti	3	svetla
38	Plod: boja u zrelosti	2	žuta
39	Boja mesa (u zrelosti)	2	žuta
40	Plod: čvrstina	5	srednji
41	Vreme cvetanja	5	srednje
42	Vreme sazrevanja	5	srednje

Šifra sorte: B 1800

Srednje kasna do kasna sorta paradajza, specifične boje. Biljke su snažno razvijene, sa srednje debelim glavnim stablom (sl. 25). Plodovi su specifičnog oblika, veliki ili veoma krupni, mase od 250 do 450 grama, srednje čvrsti sa malom količinom semena. Pogodan je za svežu potrošnju i preradu, kao i uzgoj u plastenicima i na otvorenom polju. Ima značajno izraženu zelenu kragnu što se može smatrati nedostatkom. Seme je poreklom iz Karavukova, opština Odžaci. Dužina ploda je 5,1, širina 10,1, a debljina perikarpa 5,2 cm. Broj komora je 11, a sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 4,4%. Sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 5,0%, a prinos po hektaru je 63,5 tona.

Slika 25. Sorta B 1800 (Sabadoš, 2019)

SORTA: B 1800

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: tip rasta	1	determinantan
3	Biljka: broj cvasti na glavnom stablu (spoljni izdanci da se uklone), samo determinantan tip rasta	5	srednje
4	Stablo: obojenost antocijanom gornje trećine	3	slabo
5	Stablo: dužina internodija (izmedu 1. i 4.cveta samo indeterminantne sorte)	0	-
6	List: položaj (u srednjoj trećini biljke)	3	polu-uspravan
7	List: dužina	5	srednji
8	List: širina	5	srednji
9	List: izdeljenost liske	2	dvostruko perasto izdeljen
10	List: veličina liski (u sredini lista)	3	mala
11	List: intenzitet zelene boje	5	srednje
12	List: sjaj (kao kod 6)	3	slab
13	List: naboranost (kao kod 6)	5	srednja
14	List: veličina nabora (kao kod 6)	5	srednja
15	List: položaj lisne drske u odnosu na glavnu osu (kao kod 6)	5	horizontalan
16	Cvast: tip (2. i 3. cvetna etaža)	1	uglavnom jednostavne
17	Cvet: zbijenost (1. cvet u cvasti)	1	odsutna
18	Cvet: maljavost stubića	9	prisutna
19	Cvet: boja	1	žuta
20	Cvetna drška: odvajajući sloj	1	odsutan
21	Cvetna drška: dužina (od odvajajućeg sloja do čašice - samo za sorte sa odvajajućim slojem)	0	-
22	Plod: veličina	7	veliki
23	Plod: odnos dužine i prečnika	3	mali
24	Plod: oblik na uzdužnom preseku	1	pljosnat
25	Plod: rebra na kraju cvetne drške	7	jako izražena
26	Plod: poprečni presek	2	kružan
27	Plod: ulegnuće na kraju cvetne drške	7	jako izraženo
28	Plod: veličina ožiljka od cvetne drške	7	veliki
29	Plod: veličina ožiljka od cveta	5	srednji
30	Plod: oblik na kraju cveta	4	ravan do zašiljen
31	Plod: veličina srca na poprečnom preseku (u odnosu na ukupni prečnik)	5	srednji
32	Plod: debljina perikarpa	5	srednje debeo
33	Plod: broj komora	5	više
34	Plod: zelena ramena (pre zrelosti)	9	prisutna
35	Plod: produžena zelenih ramena (kao za 34)	3	mala
36	Plod: intenzitet boje zelenih ramena (kao za 34)	5	srednja
37	Plod: intenzitet zelene boje pre zrelosti	5	srednja
38	Plod: boja u zrelosti	5	crvena
39	Boja mesa (u zrelosti)	5	crvena
40	Plod: čvrstina	3	mek
41	Vreme cvetanja	7	kasno
42	Vreme sazrevanja	5	srednje

Šifra sorte: B 1970

Sorta paradajza interesantne, neuobičajeno narandžaste boje. Masa ploda iznosi oko 200 grama, krupni i mekani (sl. 26). Srednje kasna sorta bez posebnih zahteva za proizvodnju. Bogatog ukusa u tipu jabučara. Bujna i rodna sorta. Neki navodi govore da je bolja iskorištenost likopena u organizmu u odnosu na paradajz crvene boje ploda. Seme ove sorte je poreklom iz Karavukova, opština Odžaci. Na području Vojvodine ovaj tip paradajza nema značajniju upotrebu, pre svega zbog navika potrošača. Dužina ploda je 4,6, širina 6,2, a debljina perikarpa 0,5 cm. Broj komora je 5. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 3,9%. Sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom iznosi 6,1%, a prinos po hektaru je 59,5 tona.

Slika 26. Sorta B 1970 (Žunić, 2021)

SORTA: B 1970

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: tip rasta	1	determinantan
3	Biljka: broj cvasti na glavnom stablu (spoljni izdanci da se uklone), samo determinantan tip rasta	5	srednje
4	Stablo: obojenost antocijanom gornje trećine	3	slabo
5	Stablo: dužina internodija (izmedu 1. i 4.cveta samo indeterminantne sorte)	0	-
6	List: položaj (u srednjoj trećini biljke)	5	horizontalan
7	List: dužina	5	srednji
8	List: širina	5	srednji
9	List: izdeljenost liske	2	dvostruko perasto izdeljen
10	List: veličina liski (u sredini lista)	3	mala
11	List: intenzitet zelene boje	5	srednje
12	List: sjaj (kao kod 6)	3	slab
13	List: naboranost (kao kod 6)	3	slaba
14	List: veličina nabora (kao kod 6)	3	mala
15	List: položaj lisne drske u odnosu na glavnu osu (kao kod 6)	5	horizontalan
16	Cvast: tip (2. i 3. cvetna etaža)	1	uglavnom jednostavne
17	Cvet: zbijenost (1. cvet u cvasti)	1	odsutna
18	Cvet: maljavost stubića	9	prisutna
19	Cvet: boja	1	žuta
20	Cvetna drška: odvajajući sloj	9	prisutan
21	Cvetna drška: dužina (od odvajajućeg sloja do čašice - samo za sorte sa odvajajućim slojem)	5	srednje duga
22	Plod: veličina	5	srednje veliki
23	Plod: odnos dužine i prečnika	5	srednje veliki
24	Plod: oblik na uzdužnom preseku	3	okrugao
25	Plod: rebra na kraju cvetne drške	1	odsutna ili vrlo slabo izražen
26	Plod: poprečni presek	2	kružan
27	Plod: ulegnuće na kraju cvetne drške	5	srednje izraženo
28	Plod: veličina ožiljka od cvetne drške	5	srednji
29	Plod: veličina ožiljka od cveta	3	mali
30	Plod: oblik na kraju cveta	3	ravan
31	Plod: veličina srca na poprečnom preseku (u odnosu na ukupni prečnik)	7	veliki
32	Plod: debljina perikarpa	5	srednje debeo
33	Plod: broj komora	4	četiri, pet ili šest
34	Plod: zelena ramena (pre zrelosti)	1	odsutna
35	Plod: produžena zelenih ramena (kao za 34)	0	-
36	Plod: intenzitet boje zelenih ramena (kao za 34)	0	-
37	Plod: intenzitet zelene boje pre zrelosti	5	srednja
38	Plod: boja u zrelosti	3	narandžasta
39	Boja mesa (u zrelosti)	3	narandžasta
40	Plod: čvrstina	5	srednji
41	Vreme cvetanja	7	kasno
42	Vreme sazrevanja	5	srednje

Šifra sorte: A 2266

Sorta paradajza cilindrično okruglog oblika, čvrste i kvalitetne strukture. Mase ploda od 200 do 250 grama, crvene boje i krupnih plodova (sl. 27). Srednje rana sorta, ujednačenih i rodnih plodova. Izuzeno crvene boje i ne zahteva posebne uslove za proizvodnju. Pogodan za industrijsku preradu. Ova sorta je veoma prinosna u intenzivnim uslovima gajenja. Poreklo semena je sa šireg područja grada Sombora. Dužina ploda je 6,2, širina 4,0 cm. Debljina perikarpa iznosi 0,7 cm, a broj komora je 3. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 4,9%, dok je sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom iznosio 4,5%, a prinos po hektaru je bio 85,2 tone.

Slika 27. Sorta A 2266 (Sabadoš, 2021)

SORTA: A 2266

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: tip rasta	1	determinantan
3	Biljka: broj cvasti na glavnom stablu (spoljni izdanci da se uklone), samo determinantan tip rasta	5	srednje
4	Stablo: obojenost antocijanom gornje trećine	5	srednje
5	Stablo: dužina internodija (izmedu 1. i 4.cveta samo indeterminantne sorte)	0	-
6	List: položaj (u srednjoj trećini biljke)	3	polu-uspravan
7	List: dužina	5	srednji
8	List: širina	5	srednji
9	List: izdeljenost liske	2	dvostruko perasto izdeljen
10	List: veličina liski (u sredini lista)	3	mala
11	List: intenzitet zelene boje	5	srednje
12	List: sjaj (kao kod 6)	3	slab
13	List: naboranost (kao kod 6)	3	slaba
14	List: veličina nabora (kao kod 6)	5	srednja
15	List: položaj lisne drske u odnosu na glavnu osu (kao kod 6)	5	horizontalan
16	Cvast: tip (2. i 3. cvetna etaža)	1	uglavnom jednostavne
17	Cvet: zbijenost (1. cvet u cvasti)	1	odsutna
18	Cvet: maljavost stubića	9	prisutna
19	Cvet: boja	1	žuta
20	Cvetna drška: odvajajući sloj	9	prisutan
21	Cvetna drška: dužina (od odvajajućeg sloja do čašice - samo za sorte sa odvajajućim slojem)	3	kratka
22	Plod: veličina	5	srednje veliki
23	Plod: odnos dužine i prečnika	5	srednje veliki
24	Plod: oblik na uzdužnom preseku	3	okrugao
25	Plod: rebra na kraju cvetne drške	3	slabo izražena
26	Plod: poprečni presek	2	kružan
27	Plod: ulegnuće na kraju cvetne drške	3	slabo izraženo
28	Plod: veličina ožiljka od cvetne drške	5	srednji
29	Plod: veličina ožiljka od cveta	3	mali
30	Plod: oblik na kraju cveta	4	ravan do zašiljen
31	Plod: veličina srca na poprečnom preseku (u odnosu na ukupni prečnik)	5	srednji
32	Plod: debljina perikarpa	5	srednje debeo
33	Plod: broj komora	3	tri ili četiri
34	Plod: zelena ramena (pre zrelosti)	1	odsutna
35	Plod: produžena zelenih ramena (kao za 34)	0	-
36	Plod: intenzitet boje zelenih ramena (kao za 34)	0	-
37	Plod: intenzitet zelene boje pre zrelosti	5	srednja
38	Plod: boja u zrelosti	5	crvena
39	Boja mesa (u zrelosti)	5	crvena
40	Plod: čvrstina	5	srednji
41	Vreme cvetanja	5	srednje
42	Vreme sazrevanja	5	srednje

Šifra sorte: B 8

Srednje rana sorta, formira 3-4 grozda te je visoko rodna. Okruglo-jajolikog oblika, žute boje i mekane tekstrukture (sl. 28). Masa ploda od 10 do 15 grama, slatkog ukusa, idealana za salate i priloge. Ne zahteva posebne uslove za proizvodnju. Može se proizvoditi tokom cele godine na otvorenom polju, kao i u zaštićenom prostoru. Veoma pogodan za preradu za sok od paradajza žute boje, kao i za druge prerađevine. Poreklo semena je iz Ratkova, opština Odžaci. Dužina ploda je 3,5 cm, širina 2,5 cm, a debljina perikarpa 0,4 cm. Broj komora je 2. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 7,1%, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 6,1%. Prinos po hektaru je 52,1 tona.

Slika broj 28. Sorta B 8 (Sabadoš, 2016)

SORTA: B8

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: tip rasta	1	determinantan
3	Biljka: broj cvasti na glavnom stablu (spoljni izdanci da se uklone), samo determinantan tip rasta	5	srednje
4	Stablo: obojenost antocijanom gornje trećine	3	slabo
5	Stablo: dužina internodija (izmedu 1. i 4.cveta samo indeterminantne sorte)	0	-
6	List: položaj (u srednjoj trećini biljke)	5	horizontalan
7	List: dužina	5	srednji
8	List: širina	3	uzan
9	List: izdeljenost liske	1	perasto izdeljen
10	List: veličina liski (u sredini lista)	5	srednja
11	List: intenzitet zelene boje	5	srednje
12	List: sjaj (kao kod 6)	3	slab
13	List: naboranost (kao kod 6)	3	slaba
14	List: veličina nabora (kao kod 6)	3	mala
15	List: položaj lisne drske u odnosu na glavnu osu (kao kod 6)	5	horizontalan
16	Cvast: tip (2. i 3. cvetna etaža)	1	uglavnom jednostavne
17	Cvet: zbijenost (1. cvet u cvasti)	1	odsutna
18	Cvet: maljavost stubića	1	odsutna
19	Cvet: boja	1	žuta
20	Cvetna drška: odvajajući sloj	9	prisutan
21	Cvetna drška: dužina (od odvajajućeg sloja do čašice - samo za sorte sa odvajajućim slojem)	3	kratka
22	Plod: veličina	1	vrlo mali
23	Plod: odnos dužine i prečnika	7	veliki
24	Plod: oblik na uzdužnom preseku	9	jajolik
25	Plod: rebra na kraju cvetne drške	1	odsutna ili vrlo slabo izražen
26	Plod: poprečni presek	2	kružan
27	Plod: ulegnuće na kraju cvetne drške	1	odsutno ili vrlo slabo izražen
28	Plod: veličina ožiljka od cvetne drške	1	vrlo mali
29	Plod: veličina ožiljka od cveta	1	vrlo mali
30	Plod: oblik na kraju cveta	4	ravan do zašiljen
31	Plod: veličina srca na poprečnom preseku (u odnosu na ukupni prečnik)	7	veliki
32	Plod: debљina perikarpa	5	srednje debeo
33	Plod: broj komora	1	samo dve
34	Plod: zelena ramena (pre zrelosti)	1	odsutna
35	Plod: produžena zelenih ramena (kao za 34)	0	-
36	Plod: intenzitet boje zelenih ramena (kao za 34)	0	-
37	Plod: intenzitet zelene boje pre zrelosti	3	svetla
38	Plod: boja u zrelosti	2	žuta
39	Boja mesa (u zrelosti)	2	žuta
40	Plod: čvrstina	5	srednji
41	Vreme cvetanja	5	srednje
42	Vreme sazrevanja	5	srednje

Šifra sorte: B 1152

Sorta paradajza izrazito žute boje, karakteritičnog oblika u tipu paradajz paprike, sa komorom ploda koji više liči na papriku nego na paradajz (sl. 29). Ove sorte žutog paradajza su se nekad gajile, ali su skoro zaboravljene. Čvrst plod, spoljošten sa prisutnim rebrima, mase od 100 do 130 grama, izuzetno sočan i ukusan. Pogodan za proizvodnju na otvorenom i u plasteniku. Atraktivan plod za upotrebu u kulinarstvu, pre svega za punjenje. Ovakav tip paradajza bio je ranije gajen u okolini Čeneja kod Novog Sada. Ispitivana sorta je veoma prinosna i pogodna za organsku proizvodnju. Seme je porekлом iz Bačkog Gračca. Dužina ploda je 7,0, širina 5,8, a debljina perikarpa 0,7 cm. Broj komora je 3 ili 4, Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 5,8%, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom iznosio je 6,0%. Prinos po hektaru bio je 77 tona.

Slika 29. Sorta B 1152 (Sabadoš, 2021)

SORTA: B 1152

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: tip rasta	1	determinantan
3	Biljka: broj cvasti na glavnom stablu (spoljni izdanci da se uklone), samo determinantan tip rasta	5	srednje
4	Stablo: obojenost antocijanom gornje trećine	3	slabo
5	Stablo: dužina internodija (izmedu 1. i 4.cveta samo indeterminantne sorte)	0	-
6	List: položaj (u srednjoj trećini biljke)	3	polu-uspravan
7	List: dužina	5	srednji
8	List: širina	5	srednji
9	List: izdeljenost liske	2	dvostruko perasto izdeljen
10	List: veličina liski (u sredini lista)	3	mala
11	List: intenzitet zelene boje	5	srednje
12	List: sjaj (kao kod 6)	3	slab
13	List: naboranost (kao kod 6)	5	srednja
14	List: veličina nabora (kao kod 6)	3	mala
15	List: položaj lisne drske u odnosu na glavnu osu (kao kod 6)	5	horizontalan
16	Cvast: tip (2. i 3. cvetna etaža)	1	uglavnom jednostavne
17	Cvet: zbijenost (1. cvet u cvasti)	1	odsutna
18	Cvet: maljavost stubića	9	prisutna
19	Cvet: boja	1	žuta
20	Cvetna drška: odvajajući sloj	9	prisutan
21	Cvetna drška: dužina (od odvajajućeg sloja do čašice - samo za sorte sa odvajajućim slojem)	5	srednje duga
22	Plod: veličina	5	srednje veliki
23	Plod: odnos dužine i prečnika	5	srednje veliki
24	Plod: oblik na uzdužnom preseku	4	cetvrtast
25	Plod: rebra na kraju cvetne drške	1	odsutna ili vrlo slabo izražen
26	Plod: poprečni presek	1	nije kružan
27	Plod: ulegnuće na kraju cvetne drške	1	odsutno ili vrlo slabo izražen
28	Plod: veličina ožiljka od cvetne drške	5	srednji
29	Plod: veličina ožiljka od cveta	3	mali
30	Plod: oblik na kraju cveta	1	ulegnut
31	Plod: veličina srca na poprečnom preseku (u odnosu na ukupni prečnik)	1	vrlo mali
32	Plod: debljina perikarpa	5	srednje debeo
33	Plod: broj komora	3	tri ili četiri
34	Plod: zelena ramena (pre zrelosti)	1	odsutna
35	Plod: produžena zelenih ramena (kao za 34)	0	-
36	Plod: intenzitet boje zelenih ramena (kao za 34)	0	-
37	Plod: intenzitet zelene boje pre zrelosti	3	svetla
38	Plod: boja u zrelosti	2	žuta
39	Boja mesa (u zrelosti)	2	žuta
40	Plod: čvrstina	9	vrlo čvrst
41	Vreme cvetanja	7	kasno
42	Vreme sazrevanja	5	srednje

Šifra sorte: B 1420

Izuzetnog ulusa, sladak i čvrst plod. Pripada tipu čeri paradajza i blizak je drugim formama ove povrtarske vrste. Masa ploda oko 15 grama, izuzetno otporna sorta, pogodna za proizvodnju na otvorenom polju (sl. 30). Plodovi su okrugli, sitni intenzivo crvene boje. Srednje rana sorta, ne zahteva posebne uslove za proizvodnju. Pogodna za svežu potrošnju, konzerviranje, dekoraciju, kao i za sušenje. Seme je poreklom iz naseljenog mesta Lalić u opštini Odžaci. Ovaj paradajz je pogodan za organsku proizvodnju. Dužina ploda je 3,2, širina 3,0, a debljina perikarpa bila je 0,4 cm. Broj komora iznosi 2, a sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 8,6%. Sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom iznosio je 8,0%, a prinos po hektaru 38 tona.

Slika 30. Sorta B 1420 (Žunić, 2016)

SORTA: B 1420

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: tip rasta	2	indeterminantan
3	Biljka: broj cvasti na glavnom stablu (spoljni izdanci da se uklone), samo determinantan tip rasta	0	-
4	Stablo: obojenost antocijanom gornje trećine	3	slabo
5	Stablo: dužina internodija (izmedu 1. i 4.cveta samo indeterminantne sorte)	3	kratka
6	List: položaj (u srednjoj trećini biljke)	3	polu-uspravan
7	List: dužina	5	srednji
8	List: širina	5	srednji
9	List: izdeljenost liske	2	dvostruko perasto izdeljen
10	List: veličina liski (u sredini lista)	5	srednja
11	List: intenzitet zelene boje	5	srednje
12	List: sjaj (kao kod 6)	3	slab
13	List: naboranost (kao kod 6)	3	slaba
14	List: veličina nabora (kao kod 6)	3	mala
15	List: položaj lisne drske u odnosu na glavnu osu (kao kod 6)	5	horizontalan
16	Cvast: tip (2. i 3. cvetna etaža)	1	uglavnom jednostavne
17	Cvet: zbijenost (1. cvet u cvasti)	1	odsutna
18	Cvet: maljavost stubića	9	prisutna
19	Cvet: boja	1	žuta
20	Cvetna drška: odvajajući sloj	1	odsutan
21	Cvetna drška: dužina (od odvajajućeg sloja do čašice - samo za sorte sa odvajajućim slojem)	0	-
22	Plod: veličina	1	vrlo mali
23	Plod: odnos dužine i prečnika	3	mali
24	Plod: oblik na uzdužnom preseku	9	jajolik
25	Plod: rebra na kraju cvetne drške	1	odsutna ili vrlo slabo izražen
26	Plod: poprečni presek	2	kružan
27	Plod: ulegnuće na kraju cvetne drške	1	odsutno ili vrlo slabo izražen
28	Plod: veličina ožiljka od cvetne drške	3	mali
29	Plod: veličina ožiljka od cveta	1	vrlo mali
30	Plod: oblik na kraju cveta	4	ravan do zašiljen
31	Plod: veličina srca na poprečnom preseku (u odnosu na ukupni prečnik)	5	srednji
32	Plod: debljina perikarpa	3	tanak
33	Plod: broj komora	2	dve ili tri
34	Plod: zelena ramena (pre zrelosti)	1	odsutna
35	Plod: produžena zelenih ramena (kao za 34)	0	-
36	Plod: intenzitet boje zelenih ramena (kao za 34)	0	-
37	Plod: intenzitet zelene boje pre zrelosti	5	srednja
38	Plod: boja u zrelosti	5	crvena
39	Boja mesa (u zrelosti)	5	crvena
40	Plod: čvrstina	5	srednji
41	Vreme cvetanja	7	kasno
42	Vreme sazrevanja	5	srednje

Šifra sorte: B 2134

Sorta krupnih plodova u tipu volovsko srce, karakterističnog sročikog oblika. Masa ploda varira od 220 do 440 grama. Boja varira od crvenkaste ka rozoj (sl. 31). Izuzetno mesnati plodovi, sa velikim brojem komora i odličnim prinosom. Pogodni za proizvodnju na otvorenom polju, te su pogodni za korišćenje u kulinarstvu, kao i za preradu. Plod ima izraženu, zelenu kragnu, daje veoma visoke prinose ali teško podnosi transport i teško se čuva, te je potrebno brzo ga upotrebiti posle berbe. Seme je poreklom iz Karavukova, opština Odžaci. Dužina ploda je 10, širina 8,5, a debljina perikarpa 0,5 cm. Broj komora je 12. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 5%, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom iznosi 5,2%. Prinos po hektaru iznosio je 92 tone.

Slika 31. Sorta B 2134 (Sabadoš, 2019)

SORTA: B 2134

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: tip rasta	1	determinantan
3	Biljka: broj cvasti na glavnom stablu (spoljni izdanci da se uklone), samo determinantan tip rasta	3	malo
4	Stablo: obojenost antocijanom gornje trećine	3	slabo
5	Stablo: dužina internodija (izmedu 1. i 4.cveta samo indeterminantne sorte)	0	-
6	List: položaj (u srednjoj trećini biljke)	3	polu-uspravan
7	List: dužina	5	srednji
8	List: širina	5	srednji
9	List: izdeljenost liske	2	dvostruko perasto izdeljen
10	List: veličina liski (u sredini lista)	3	mala
11	List: intenzitet zelene boje	5	srednje
12	List: sjaj (kao kod 6)	3	slab
13	List: naboranost (kao kod 6)	3	slaba
14	List: veličina nabora (kao kod 6)	5	srednja
15	List: položaj lisne drske u odnosu na glavnu osu (kao kod 6)	5	horizontalan
16	Cvast: tip (2. i 3. cvetna etaža)	1	uglavnom jednostavne
17	Cvet: zbijenost (1. cvet u cvasti)	1	odsutna
18	Cvet: maljavost stubića	9	prisutna
19	Cvet: boja	1	žuta
20	Cvetna drška: odvajajući sloj	9	prisutan
21	Cvetna drška: dužina (od odvajajućeg sloja do čašice - samo za sorte sa odvajajućim slojem)	5	srednje duga
22	Plod: veličina	7	veliki
23	Plod: odnos dužine i prečnika	5	srednje veliki
24	Plod: oblik na uzdužnom preseku	7	srcolik
25	Plod: rebra na kraju cvetne drške	7	jako izražena
26	Plod: poprečni presek	1	nije kružan
27	Plod: ulegnuće na kraju cvetne drške	7	jako izraženo
28	Plod: veličina ožiljka od cvetne drške	5	srednji
29	Plod: veličina ožiljka od cveta	7	veliki
30	Plod: oblik na kraju cveta	5	zašiljen
31	Plod: veličina srca na poprečnom preseku (u odnosu na ukupni prečnik)	7	veliki
32	Plod: debljina perikarpa	3	tanak
33	Plod: broj komora	5	više
34	Plod: zelena ramena (pre zrelosti)	9	prisutna
35	Plod: produžena zelenih ramena (kao za 34)	5	srednja
36	Plod: intenzitet boje zelenih ramena (kao za 34)	3	svetla
37	Plod: intenzitet zelene boje pre zrelosti	5	srednja
38	Plod: boja u zrelosti	5	crvena
39	Boja mesa (u zrelosti)	5	crvena
40	Plod: čvrstina	3	mek
41	Vreme cvetanja	5	srednje
42	Vreme sazrevanja	5	srednje

Šifra sorte: A 2517

Sorta paradajza okruglog oblika ploda, crvene boje, mase oko 200 grama. Srednje rana sorta sa bujnim stablom, čvrstog i krupnog ploda (sl. 32). Pogodan za gajenje na otvorenom polju. Pri primeni intenzivne tehnologije daje visoke prinose. Plod ove sorte dobro podnosi transport. Seme je poreklom sa šireg područja grada Sombora. Dužina ploda iznosila je 5,2 cm, širina 6,1 cm, a debljina perikarpa 0,6 cm. Broj komora je 3, a sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 3,8%. Sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom iznosio je 6,1%, a prinos po hektaru bio je 85 tona.

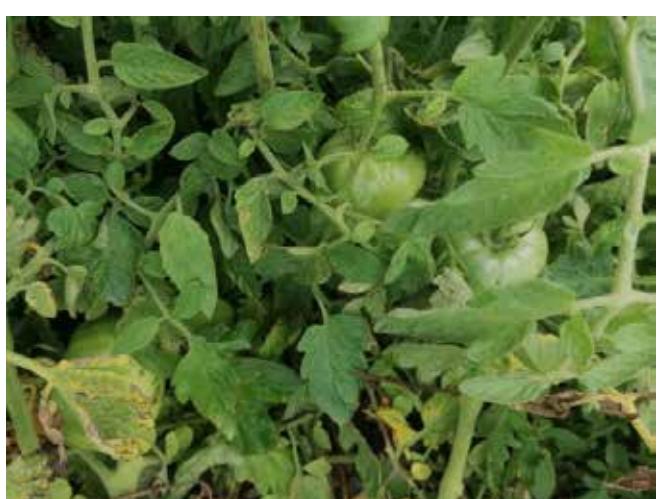
Slika broj 32. Sorta A 2517 (Sabadoš, 2021)

SORTA: A 2517

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: tip rasta	1	determinantan
3	Biljka: broj cvasti na glavnom stablu (spoljni izdanci da se uklone), samo determinantan tip rasta	3	malo
4	Stablo: obojenost antocijanom gornje trećine	3	slabo
5	Stablo: dužina internodija (izmedu 1. i 4.cveta samo indeterminantne sorte)	0	-
6	List: položaj (u srednjoj trećini biljke)	3	polu-uspravan
7	List: dužina	5	srednji
8	List: širina	5	srednji
9	List: izdeljenost liske	2	dvostruko perasto izdeljen
10	List: veličina liski (u sredini lista)	3	mala
11	List: intenzitet zelene boje	5	srednje
12	List: sjaj (kao kod 6)	3	slab
13	List: naboranost (kao kod 6)	3	slaba
14	List: veličina nabora (kao kod 6)	3	mala
15	List: položaj lisne drske u odnosu na glavnu osu (kao kod 6)	5	horizontalan
16	Cvast: tip (2. i 3. cvetna etaža)	1	uglavnom jednostavne
17	Cvet: zbijenost (1. cvet u cvasti)	1	odsutna
18	Cvet: maljavost stubića	9	prisutna
19	Cvet: boja	1	žuta
20	Cvetna drška: odvajajući sloj	9	prisutan
21	Cvetna drška: dužina (od odvajajućeg sloja do čašice - samo za sorte sa odvajajućim slojem)	3	kratka
22	Plod: veličina	5	srednje veliki
23	Plod: odnos dužine i prečnika	5	srednje veliki
24	Plod: oblik na uzdužnom preseku	3	okrugao
25	Plod: rebra na kraju cvetne drške	1	odsutna ili vrlo slabo izražen
26	Plod: poprečni presek	2	kružan
27	Plod: ulegnuće na kraju cvetne drške	3	slabo izraženo
28	Plod: veličina ožiljka od cvetne drške	5	srednji
29	Plod: veličina ožiljka od cveta	3	mali
30	Plod: oblik na kraju cveta	4	ravan do zašiljen
31	Plod: veličina srca na poprečnom preseku (u odnosu na ukupni prečnik)	7	veliki
32	Plod: debljina perikarpa	3	tanak
33	Plod: broj komora	3	tri ili četiri
34	Plod: zelena ramena (pre zrelosti)	1	odsutna
35	Plod: produžena zelenih ramena (kao za 34)	0	-
36	Plod: intenzitet boje zelenih ramena (kao za 34)	0	-
37	Plod: intenzitet zelene boje pre zrelosti	5	srednja
38	Plod: boja u zrelosti	5	crvena
39	Boja mesa (u zrelosti)	5	crvena
40	Plod: čvrstina	3	mek
41	Vreme cvetanja	5	srednje
42	Vreme sazrevanja	5	srednje

Šifra sorte: A 326

Sorta paradajza okruglog oblika, mesnata, sa manje čvrstom formom. Na uzdužnom preseku blago pljosnatog oblika. Masa plodova se kreće od 150 do 200 grama. Srednje rana sorta, pogodna za proizvodnju na otvorenom polju kao i u plasteniku. Plodovi su srednje krupni, sa bujnom masom i dobrom upotrebnom vrednošću u kulinarsству za svežu potrošnju ili preradu (sl. 33). U ogledima je dao značajan prinos svežeg ploda. Poreklo ispitivanog semena je iz naseljenog mesta Stapar, sa područja grada Sombora. Dužina ploda bila je 5,0 cm, širina 7,4 cm, a debljina perikarpa 0,4 cm. Broj komora je 4, a sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 4,3%. Sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom iznosio je 5,4 %. Prinos po hektaru bio je 81 tonu.

Slika 33. Sorta A 326 (Sabadoš, 2020)

SORTA: A 326

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: tip rasta	1	determinantan
3	Biljka: broj cvasti na glavnom stablu (spoljni izdanci da se uklone), samo determinantan tip rasta	5	srednje
4	Stablo: obojenost antocijanom gornje trećine	3	slabo
5	Stablo: dužina internodija (izmedu 1. i 4.cveta samo indeterminantne sorte)	0	-
6	List: položaj (u srednjoj trećini biljke)	3	polu-uspravan
7	List: dužina	5	srednji
8	List: širina	5	srednji
9	List: izdeljenost liske	2	dvostruko perasto izdeljen
10	List: veličina liski (u sredini lista)	3	mala
11	List: intenzitet zelene boje	5	srednje
12	List: sjaj (kao kod 6)	3	slab
13	List: naboranost (kao kod 6)	3	slaba
14	List: veličina nabora (kao kod 6)	3	mala
15	List: položaj lisne drske u odnosu na glavnu osu (kao kod 6)	5	horizontalan
16	Cvast: tip (2. i 3. cvetna etaža)	1	uglavnom jednostavne
17	Cvet: zbijenost (1. cvet u cvasti)	1	odsutna
18	Cvet: maljavost stubića	9	prisutna
19	Cvet: boja	1	žuta
20	Cvetna drška: odvajajući sloj	9	prisutan
21	Cvetna drška: dužina (od odvajajućeg sloja do čašice - samo za sorte sa odvajajućim slojem)	5	srednje duga
22	Plod: veličina	5	srednje veliki
23	Plod: odnos dužine i prečnika	5	srednje veliki
24	Plod: oblik na uzdužnom preseku	2	blago pljosnat
25	Plod: rebra na kraju cvetne drške	3	slabo izražena
26	Plod: poprečni presek	2	kružan
27	Plod: ulegnuće na kraju cvetne drške	5	srednje izraženo
28	Plod: veličina ožiljka od cvetne drške	5	srednji
29	Plod: veličina ožiljka od cveta	5	srednji
30	Plod: oblik na kraju cveta	4	ravan do zašiljen
31	Plod: veličina srca na poprečnom preseku (u odnosu na ukupni prečnik)	7	veliki
32	Plod: debljina perikarpa	5	srednje debeo
33	Plod: broj komora	4	četiri, pet ili šest
34	Plod: zelena ramena (pre zrelosti)	1	odsutna
35	Plod: produžena zelenih ramena (kao za 34)	0	-
36	Plod: intenzitet boje zelenih ramena (kao za 34)	0	-
37	Plod: intenzitet zelene boje pre zrelosti	5	srednja
38	Plod: boja u zrelosti	5	crvena
39	Boja mesa (u zrelosti)	5	crvena
40	Plod: čvrstina	3	mek
41	Vreme cvetanja	5	srednje
42	Vreme sazrevanja	5	srednje

PLAVI PATLIDŽAN (*Solanum melongena* L.)

Slika 34. Plod patlidžana (Sabadoš, 2021)

Plavi patlidžan je poreklom iz Amerike, a neke vrste iz Azije i Kine. Kod plavog patlidžana za ishranu se koristi tehnološki zreo plod u vidu različitih variva, ili se prerađuje. U ishrani ljudi je značajan jer snižava nivo holesterola u krvi. Sadržaj suve materije i hemijski sastav zavise pre svega od sorte i načina gajenja. Plavi patlidžan se gaji u zaštićenom prostoru i na otvorenom polju, tako da je na tržištu zastupljen tokom cele godine. Plod plavog patlidžana je različite forme: od okruglog do duguljastog. Takođe, u tehnološkoj zrelosti boja ploda varira od tamnoplave, skoro crne, svestoljubičaste sa različitim prugama, pa do potpuno bele boje plodova.

Plavi patlidžan (Plavi dugački)

Plodovi su karakterističnog izduženo-vitkog oblika, odličnog ukusa i čvrstog mesa. Veoma rodan, odličan za komercijalan uzgoj. Masa ploda varira od 400 do 600 grama. Plodovi su tamnoplavoljubičaste do crne boje, belog mesa, sočni i ukusni (sl. 35). Seme potiče sa područja grada Sombora. Veoma atraktivna sorta plavog patlidžana, pogodna za ekstenzivnu i intenzivnu proizvodnju. Najčešće se proizvodi iz rasada, rasađivanjem. Dužina ploda je 22,6 cm, širina 8,5 cm, a debljina perikarpa 3,0 cm. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 7,8%. Sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom iznosio je 6,3%, a prinos po hektaru bio je 38,5 tona.

Slika 35. Sorta Plavi dugački patlidžan (Sabadoš, 2017)

SORTA: PLAVI DUGAČKI

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	Odsutno
2	Klijanac: intenzitet ob. hipokotila antocijanom	0	-
3	Biljka: habitus	1	Uspravan
4	Biljka: visina	5	Srednja
5	Stablo: rastojanje od kotiledona do prvog cvetnog kolen.	5	Srednje
6	Stablo: obojenost antocijanom	9	Prisutno
7	Stablo: intenzitet obojenosti antocijanom	5	Srednji
8	Stablo: maljavost	3	Slaba
9	List: veličina	5	Srednji
10	List: urezi na margini	7	Jaki
11	List: klobučavost	1	Odsutna ili veoma slaba
12	List: intenzitet zelene boje	7	Tamna
13	Cvetanje: broj cvetova	2	Više od tri
14	Cvet: veličina	5	Srednji
15	Cvet: intenzitet ljubičaste boje	3	Svetla
16	Plod: dužina	7	Dug
17	Plod: maksimalni prečnik	7	Veliki
18	Plod: odnos dužine i maksimalnog prečnika	7	Veliki
19	Plod: osnovni oblik	4	Kruškolik
20	Plod: veličina tučkovog ožiljka	5	Srednji
21	Plod: vrh	3	Okruglast
22	Plod: dubina režnjeva tučkovog ožiljka	3	Plitak
23	Samo za sorte cilindričnog ploda: povijenost	1	Odsutna ili veoma slaba
24	Plod: boja pokožice u tehnološkoj zrelosti	3	Ljubičasta
25	Sorte zel. i ljub. plodova: intenzitet boje ploda	9	Veoma tamna
26	Plod: sjaj	7	Jak
27	Plod: mrlje	1	Odsutne
28	Plod: pruge	1	Odsutne
29	Plod: izraženost pruga	0	-
30	Plod: gustina pruga	0	-
31	Plod: rebra	1	Odsutna ili veoma slaba
32	Plod: dužina plodovih drški	7	Dugačke
33	Plod: obojenost antocijanom ispod čašice	1	Odsutna
34	Plod: intenzitet obojenosti antocijanom ispod čašice	0	-
35	Plod: veličina čašice	5	Srednja
36	Plod: obojenost čašice antocijanom	1	Odsutno
37	Plod: intenzitet antocijanske obojenosti čašice	0	-
38	Plod: uvrnutost čašice	5	Srednja
39	Plod: naboranost čašice	1	Veoma slaba
40	Plod: boja mesa	1	Beličasto
41	Plod: boja pokožice u fiziološkoj zrelosti	4	Smeđa
42	Vreme početka cvetanja	5	Srednje
43	Vreme fiziološke zrelosti	5	Srednje

Dugi šareni patlidžan

Svetloljubičasta boja sa belim šarama je karakteristika za ovu sortu plavog patlidžana. Čvrstog je ploda, ima široku upotrebu i veoma je popularan u kulinarstvu zbog svog izgleda. Bela boja mesa sa malim brojem semena, odličnog ukusa (sl. 36). Biljku karakteriše velika lisna masa sa čvrstom stabljikom. Masa ploda varira od 250 do 400 grama. Seme je prikupljeno sa šireg područja grada Sombora. Manje je poznat oblik plavog patlidžana iako ne zaostaje po kvalitetu ni prinosu od plavog patlidžana čiji je plod tamnoljubičaste do crne boje. Dužina ploda je 26,0 cm, širina 6,5 cm, a debljina perikarpa je 3,0 cm. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 12,5%, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom iznosio je 6,0%. Prinos po hektaru bio je 37,6 tona.

Slika 36. Sorta Dugi šareni patlidžan (Sabadoš, 2017)

SORTA: DUGI ŠARENI PATLIDŽAN

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	Odsutno
2	Klijanac: intenzitet ob. hipokotila antocijanom	0	-
3	Biljka: habitus	1	Uspravan
4	Biljka: visina	3	Niska
5	Stablo: rastojanje od kotiledona do prvog cvetnog kolen.	5	Srednje
6	Stablo: obojenost antocijanom	9	Prisutno
7	Stablo: intenzitet obojenosti antocijanom	7	Jak
8	Stablo: maljavost	3	Slaba
9	List: veličina	5	Srednji
10	List: urezi na margini	5	Srednji
11	List: klobučavost	1	Odsutna ili veoma slaba
12	List: intenzitet zelene boje	7	Tamna
13	Cvetanje: broj cvetova	1	Jedan do tri
14	Cvet: veličina	3	Mali
15	Cvet: intenzitet ljubičaste boje	3	Svetla
16	Plod: dužina	7	Dug
17	Plod: maksimalni prečnik	5	Srednji
18	Plod: odnos dužine i maksimalnog prečnika	7	Veliki
19	Plod: osnovni oblik	5	U obliku palice
20	Plod: veličina tučkovog ožiljka	3	Mali
21	Plod: vrh	3	Okruglast
22	Plod: dubina režnjeva tučkovog ožiljka	1	Odsutan ili veoma plitak
23	Samo za sorte cilindričnog ploda: povijenost	3	Slaba
24	Plod: boja pokožice u tehnološkoj zrelosti	3	Ljubičasta
25	Sorte zel. i ljub. plodova: intenzitet boje ploda	5	Srednja
26	Plod: sjaj	5	Srednji
27	Plod: mrlje	1	Odsutne
28	Plod: pruge	9	Prisutne
29	Plod: izraženost pruga	7	Jaka
30	Plod: gustina pruga	5	Srednje
31	Plod: rebra	1	Odsutna ili veoma slaba
32	Plod: dužina plodovih drški	7	Dugačke
33	Plod: obojenost antocijanom ispod čašice	1	Odsutna
34	Plod: intenzitet obojenosti antocijanom ispod čašice	0	-
35	Plod: veličina čašice	5	Srednja
36	Plod: obojenost čašice antocijanom	1	Odsutno
37	Plod: intenzitet antocijanske obojenosti čašice	0	-
38	Plod: uvrnutost čašice	3	Slaba
39	Plod: naboranost čašice	3	Slaba
40	Plod: boja mesa	1	Beličasto
41	Plod: boja pokožice u fiziološkoj zrelosti	1	Žuta
42	Vreme početka cvetanja	5	Srednje
43	Vreme fiziološke zrelosti	5	Srednje

Beli patlidžan

Plod belog patlidžana je manji u odnosu na plavi, kraći i drugačijeg oblika (sl. 37). Zbog interesantnog oblika i boje se mnogo koristi u kulinarstvu, ali prema istraživanjima na terenu, meso je kompaktnije i bolje teksture u odnosu na plavi patližan. Dr Radić ga još u devetnaestom veku naziva "bljedi", "bjeli" ili "jajasti" patlidžan i ističe karakteristike mesa ove vrste patlidžana: bledo, dosta debelo i vrlo ukusno. Prinosi ovog patlidžana su nešto niži od patlidžana čiji je plod tamne ili svetloljubičaste boje. Dužina ploda je 18,0 cm, širina 9,0 cm, a debljina perikarpa 1,0 cm. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 8,6%, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 5,2%. Prinos po hektaru iznosio je 29,6 tona.

Slika 37. Sorta Beli patlidžan (Sabadoš, 2017)

SORTA: BELI PATLIDŽAN

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	Odsutno
2	Klijanac: intenzitet ob. hipokotila antocijanom	0	-
3	Biljka: habitus	1	Uspravan
4	Biljka: visina	3	Niska
5	Stablo: rastojanje od kotiledona do prvog cvetnog kolen.	5	Srednje
6	Stablo: obojenost antocijanom	9	Prisutno
7	Stablo: intenzitet obojenosti antocijanom	3	Slab
8	Stablo: maljavost	3	Slaba
9	List: veličina	5	Srednji
10	List: urezi na margini	5	Srednji
11	List: klobučavost	3	Slaba
12	List: intenzitet zelene boje	7	Tamna
13	Cvetanje: broj cvetova	1	Jedan do tri
14	Cvet: veličina	3	Mali
15	Cvet: intenzitet ljubičaste boje	5	Srednja
16	Plod: dužina	5	Srednji
17	Plod: maksimalni prečnik	5	Srednji
18	Plod: odnos dužine i maksimalnog prečnika	5	Srednji
19	Plod: osnovni oblik	3	Okruglasto izdužen
20	Plod: veličina tučkovog ožiljka	3	Mali
21	Plod: vrh	3	Okruglast
22	Plod: dubina režnjeva tučkovog ožiljka	3	Plitak
23	Samo za sorte cilindričnog ploda: povijenost	1	Odsutna ili veoma slaba
24	Plod: boja pokožice u tehnološkoj zrelosti	1	Bela
25	Sorte zel. i ljub. plodova: intenzitet boje ploda	0	-
26	Plod: sjaj	5	Srednji
27	Plod: mrlje	1	Odsutne
28	Plod: pruge	1	Odsutne
29	Plod: izraženost pruga	0	-
30	Plod: gustina pruga	0	-
31	Plod: rebra	1	Odsutna ili veoma slaba
32	Plod: dužina plodovih drški	7	Dugačke
33	Plod: obojenost antocijanom ispod čašice	1	Odsutna
34	Plod: intenzitet obojenosti antocijanom ispod čašice	0	-
35	Plod: veličina čašice	5	Srednja
36	Plod: obojenost čašice antocijanom	1	Odsutno
37	Plod: intenzitet antocijanske obojenosti čašice	0	-
38	Plod: uvrnutost čašice	3	Slaba
39	Plod: naboranost čašice	1	Veoma slaba
40	Plod: boja mesa	1	Beličasto
41	Plod: boja pokožice u fiziološkoj zrelosti	1	Žuta
42	Vreme početka cvetanja	7	Kasno
43	Vreme fiziološke zrelosti	7	Kasno

Okrugli šareni plavi patlidžan

Interesantna forma plavog patdližana okrugle globularnog oblika sa karakterističnom ljubičasto-plavom bojom (sl. 38). Upotrebljava se u kulinarstvu. Dobre je teksture mesa i ima glatku pokožicu. Čvrsta stabljika sa velikom masom lišća. Pogodan je za proizvodnju na otvorenom polju. Zbog velike mase lista, plod je dobro zaštićen od sunca, to jest od ožegotina, te je pogodan za proizvodnju na otvorenom polju bez upotrebe zaštitnih mreža. Manje je gajen tip patlidžana. Seme je poreklom sa područja grada Sombora. Dužina ploda je 15,0 cm, širina 12,0 cm, a debljina perikarpa 1,0 cm. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 9,1%, a sadržaj suve materije u rastvoru utvrđen refraktometrom iznosio je 7,1%. Prinos po hektaru bio je 31,3 tone.

Slika 38. Sorta Okrugli šareni plavi patlidžan (Sabadoš, 2017)

SORTA: ŠARENI OKRUGLI PATLIDŽAN

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: obojenost hipokotila antocijanom	1	Odsutno
2	Klijanac: intenzitet ob. hipokotila antocijanom	0	-
3	Biljka: habitus	1	Uspravan
4	Biljka: visina	3	Niska
5	Stablo: rastojanje od kotiledona do prvog cvetnog kolen.	5	Srednje
6	Stablo: obojenost antocijanom	9	Prisutno
7	Stablo: intenzitet obojenosti antocijanom	5	Srednji
8	Stablo: maljavost	3	Slaba
9	List: veličina	5	Srednji
10	List: urezi na margini	3	Slabi
11	List: klobučavost	1	Odsutna ili veoma slaba
12	List: intenzitet zelene boje	7	Tamna
13	Cvetanje: broj cvetova	1	Jedan do tri
14	Cvet: veličina	3	Mali
15	Cvet: intenzitet ljubičaste boje	5	Srednja
16	Plod: dužina	3	Kratak
17	Plod: maksimalni prečnik	5	Srednji
18	Plod: odnos dužine i maksimalnog prečnika	5	Srednji
19	Plod: osnovni oblik	2	Okruglast
20	Plod: veličina tučkovog ožiljka	5	Srednji
21	Plod: vrh	2	Ravan
22	Plod: dubina režnjeva tučkovog ožiljka	3	Plitak
23	Samo za sorte cilindričnog ploda: povijenost	0	-
24	Plod: boja pokožice u tehnološkoj zrelosti	3	Ljubičasta
25	Sorte zel. i ljub. plodova: intenzitet boje ploda	5	Srednja
26	Plod: sjaj	5	Srednji
27	Plod: mrlje	1	Odsutne
28	Plod: pruge	9	Prisutne
29	Plod: izraženost pruga	7	Jaka
30	Plod: gustina pruga	5	Srednje
31	Plod: rebra	5	Srednja
32	Plod: dužina plodovih drški	7	Dugačke
33	Plod: obojenost antocijanom ispod čašice	1	Odsutna
34	Plod: intenzitet obojenosti antocijanom ispod čašice	0	-
35	Plod: veličina čašice	5	Srednja
36	Plod: obojenost čašice antocijanom	1	Odsutno
37	Plod: intenzitet antocijanske obojenosti čašice	0	-
38	Plod: uvrnutost čašice	5	Srednja
39	Plod: naboranost čašice	3	Slaba
40	Plod: boja mesa	1	Beličasto
41	Plod: boja pokožice u fiziološkoj zrelosti	1	Žuta
42	Vreme početka cvetanja	7	Kasno
43	Vreme fiziološke zrelosti	7	Kasno

DINJA (*Cucumis melo* L.)

Slika 39. Plod dinje (Sabadoš, 2016)

Dinja predstavlja toploljubivu povrtarsku vrstu poreklom iz Azije. Gaji se radi aromatičnih plodova, veoma priјatnog, osvežavajućeg ukusa. Pored najčešćeg korištenja u svežem stanju, u fiziološkoj zrelosti od dinje se spravljaju slatko, džemovi i marmelada (sl. 39). Zeleni plodovi se stavljuju u turšiju. Proizvodnja je najčešće na otvorenom polju, ređe u zaštićenom prostoru, iako se takva proizvodnja praktikuje za ranu proizvodnju sorata dinje. Prema starijoj literaturi, dinje delimo na kantalupe i pipune. Kantalupe su najčešće sa manjim, okruglim i spljoštenim plodovima, imaju deblju koru, slatko i mirisljavo meso. Pipuni, kao druga grupa dinja, odlikuju se većim, duguljastim i rebrastim plodovima. I kantalupi i pipuni imaju rumene, žute, bele i zelene boje mesa plodova.

Šifra sorte: A 995

Sorta ovalnog oblika, karakteristične narandžaste boje kore sa režnjevima. Unutrašnjost karakteriše narandžasta boja mesa (sl. 40). Meso je fine teksture, a boja semena je svetložuta. Prosečna masa ploda iznosi oko 2,20 kg. Biljke su snažne, brzog porasta, sa vrežom koja dobro pokriva plovode sa visokim potencijalom rodnosti. Listovi su uspravni i veliki sa srednje razvijenim urezima i klobučavosti. Mladi plod karakteriše zeleno-žuta boja kore. Sazreva veoma rano u odnosu na druge sorte. Proizvodi se direktnom setvom ili iz rasada. Ova sorta pripada grupi dinja kantalupi koja se danas mnogo manje gaji, iako je veoma ukusna i pripada ranostasnim sortama. Seme je poreklom iz naseljenog mesta Gakovo u okolini Sombora. Dužina ploda iznosila je 12,0 cm, širina 15,0 cm, a debljina kore 1,1 cm. Sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom izmeren je 8,0%, a prinos po hektaru iznosio je 30 tona.

Slika 40. Sorta A 995 (Sabadoš, 2021)

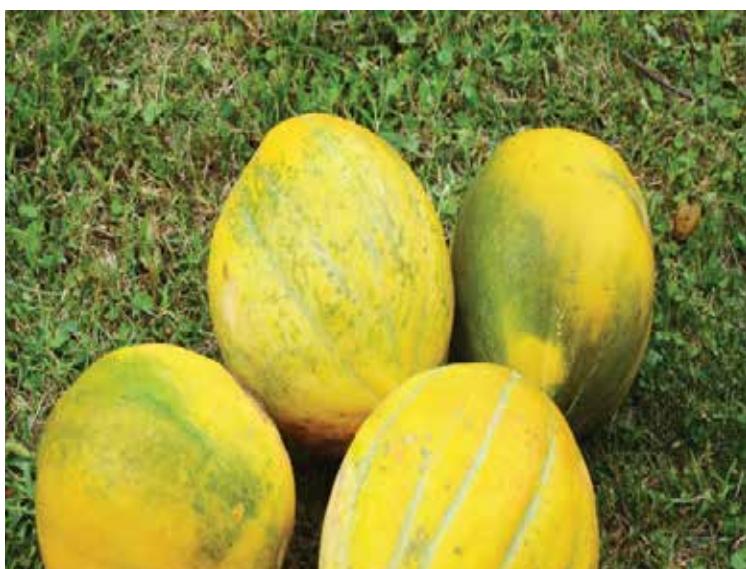
SORTA: A 995

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: dužina hipokotila	5	srednji
2	Klijanac: veličina kotiledona	5	srednji
3	Klijanac: intenzitet zelene boje kotiledona	5	srednji
4	Liska: veličina	5	srednja
5	Liska: intenzitet zelene boje	3	svetla
6	Liska: razvijenost ureza	3	slaba
7	Liska: dužina vršnog ureza	3	kratka
8	Liska: nazubljenost margine	3	slaba
9	Liska: klobučavost	3	slaba
10	Lisna drška: položaj	3	poluuuspravan
11	Lisna drška: dužina	5	srednja
12	Cvast: izraženost pola (u punom cvetanju)	2	andromonoecijus tip
13	Mlad plod: nijansa zelene boje kore	2	žućkasto zelena
14	Mlad plod: intenzitet zelene boje ploda	3	svetao
15	Mlad plod: gustina tačaka	1	odsutne ili veoma retke
16	Mlad plod: veličina tački	0	-
17	Mlad plod: kontrast boje mrlje/osnovne boje	0	-
18	Mlad plod: uočljivost obojenosti brazdi	1	odsutna ili slaba
19	Mlad plod: intenzitet obojenosti brazdi	0	-
20	Mlad plod: dužina peteljke	3	kratka
21	Mlad plod: debljina peteljke 1 cm od ploda	5	srednja
22	Mlad plod: rasprostiranje tamnije površine oko peteljke	3	malo
23	Plod: promena boje kore od mладог ploda do zrelosti	2	kasno u razvoju ploda
24	Plod: dužina	5	srednji
25	Plod: prečnik	5	srednji
26	Plod: odnos dužina/prečnik	5	srednji
27	Plod: položaj najvećeg prečnika	2	na sredini
28	Plod: oblik na uzdužnom preseku	5	četvrtast
29	Plod: osnovna boja kore	2	žuta
30	Plod: intenzitet osnovne boje kore	5	srednji
31	Plod: nijansa osnovne boje kore	4	narandžasta
32	Plod: plod gustina tačaka	1	odsutne ili veoma retke
33	Plod: veličina tački	0	-
34	Plod: boja tačaka	0	-
35	Plod: intenzitet boje tačaka	0	-
36	Plod: gustina mrlja	1	odsutne ili veoma retke
37	Plod: veličina mrlja	0	-
38	Plod: kraste	9	prisutne
39	Plod: snaga pričvršćenosti drške u zrelosti	5	srednje
40	Plod: oblik osnove	3	zatupljen
41	Plod: oblik vrha	3	zatupljen
42	Plod: veličina ožiljka od tučka	7	veliki
43	Plod: brazde	3	jako izražene
44	Plod: širina brazdi	3	uske
45	Plod: dubina brazdi	7	duboke
46	Plod: boja brazdi	2	žuta
47	Plod: naboranost površine	7	jaka

48	Plod: obrazovanje plute	1	odsutno
49	Plod: debljina plutanog sloja	0	-
50	Plod: oblik formiranja plute	0	-
51	Plod: gustina uzorka koji formira pluta	0	-
52	Plod: brzina promene boje kore od zrelosti do prezrelosti	5	srednje
53	Plod: debljina mesa na uzdužnom preseku (na mestu najvećeg prečnika ploda)	3	tanko
54	Plod: glavna boja mesa	5	narandžasta
55	Samo sorte sa gl. bojom ploda: narandžasta Plod:intenzitet narandžaste boje mesa	5	srednja
56	Samo sorte sa gl. bojom mesa: bela, zelen.bela, zelena žućk.bela: plod: sekund. ružič.boja mesa	0	-
57	Samo sorte sa promen. boje kore od zrelosti ka prez. Plod u prezrelosti: nijansa boje kore	2	narandžasto žuta
58	Samo sorte sa promenom boje kore od zrel. ka prezr. i sa žutom ili narandž. boje kore: plod int. žute b.	5	srednje
59	Seme: dužina	5	srednje
60	Seme: širina	5	srednje
61	Seme: oblik	2	oblik semena šišarke
62	Seme: boja	2	krem-žuto
63	Samo sorte sa krem-žutom bojom semena; Seme: intenzitet boje	3	svetlo
64	Vreme "muškog" cvetanja	5	srednje
65	Vreme "ženskog" cvetanja	5	srednje
66	Vreme sazrevanja	3	rano
67	Mogućnost dužeg čuvanja ploda	3	kratko

Šifra sorte: A 505

Sorta svetložute boje kore sa zelenim prugama, karakterističnog ovalnog oblika. Prosečna masa ploda oko 2,50 kg. Boja mesa je svetložute boje, seme je žutosmeđe, fina tekstura (sl. 41). Srednje rana sorta zelene boje kore koja sa zrenjem postaje intenzivno žuta sa izraženim brazdama. Karakteristična velika lisna masa sa uspravnom lisnom drškom i mladim plodom zelene boje. Visok sadržaj šećera u odnosu na druge sorte. Nema posebnih zahteva za proizvodnju na otvorenom polju. Seme potiče sa šireg područja grada Sombora. Dužina ploda je 20,1 cm, širina 18,2 cm, a debljina kore 1,0 cm. Sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom iznosio je 10%, a prinos po hektaru bio je 35 tona.

Slika 41. Sorta A 505 (Sabadoš, 2020)

SORTA: A 505

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: dužina hipokotila	5	srednji
2	Klijanac: veličina kotiledona	5	srednji
3	Klijanac: intenzitet zelene boje kotiledona	5	srednji
4	Liska: veličina	5	srednja
5	Liska: intenzitet zelene boje	5	srednja
6	Liska: razvijenost ureza	5	srednja
7	Liska: dužina vršnog ureza	5	srednja
8	Liska: nazubljenost margine	3	slaba
9	Liska: klobučavost	3	slaba
10	Lisna drška: položaj	3	poluuuspravan
11	Lisna drška: dužina	7	duga
12	Cvast: izraženost pola (u punom cvetanju)	2	andromonoecijus tip
13	Mlad plod: nijansa zelene boje kore	3	zelena
14	Mlad plod: intenzitet zelene boje ploda	5	srednji
15	Mlad plod: gustina tačaka	3	retke
16	Mlad plod: veličina tački	3	male
17	Mlad plod: kontrast boje mrlje/osnovne boje	3	slab
18	Mlad plod: uočljivost obojenosti brazdi	3	slaba
19	Mlad plod: intenzitet obojenosti brazdi	3	svetao
20	Mlad plod: dužina peteljke	5	srednja
21	Mlad plod: debljina peteljke 1 cm od ploda	5	srednja
22	Mlad plod: rasprostiranje tamnije površine oko peteljke	5	srednje
23	Plod: promena boje kore od mladog ploda do zrelosti	2	kasno u razvoju ploda
24	Plod: dužina	5	srednji
25	Plod: prečnik	5	srednji
26	Plod: odnos dužina/prečnik	5	srednji
27	Plod: položaj najvećeg prečnika	2	na sredini
28	Plod: oblik na uzdužnom preseku	3	široko eliptican
29	Plod: osnovna boja kore	2	žuta
30	Plod: intenzitet osnovne boje kore	5	srednji
31	Plod: nijansa osnovne boje kore	3	žuckasta
32	Plod: plod gustina tačaka	1	odsutne ili veoma retke
33	Plod: veličina tački	0	-
34	Plod: boja tačaka	0	-
35	Plod: intenzitet boje tačaka	0	-
36	Plod: gustina mrlja	5	srednje
37	Plod: veličina mrlja	5	srednje
38	Plod: kraste	1	odsutne
39	Plod: snaga pričvršćenosti drške u zrelosti	3	slaba
40	Plod: oblik osnove	1	zašiljen
41	Plod: oblik vrha	2	zaobljen
42	Plod: veličina ožiljka od tučka	5	srednji
43	Plod: brazde	2	slabo izražene
44	Plod: širina brazdi	3	uske
45	Plod: dubina brazdi	1	vrlo plitke
46	Plod: boja brazdi	3	zelena
47	Plod: naboranost površine	1	odsutna ili vrlo slaba
48	Plod: obrazovanje plute	1	odsutno

49	Plod: debljina plutanog sloja	0	-
50	Plod: oblik formiranja plute	0	-
51	Plod: gustina uzorka koji formira pluta	0	-
52	Plod: brzina promene boje kore od zrelosti do prezrelosti	5	srednje
53	Plod: debljina mesa na uzdužnom preseku (na mestu najvećeg prečnika ploda)	7	debelo
54	Plod: glavna boja mesa	4	žuckasto bela
55	Samo sorte sa gl. bojom ploda: narandžasta Plod:intenzitet narandžaste boje mesa	0	-
56	Samo sorte sa gl. bojom mesa: bela, zelen.bela, zelena žućk.bela: plod: sekund. ružič.boja mesa	1	odsutna ili vrlo slaba
57	Samo sorte sa promen. boje kore od zrelosti ka prez. Plod u prezrelosti: nijansa boje kore	1	žuta
58	Samo sorte sa promenom boje kore od zrel. ka prezr. i sa žutom ili narandž. boje kore: plod int. žute b.	5	srednja
59	Seme: dužina	5	srednje
60	Seme: širina	5	srednje
61	Seme: oblik	2	oblik semena šišarke
62	Seme: boja	2	krem-žuto
63	Samo sorte sa krem-žutom bojom semena; Seme: intenzitet boje	5	srednje
64	Vreme "muškog" cvetanja	5	srednje
65	Vreme "ženskog" cvetanja	5	srednje
66	Vreme sazrevanja	5	srednje
67	Mogućnost dužeg čuvanja ploda	5	srednje

Šifra sorte: A 670

Sorta žute boje kore sa narandžastom bojom mesa daje joj karakterističan izgled. Okruglog oblika, sa plutom bele boje koja prekriva čitavu površinu ploda (sl. 42). Veličina liske je mala sa uspravnom lisnom drškom, te dostiže zrelost kasno. Velike otpornosti na pucanje. Plod se dobro čuva i dobro podnosi transport. Poreklo ispitivanog semena je iz naseljenog mesta Gakova, sa područja grada Sombora. Dužina ploda je 14,2 cm, širina 12,3 cm, a debljina kore 0,8 cm. Sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom iznosio je 8,2%, a prinos po hektaru 27,2 tone.

Slika broj 42. Sorta A 670 (Sabadoš, 2021)

SORTA: A 670

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: dužina hipokotila	5	srednji
2	Klijanac: veličina kotiledona	5	srednji
3	Klijanac: intenzitet zelene boje kotiledona	5	srednji
4	Liska: veličina	5	srednja
5	Liska: intenzitet zelene boje	3	svetla
6	Liska: razvijenost ureza	5	srednja
7	Liska: dužina vršnog ureza	5	srednja
8	Liska: nazubljenost margine	5	srednja
9	Liska: klobučavost	3	slaba
10	Lisna drška: položaj	3	poluuuspravan
11	Lisna drška: dužina	5	srednja
12	Cvast: izraženost pola (u punom cvetanju)	2	andromonoecijus tip
13	Mlad plod: nijansa zelene boje kore	3	zelena
14	Mlad plod: intenzitet zelene boje ploda	3	svetao
15	Mlad plod: gustina tačaka	1	odsutne ili veoma retke
16	Mlad plod: veličina tački	0	-
17	Mlad plod: kontrast boje mrlje/osnovne boje	0	-
18	Mlad plod: uočljivost obojenosti brazdi	1	odsutna ili slaba
19	Mlad plod: intenzitet obojenosti brazdi	0	-
20	Mlad plod: dužina peteljke	5	srednja
21	Mlad plod: debljina peteljke 1 cm od ploda	5	srednja
22	Mlad plod: rasprostiranje tamnije površine oko peteljke	1	odsutno ili vrlo malo
23	Plod: promena boje kore od mladog ploda do zrelosti	1	rano u razvoju ploda
24	Plod: dužina	5	srednji
25	Plod: prečnik	5	srednji
26	Plod: odnos dužina/prečnik	5	srednji
27	Plod: položaj najvećeg prečnika	2	na sredini
28	Plod: oblik na uzdužnom preseku	3	široko eliptičan
29	Plod: osnovna boja kore	2	žuta
30	Plod: intenzitet osnovne boje kore	3	svetao
31	Plod: nijansa osnovne boje kore	3	žučkasta
32	Plod: plod gustina tačaka	1	odsutne ili veoma retke
33	Plod: veličina tački	0	-
34	Plod: boja tačaka	0	-
35	Plod: intenzitet boje tačaka	0	-
36	Plod: gustina mrlja	1	odsutne ili veoma retke
37	Plod: veličina mrlja	0	-
38	Plod: kraste	1	odsutne
39	Plod: snaga pričvršćenosti drške u zrelosti	5	srednja
40	Plod: oblik osnove	2	zaobljen
41	Plod: oblik vrha	2	zaobljen
42	Plod: veličina ožiljka od tučka	5	srednji
43	Plod: brazde	1	odsutne ili slabo izražene
44	Plod: širina brazdi	0	-
45	Plod: dubina brazdi	0	-
46	Plod: boja brazdi	0	-
47	Plod: naboranost površine	1	odsutna ili vrlo slaba
48	Plod: obrazovanje plute	9	prisutno
49	Plod: debljina plutanog sloja	5	srednja

50	Plod: oblik formiranja plute	5	samo mreža
51	Plod: gustina uzorka koji formira pluta	7	gust
52	Plod: brzina promene boje kore od zrelosti do prezrelosti	5	srednji
53	Plod: debljina mesa na uzdužnom preseku (na mestu najvećeg prečnika ploda)	3	tanko
54	Plod: glavna boja mesa	5	narandžasta
55	Samo sorte sa gl. bojom ploda: narandžasta Plod:intenzitet narandžaste boje mesa	5	srednja
56	Samo sorte sa gl. bojom mesa: bela, zelen.bela, zelena žućk.bela: plod: sekund. ružič.boja mesa	0	-
57	Samo sorte sa promen. boje kore od zrelosti ka prez. Plod u prezrelosti: nijansa boje kore	2	narandžasto žuta
58	Samo sorte sa promenom boje kore od zrel. ka prezr. i sa žutom ili narandž. boje kore: plod int. žute b.	5	srednja
59	Seme: dužina	5	srednje
60	Seme: širina	5	srednje
61	Seme: oblik	2	oblik semena šišarke
62	Seme: boja	2	krem-žuto
63	Samo sorte sa krem-žutom bojom semena; Seme: intenzitet boje	3	svetlo
64	Vreme "muškog" cvetanja	5	srednje
65	Vreme "ženskog" cvetanja	5	srednje
66	Vreme sazrevanja	7	kasno
67	Mogućnost dužeg čuvanja ploda	5	srednje

Šifra sorte: A 1505

Rana sorta sa karakterističnom zelenom bojom mladog ploda koja u kasnijim fazama u fiziološkoj zrelosti prelazi u žutu boju (sl. 43). Ovalno izduženog ploda sa beličastom bojom mesa i narandžastom bojom semena. Rana sorte, sa srednje velikom lisnom masom bez razvijenih ureza, sa malom klobučavosti. Sorta sa visokim sadržajem šećera. U ogledima je dala visok prinos. Plod je osetljiv na duže čuvanje i transport i to predstavlja nepovoljne osobine ove sorte dinje, čije seme je porekлом iz Kljajićevo. Dužina ploda je 19,9 cm, širina 17,2 cm, a debljina kore 0,8 cm. Sadržaj suve materije u rastvoru utvrđen refraktometrom iznosio je 11%, a prinos po hektaru 34,3 tone.

Slika broj 43. Sorta A 1505 (Sabadoš, 2021)

SORTA: 1505

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: dužina hipokotila	5	srednji
2	Klijanac: veličina kotiledona	5	srednji
3	Klijanac: intenzitet zelene boje kotiledona	5	srednji
4	Liska: veličina	5	srednja
5	Liska: intenzitet zelene boje	5	srednja
6	Liska: razvijenost ureza	5	srednja
7	Liska: dužina vršnog ureza	5	srednja
8	Liska: nazubljenost margine	3	slaba
9	Liska: klobučavost	3	slaba
10	Lisna drška: položaj	3	poluuuspravan
11	Lisna drška: dužina	5	srednja
12	Cvast: izraženost pola (u punom cvetanju)	2	andromonoecijus tip
13	Mlad plod: nijansa zelene boje kore	1	beličastozelena
14	Mlad plod: intenzitet zelene boje ploda	3	svetao
15	Mlad plod: gustina tačaka	1	odsutne ili veoma retke
16	Mlad plod: veličina tački	0	-
17	Mlad plod: kontrast boje mrlje/osnovne boje	0	-
18	Mlad plod: uočljivost obojenosti brazdi	1	odsutna ili slaba
19	Mlad plod: intenzitet obojenosti brazdi	0	-
20	Mlad plod: dužina peteljke	3	kratka
21	Mlad plod: debljina peteljke 1 cm od ploda	5	srednja
22	Mlad plod: rasprostiranje tamnije površine oko peteljke	3	malo
23	Plod: promena boje kore od mladog ploda do zrelosti	2	kasno u razvoju ploda
24	Plod: dužina	5	srednji
25	Plod: prečnik	5	srednji
26	Plod: odnos dužina/prečnik	5	srednji
27	Plod: položaj najvećeg prečnika	2	na sredini
28	Plod: oblik na uzdužnom preseku	1	ovalan
29	Plod: osnovna boja kore	2	žuta
30	Plod: intenzitet osnovne boje kore	5	srednji
31	Plod: nijansa osnovne boje kore	4	narandžasta
32	Plod: plod gustina tačaka	1	odsutne ili veoma retke
33	Plod: veličina tački	0	-
34	Plod: boja tačaka	0	-
35	Plod: intenzitet boje tačaka	0	-
36	Plod: gustina mrlja	5	srednje
37	Plod: veličina mrlja	5	srednje
38	Plod: kraste	1	odsutne
39	Plod: snaga pričvršćenosti drške u zrelosti	3	slaba
40	Plod: oblik osnove	1	zašiljen
41	Plod: oblik vrha	2	zaobljen
42	Plod: veličina ožiljka od tučka	5	srednji

43	Plod: brazde	1	odsutne ili slabo izražene
44	Plod: širina brazdi	5	srednje
45	Plod: dubina brazdi	1	vrlo plitke
46	Plod: boja brazdi	3	zelena
47	Plod: naboranost površine	1	odsutna ili vrlo slaba
48	Plod: obrazovanje plute	1	odsutno
49	Plod: debljina plutanog sloja	0	-
50	Plod: oblik formiranja plute	0	-
51	Plod: gustina uzorka koji formira pluta	0	-
52	Plod: brzina promene boje kore od zrelosti do prezrelosti	5	srednja
53	Plod: debljina mesa na uzdužnom preseku (na mestu najvećeg prečnika ploda)	5	srednje
54	Plod: glavna boja mesa	4	žuckastobela
55	Samo sorte sa gl. bojom ploda: narandžasta Plod:intenzitet narandžaste boje mesa	0	-
56	Samo sorte sa gl. bojom mesa: bela, zelen.bela, zelena žućk. bela: plod: sekund. ružič.boja mesa	1	odsutna ili vrlo slaba
57	Samo sorte sa promen. boje kore od zrelosti ka prez. Plod u prezrelosti: nijansa boje kore	2	narandžasto žuta
58	Samo sorte sa promenom boje kore od zrel. ka prezr. i sa žutom ili narandž. boje kore: plod int. žute b.	5	srednja
59	Seme: dužina	5	srednje
60	Seme: širina	5	srednje
61	Seme: oblik	2	oblik semena šišarke
62	Seme: boja	2	krem-žuto
63	Samo sorte sa krem-žutom bojom semena; Seme: intenzitet boje	5	srednje
64	Vreme "muškog" cvetanja	5	srednje
65	Vreme "ženskog" cvetanja	5	srednje
66	Vreme sazrevanja	3	rano
67	Mogućnost dužeg čuvanja ploda	5	srednje

Šifra sorte: A 1756

Intenzivno žute boje kore sa prisutnim zelenim brazdama, pravilno raspoređenim po kori. Rana sorta sa malom lisnom površinom i dobro razvijenom vrežom (sl. 44). Boja mesa žućkasto-beličaste boje sa narandžastom bojom semena. Sorta sa veoma dobrim prinosom i izrazito visokim sadržajem šećera. Seme je poreklom iz naseljenog mesta Deronje u opštini Odžaci, koje je poznato po proizvodnji bostana. Dužina ploda je 18,6 cm, širina 15,3 cm, a debljina kore 1,2 cm. Sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 13,3%, a prinos po hektaru iznosio je 34,6 tona.

Slika broj 44. Sorta A 1756 (Sabadoš, 2021)

SORTA: A 1756

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: dužina hipokotila	5	srednji
2	Klijanac: veličina kotiledona	5	srednji
3	Klijanac: intenzitet zelene boje kotiledona	5	srednji
4	Liska: veličina	5	srednja
5	Liska: intenzitet zelene boje	3	svetla
6	Liska: razvijenost ureza	5	srednja
7	Liska: dužina vršnog ureza	5	srednja
8	Liska: nazubljenost margine	3	slaba
9	Liska: klobučavost	3	slaba
10	Lisna drška: položaj	3	poluuuspravan
11	Lisna drška: dužina	5	srednja
12	Cvast: izraženost pola (u punom cvetanju)	2	andromonoecijus tip
13	Mlad plod: nijansa zelene boje kore	3	zelena
14	Mlad plod: intenzitet zelene boje ploda	5	srednji
15	Mlad plod: gustina tačaka	3	retke
16	Mlad plod: veličina tački	3	male
17	Mlad plod: kontrast boje mrlje/osnovne boje	5	srednji
18	Mlad plod: uočljivost obojenosti brazdi	7	jaka
19	Mlad plod: intenzitet obojenosti brazdi	5	srednji
20	Mlad plod: dužina peteljke	5	srednja
21	Mlad plod: debljina peteljke 1 cm od ploda	5	srednja
22	Mlad plod: rasprostiranje tamnije površine oko peteljke	5	srednje
23	Plod: promena boje kore od mladog ploda do zrelosti	2	kasno u razvoju ploda
24	Plod: dužina	5	srednji
25	Plod: prečnik	5	srednji
26	Plod: odnos dužina/prečnik	5	srednji
27	Plod: položaj najvećeg prečnika	2	na sredini
28	Plod: oblik na uzdužnom preseku	3	široko eliptičan
29	Plod: osnovna boja kore	2	žuta
30	Plod: intenzitet osnovne boje kore	5	srednji
31	Plod: nijansa osnovne boje kore	4	narandžasta
32	Plod: plod gustina tačaka	1	odsutne ili veoma retke
33	Plod: veličina tački	0	-
34	Plod: boja tačaka	0	-
35	Plod: intenzitet boje tačaka	0	-
36	Plod: gustina mrlja	3	retke
37	Plod: veličina mrlja	5	srednje
38	Plod: kraste	1	odsutne
39	Plod: snaga pričvršćenosti drške u zrelosti	5	srednja
40	Plod: oblik osnove	2	zaobljen
41	Plod: oblik vrha	2	zaobljen
42	Plod: veličina ožiljka od tučka	3	mali
43	Plod: brazde	2	slabo izražene
44	Plod: širina brazdi	5	srednje
45	Plod: dubina brazdi	5	srednje
46	Plod: boja brazdi	3	zelena
47	Plod: naboranost površine	3	slaba
48	Plod: obrazovanje plute	1	odsutno

49	Plod: debljina plutanog sloja	0	-
50	Plod: oblik formiranja plute	0	-
51	Plod: gustina uzorka koji formira pluta	0	-
52	Plod: brzina promene boje kore od zrelosti do prezrelosti	5	srednji
53	Plod: debljina mesa na uzdužnom preseku (na mestu najvećeg prečnika ploda)	5	srednje
54	Plod: glavna boja mesa	4	žuckastobela
55	Samo sorte sa gl. bojom ploda: narandžasta Plod:intenzitet narandžaste boje mesa	0	-
56	Samo sorte sa gl. bojom mesa: bela, zelen.bela, zelena žućk.bela: plod: sekund. ružič.boja mesa	1	odsutna ili vrlo slaba
57	Samo sorte sa promen. boje kore od zrelosti ka prez. Plod u prezrelosti: nijansa boje kore	2	narandžasto žuta
58	Samo sorte sa promenom boje kore od zrel. ka prezr. i sa žutom ili narandž. boje kore: plod int. žute b.	5	srednja
59	Seme: dužina	5	srednje
60	Seme: širina	5	srednje
61	Seme: oblik	2	oblik semena šišarke
62	Seme: boja	2	krem-žuto
63	Samo sorte sa krem-žutom bojom semena; Seme: intenzitet boje	5	srednje
64	Vreme "muškog" cvetanja	5	srednje
65	Vreme "ženskog" cvetanja	5	srednje
66	Vreme sazrevanja	3	rano
67	Mogućnost dužeg čuvanja ploda	5	srednje

Šifra sorte: A 2454

Prosečna masa ploda oko 2,50 kg, dobro razvijene vreže, sa malom lisnom površinom. Naranđasto-žute boje kore i svetlonaranđaste boje mesa sa velikom količinom semena (sl. 45). Mladi plod karakteriše tamnozelena boja sa beličastom brazdom na površini kore. Sorta dostiže fiziološku zrelost relativno rano. Dobro prinosna sorta, sa niskim sadržajem šećera. Seme je porekлом iz Stanovišića, sa područja grada Sombora. Dužina ploda je 16,3 cm, širina 15,4 cm, a debljina kore 0,9 cm. Sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom iznosio je 6%, a prinos po hektaru 33,5 tona.

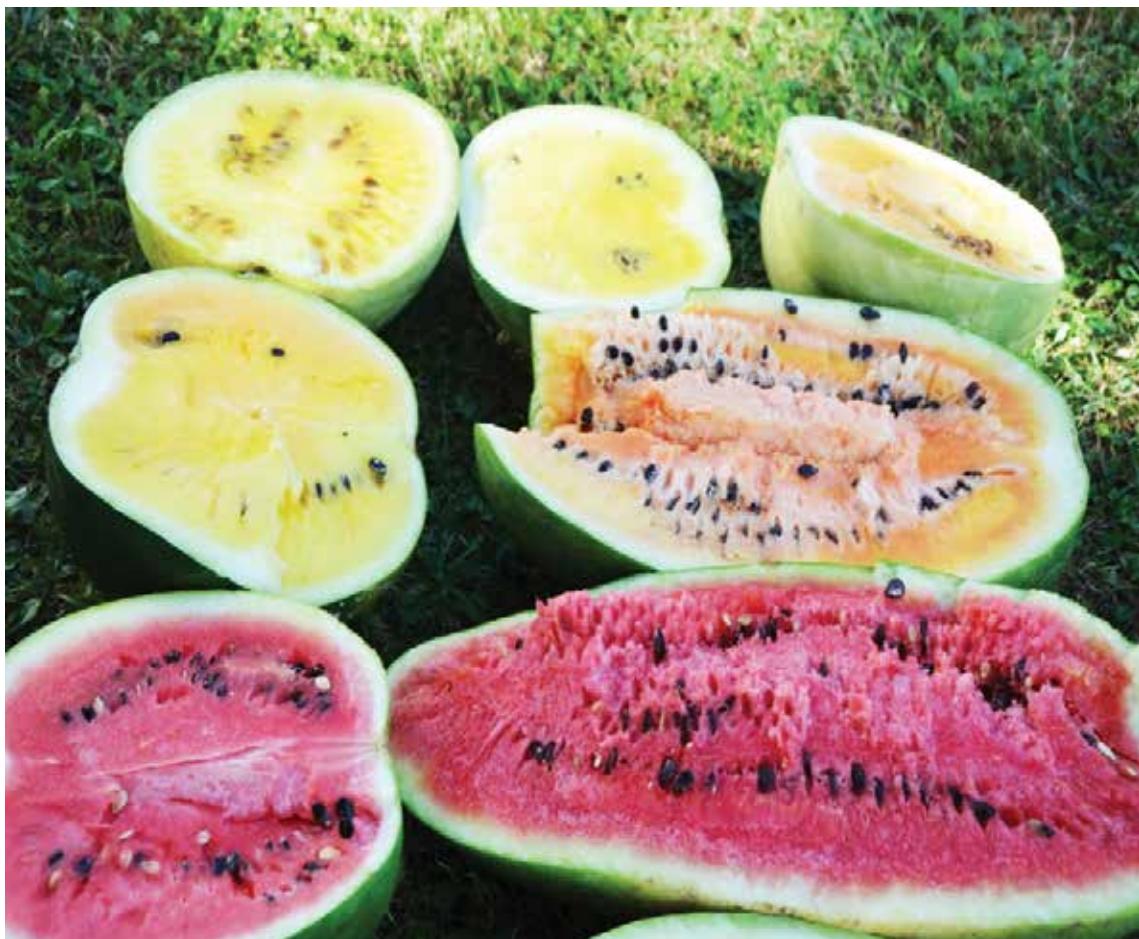
Slika 45. Sorta A 2454 (Sabadoš, 2021)

SORTA: A 2454

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: dužina hipokotila	5	srednji
2	Klijanac: veličina kotiledona	5	srednji
3	Klijanac: intenzitet zelene boje kotiledona	5	srednji
4	Liska: veličina	5	srednja
5	Liska: intenzitet zelene boje	5	srednja
6	Liska: razvijenost ureza	3	slaba
7	Liska: dužina vršnog ureza	3	kratka
8	Liska: nazubljenost margine	3	slaba
9	Liska: klobučavost	3	slaba
10	Lisna drška: položaj	3	poluuuspravan
11	Lisna drška: dužina	5	srednja
12	Cvast: izraženost pola (u punom cvetanju)	2	andromonoecijus tip
13	Mlad plod: nijansa zelene boje kore	3	zelena
14	Mlad plod: intenzitet zelene boje ploda	7	taman
15	Mlad plod: gustina tačaka	1	odsutne ili veoma retke
16	Mlad plod: veličina tački	0	-
17	Mlad plod: kontrast boje mrlje/osnovne boje	0	-
18	Mlad plod: uočljivost obojenosti brazdi	7	jaka
19	Mlad plod: intenzitet obojenosti brazdi	5	srednji
20	Mlad plod: dužina peteljke	7	duga
21	Mlad plod: debljina peteljke 1 cm od ploda	5	srednja
22	Mlad plod: rasprostiranje tamnije površine oko peteljke	1	odsutno ili vrlo malo
23	Plod: promena boje kore od mladog ploda do zrelosti	2	kasno u razvoju ploda
24	Plod: dužina	5	srednji
25	Plod: prečnik	5	srednji
26	Plod: odnos dužina/prečnik	5	srednji
27	Plod: položaj najvećeg prečnika	2	na sredini
28	Plod: oblik na uzdužnom preseku	4	okrugao
29	Plod: osnovna boja kore	2	žuta
30	Plod: intenzitet osnovne boje kore	5	srednji
31	Plod: nijansa osnovne boje kore	4	narandžasta
32	Plod: plod gustina tačaka	1	odsutne ili veoma retke
33	Plod: veličina tački	0	-
34	Plod: boja tačaka	0	-
35	Plod: intenzitet boje tačaka	0	-
36	Plod: gustina mrlja	1	odsutne ili veoma retke
37	Plod: veličina mrlja	0	-
38	Plod: kraste	1	odsutne
39	Plod: snaga pričvršćenosti drške u zrelosti	5	srednja
40	Plod: oblik osnove	2	zaobljen
41	Plod: oblik vrha	2	zaobljen
42	Plod: veličina ožiljka od tučka	3	mali
43	Plod: brazde	2	slabo izražene
44	Plod: širina brazdi	5	srednje
45	Plod: dubina brazdi	1	vrlo plitke
46	Plod: boja brazdi	2	žuta
47	Plod: naboranost površine	1	odsutna ili vrlo slaba
48	Plod: obrazovanje plute	9	prisutno

49	Plod: debljina plutanog sloja	3	tanka
50	Plod: oblik formiranja plute	5	samo mreža
51	Plod: gustina uzorka koji formira pluta	3	redak
52	Plod: brzina promene boje kore od zrelosti do prezrelosti	5	srednji
53	Plod: debljina mesa na uzdužnom preseku (na mestu najvećeg prečnika ploda)	5	srednje
54	Plod: glavna boja mesa	5	narandžasta
55	Samo sorte sa gl. bojom ploda: narandžasta Plod:intenzitet narandžaste boje mesa	5	srednja
56	Samo sorte sa gl. bojom mesa: bela, zelen.bela, zelena žućk.bela: plod: sekund. ružič.boja mesa	0	-
57	Samo sorte sa promen. boje kore od zrelosti ka prez. Plod u prezrelosti: nijansa boje kore	2	narandžasto žuta
58	Samo sorte sa promenom boje kore od zrel. ka prezr. i sa žutom ili narandž. boje kore: plod int. žute b.	5	srednja
59	Seme: dužina	5	srednje
60	Seme: širina	5	srednje
61	Seme: oblik	2	oblik semena šišarke
62	Seme: boja	2	krem-žuto
63	Samo sorte sa krem-žutom bojom semena; Seme: intenzitet boje	3	svetlo
64	Vreme "muškog" cvetanja	5	srednje
65	Vreme "ženskog" cvetanja	5	srednje
66	Vreme sazrevanja	3	rano
67	Mogućnost dužeg čuvanja ploda	5	srednje

LUBENICA (*Citrullus lanatus L.*)

Slika 46. Plod lubenice (Sabadoš, 2021)

Lubenica se gaji zbog zrelih, slatkih i ukusnih plodova, prijatne arome i osvežavajućeg ukusa (sl. 46). Najviše se koristi u svežem stanju u fiziološkoj zrelosti, ali se od nje mogu spravljati sokovi, sirupi, od kore lubenice se može pripremati veoma ukusno slatko. Iz semena se mogu ekstrahovati ulja veoma bogata vitaminom D. Što se tiče boje kore plodova lubenice, ona varira od svetlozelene do tamnozelene bez pruga, do jasno izraženih pruga na plodu. Oblici ploda lubenica su veoma različiti – od okruglog do potpuno duguljastog, i pre svega zavise od sorte a ne od uslova gajenja. Boja mesa najčešće je crvena, ali može biti žuta i narandžasta. Na našem tržištu najzastupljenije su sorte i hibridi crvene boje mesa.

Seme lubenice može biti od svetlo, do tamnobraon boje, kao i crveno, a od sorte do sorte razlikuje se veličina i količina semena unutar ploda lubenice.

Šifra sorte: A 735

Sorta karakterističnog ovalnog oblika sa izraženom narandžastom bojom mesa. Svetlozelene boje kore, sa jasno definisanim prugama i smeđom bojom semena (sl. 47). Kasna sorta, vrlo jaka biljka, velika lisna masa koja pokriva plodove. Nema posebnih zahteva za proizvodnju. Može se proizvoditi iz rasada ili direktnom setvom. Visokoprinosna lubenica narandžaste boje mesa. Seme je poreklom iz Deronja kod Odžaka, poznatog po proizvodnji bostana, kako na području Zapadnoblačkog okruga, tako i šire. Izmerena masa ploda iznosila je 6,5 kg, širina 25,1 cm, a dužina 21,3 cm. Debljina kore je 1,0 cm, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 10%, a dostignut je prinos od 68,7 tona po hektaru.

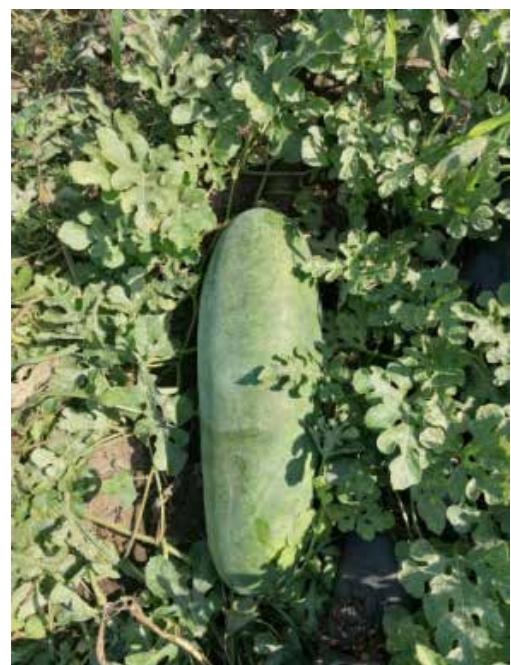
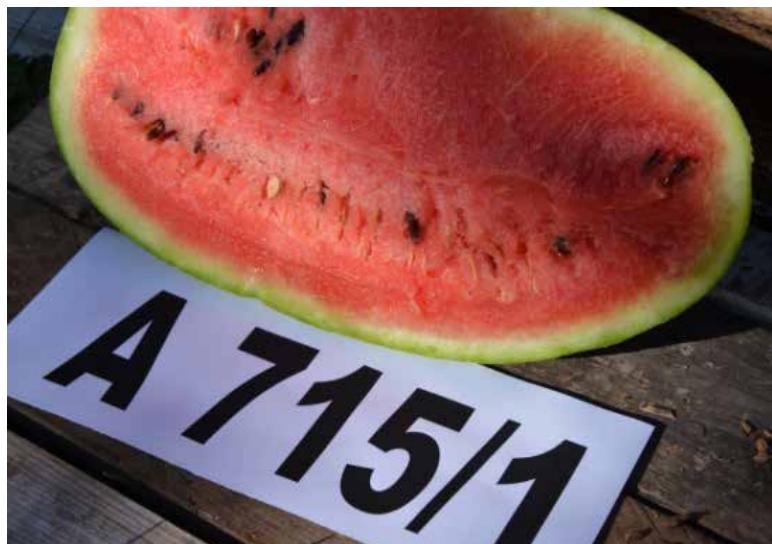
Slika 47. Sorta A 735 (Sabadoš, 2015)

SORTA: A 735

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Ploidnost	0	-
2	Kotiledoni: oblik	2	srednje eliptičan
3	Kotiledoni: veličina	5	srednji
4	Kotiledoni: intenzitet zelene boje	5	srednji
5	Kotiledoni: tačke	1	odsutne
6	Biljke: dužina internodije	5	srednja
7	Liska: dužina (na 3. listu kad je sasvim razvijen)	5	srednja
8	List: širina (na 3. listu kad je sasvim razvijen)	5	srednji
9	Liska: odnos dužina/širina (na 3. listu kad je sasvim razvijen)	5	srednji
10	Liska: boja	7	sivo-zelena
11	Liska: intenzitet boje	5	srednja
12	Liska: stepen primarne urezanosti	7	jak
13	Liska: intenzitet sekundarnih ureza	5	srednji
14	Liska: klobučavost (na 10.-15.listu)	3	slaba
15	Liska: mramoriranost	1	odsutna ili slaba
16	Lisna drška: dužina	5	srednja
17	Tučak: veličina (u vreme cvetanja)	5	srednji
18	Plodnik: maljavost (u vreme cvetanja)	3	slaba
19	Plod: masa (1. zreo plod)	5	srednja
20	Plod: oblik na uzdužnom preseku	2	široko eliptičan
21	Plod: osnovna boja kore	2	zelena
22	Plod: intenzitet osnovne boje kore	4	svetao do srednji
23	Plod: voštana prevlaka	3	slaba
24	Plod: veličina useka peteljke	5	srednja
25	Plod: udubljenje u osnovi	3	plitko
26	Plod: oblik na vršnom delu	3	zaobljen
27	Plod: ulegnuće na vrhu	3	plitko
28	Plod: veličina ožiljka od tučka	7	velika
29	Plod: raspored brazdi	4	na celom plodu
30	Plod: stepen izbrazdanosti	5	srednje
31	Plod: pruge	9	prisutne
32	Plod: tip pruga	2	jasno definisane
33	Plod: intenzitet boje pruga	1	vrlo svetle
34	Plod: širina pruga	1	vrlo uske
35	Plod: intenzitet mramorenja	1	odsutan ili vrlo slab
36	Plod: debljina perikarpa	3	tanak
37	Plod: glavna boja mesa	3	narandžasta
38	Plod: intenzitet glavne boje mesa	5	srednja
39	Plod: boja semena	2	srednje
40	Seme: veličina	5	srednja
41	Seme: osnovna boja semenjače	4	crvena
42	Seme: sekundarna boja semenjače	1	odsutna
43	Seme: raspodela sekundarne boje semenjače	2	u tačkama i mrljama
44	Seme: površina sekundarne boje semenjače	3	mala
45	Seme: mrlje na hulumu	1	odsutne
46	Vreme cvetanja ženskih cvetova (50% biljaka sa bar jednim ženskim cvetom)	7	kasno
47	Vreme sazrevanja (50% biljaka sa najmanje jednim zrelim plodom)	7	kasno

Šifra sorte: A 715/1

Plod ovalno izduženog oblika sa zelenom bojom kore i intenzivno crvenom bojom mesa (sl. 48). Karakterističnog izgleda, sa smeđom bojom semena i velikom lisnom masom, sa visokim stepenom urezanosti liske. Otporna na stresne uslove. Pogodna za proizvodnju na otvorenom polju. Ovakvi plodovi lubenica bilu su ranije zastupljeni na ovom području, ali danas je masovna proizvodnja ovakvih populacija lubenica veoma malo zastupljena. Izvorno seme potiče iz Deronja. Izmerena masa ploda iznosila je 6 kg. Širina ploda bila je 17,3 cm, a dužina 40,0 cm. Debljina kore je 1,2 cm, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 9,5%. Postignut je prinos od 57,2 tone po hektaru.

Slika broj 48. Sorta A 715/1 (Sabadoš, 2020)

SORTA: A 715/1

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Ploidnost	0	-
2	Kotiledoni: oblik	2	srednje eliptičan
3	Kotiledoni: veličina	5	srednji
4	Kotiledoni: intenzitet zelene boje	5	srednji
5	Kotiledoni: tačke	1	odsutne
6	Biljke: dužina internodije	5	srednja
7	Liska: dužina (na 3. listu kad je sasvim razvijen)	5	srednja
8	List: širina (na 3. listu kad je sasvim razvijen)	5	srednji
9	Liska: odnos dužina/širina (na 3. listu kad je sasvim razvijen)	5	srednji
10	Liska: boja	7	sivo-zelena
11	Liska: intenzitet boje	5	srednja
12	Liska: stepen primarne urezanosti	7	jak
13	Liska: intenzitet sekundarnih ureza	5	srednji
14	Liska: klobučavost (na 10.-15.listu)	3	slaba
15	Liska: mramoriranost	1	odsutna ili slaba
16	Lisna drška: dužina	5	srednja
17	Tučak: veličina (u vreme cvetanja)	5	srednji
18	Plodnik: maljavost (u vreme cvetanja)	5	srednja
19	Plod: masa (1. zreo plod)	7	velika
20	Plod: oblik na uzdužnom preseku	4	izduženo eliptičan
21	Plod: osnovna boja kore	2	zelena
22	Plod: intenzitet osnovne boje kore	2	veoma svetao do svetao
23	Plod: voštana prevlaka	3	slaba
24	Plod: veličina useka peteljke	3	mala
25	Plod: udubljenje u osnovi	3	plitko
26	Plod: oblik na vršnom delu	3	zaobljen
27	Plod: ulegnuće na vrhu	3	plitko
28	Plod: veličina ožiljka od tučka	3	mala
29	Plod: raspored brazdi	4	na celom plodu
30	Plod: stepen izbrzdanosti	3	slab
31	Plod: pruge	1	odsutne
32	Plod: tip pruga	0	-
33	Plod: intenzitet boje pruga	0	-
34	Plod: širina pruga	0	-
35	Plod: intenzitet mramorenja	3	slab
36	Plod: debljina perikarpa	5	srednji
37	Plod: glavna boja mesa	5	ružičastocrvena
38	Plod: intenzitet glavne boje mesa	5	srednja
39	Plod: boja semena	2	srednje
40	Seme: veličina	7	velika
41	Seme: osnovna boja semenjače	6	braon
42	Seme: sekundarna boja semenjače	9	prisutna
43	Seme: raspodela sekundarne boje semenjače	2	u tačkama i mrljama
44	Seme: površina sekundarne boje semenjače	7	velika
45	Seme: mrlje na hulumu	1	odsutne
46	Vreme cvetanja ženskih cvetova (50% biljaka sa bar jednim ženskim cvetom)	5	srednje
47	Vreme sazrevanja (50% biljaka sa najmanje jednim zrelim plodom)	5	srednje

Šifra sorte: A 715/2

Srednje rana sorta, karakteristično izduženog oblika ploda sa narandžastom bojom mesa (sl. 49). Karakteristično crnosmeđa boja semena. Krupnih ujednačenih plodova, odlična za proizvodnju na otvorenom polju. Seme ove populacije lubenice poreklom je iz Deronja. Masa ploda bila je 8,2 kg, širina 22 cm, a dužina 37 cm. Debljina kore iznosila je 1,5 cm, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 7,2%, a postignut je prinos od 62,3 tone po hektaru.

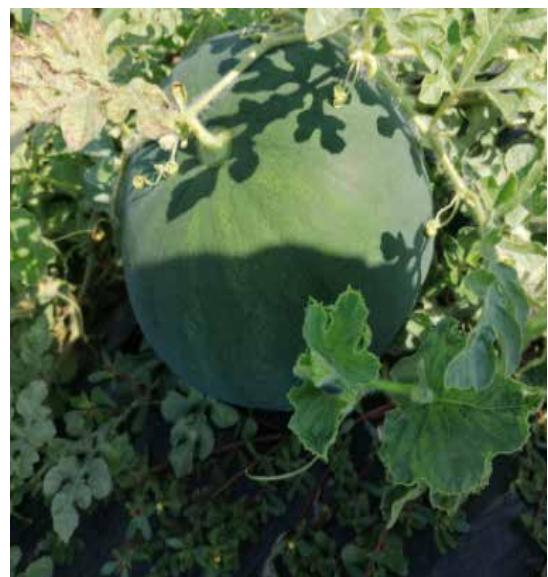
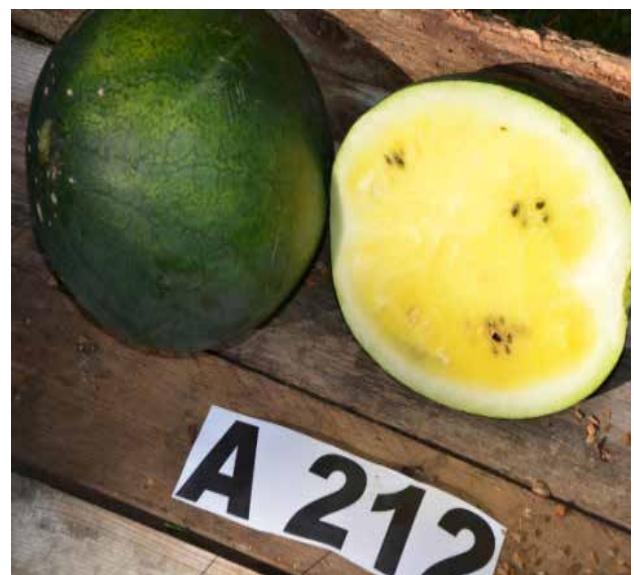
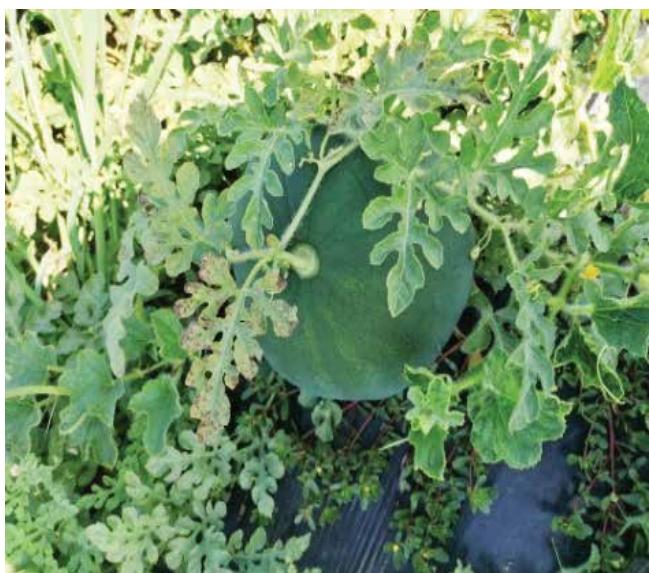
Slika 49. Sorta A 715/2 (Žunić, 2020)

SORTA: 715/2

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Ploidnost	0	-
2	Kotiledoni: oblik	2	srednje eliptičan
3	Kotiledoni: veličina	5	srednji
4	Kotiledoni: intenzitet zelene boje	5	srednji
5	Kotiledoni: tačke	1	odsutne
6	Biljke: dužina internodije	5	srednja
7	Liska: dužina (na 3. listu kad je sasvim razvijen)	5	srednja
8	List: širina (na 3. listu kad je sasvim razvijen)	5	srednji
9	Liska: odnos dužina/širina (na 3. listu kad je sasvim razvijen)	5	srednji
10	Liska: boja	7	sivo-zelena
11	Liska: intenzitet boje	5	srednja
12	Liska: stepen primarne urezanosti	7	jak
13	Liska: intenzitet sekundarnih ureza	5	srednji
14	Liska: klobučavost (na 10.-15.listu)	3	slaba
15	Liska: mramoriranost	1	odsutna ili slaba
16	Lisna drška: dužina	5	srednja
17	Tučak: veličina (u vreme cvetanja)	5	srednji
18	Plodnik: maljavost (u vreme cvetanja)	3	slaba
19	Plod: masa (1. zreo plod)	7	velika
20	Plod: oblik na uzdužnom preseku	4	izduženo eliptičan
21	Plod: osnovna boja kore	2	zelena
22	Plod: intenzitet osnovne boje kore	2	veoma svetao do svetao
23	Plod: voštana prevlaka	1	odsutna ili vrlo slaba
24	Plod: veličina useka peteljke	3	mala
25	Plod: udubljenje u osnovi	3	plitko
26	Plod: oblik na vršnom delu	3	zaobljen
27	Plod: ulegnuće na vrhu	3	plitko
28	Plod: veličina ožiljka od tučka	3	mala
29	Plod: raspored brazdi	4	na celom plodu
30	Plod: stepen izbrazdanosti	3	slab
31	Plod: pruge	9	prisutne
32	Plod: tip pruga	2	jasno definisane
33	Plod: intenzitet boje pruga	1	vrlo svetle
34	Plod: širina pruga	1	vrlo uske
35	Plod: intenzitet mramorenja	3	slab
36	Plod: debljina perikarpa	5	srednji
37	Plod: glavna boja mesa	3	narandžasta
38	Plod: intenzitet glavne boje mesa	5	srednja
39	Plod: boja semena	3	mnogo
40	Seme: veličina	5	srednja
41	Seme: osnovna boja semenjače	7	crna
42	Seme: sekundarna boja semenjače	9	prisutna
43	Seme: raspodela sekundarne boje semenjače	1	samo u tačkama
44	Seme: površina sekundarne boje semenjače	3	mala
45	Seme: mrlje na hulumu	1	odsutne
46	Vreme cvetanja ženskih cvetova (50% biljaka sa bar jednim ženskim cvetom)	5	srednje
47	Vreme sazrevanja (50% biljaka sa najmanje jednim zrelim plodom)	5	srednje

Šifra sorte: A 212

Srednje rana sorta, bujnih biljaka i dobre lisne mase, sa visokim stepenom urezanosti liske. Karakteristične, glatko tamnozelene boje kore sa svetložutom bojom mesa i crnim semenom (sl. 50). Čvrsta kora je čini otpornom prema pucanju. Nema posebih zahteva za proizvodnju. Može se proizvoditi direktnom setvom ili iz rasada. Ovakav tip lubenice nije značajno raširen zbog tržišta koje je kod nas naviknuto na crvenu boju mesa lubenice. Izvorno seme ove populacije semena lubenice je iz Deronja. Izmerena masa ploda iznosila je 6,4 kg, širina 22,5 cm, a dužina 24,2 cm. Debljina kore je 1,5 cm, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 8,0%. Postignut je prinos od 42,2 tone po hektaru.

Slika 50. Sorta A 212 (Sabadoš, 2020)

SORTA: A 212

RB	OSOBNINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Ploidnost	0	-
2	Kotiledoni: oblik	2	srednje eliptičan
3	Kotiledoni: veličina	5	srednji
4	Kotiledoni: intenzitet zelene boje	5	srednji
5	Kotiledoni: tačke	1	odsutne
6	Biljke: dužina internodije	5	srednja
7	Liska: dužina (na 3. listu kad je sasvim razvijen)	5	srednja
8	List: širina (na 3. listu kad je sasvim razvijen)	5	srednji
9	Liska: odnos dužina/širina (na 3. listu kad je sasvim razvijen)	5	srednji
10	Liska: boja	7	sivo-zelena
11	Liska: intenzitet boje	5	srednja
12	Liska: stepen primarne urezanosti	7	jak
13	Liska: intenzitet sekundarnih ureza	5	srednji
14	Liska: klobučavost (na 10.-15.listu)	3	slaba
15	Liska: mramoriranost	1	odsutna ili slaba
16	Lisna drška: dužina	5	srednja
17	Tučak: veličina (u vreme cvetanja)	5	srednji
18	Plodnik: maljavost (u vreme cvetanja)	5	srednja
19	Plod: masa (1. zreo plod)	5	srednja
20	Plod: oblik na uzdužnom preseku	2	široko eliptičan
21	Plod: osnovna boja kore	2	zelena
22	Plod: intenzitet osnovne boje kore	7	taman
23	Plod: voštana prevlaka	1	odsutna ili vrlo slaba
24	Plod: veličina useka peteljke	3	mala
25	Plod: udubljenje u osnovi	3	plitko
26	Plod: oblik na vršnom delu	2	ravan do zaobljen
27	Plod: ulegnuće na vrhu	3	plitko
28	Plod: veličina ožiljka od tučka	3	mala
29	Plod: raspored brazdi	3	na vršnoj polovini
30	Plod: stepen izbrazdanosti	3	slab
31	Plod: pruge	9	prisutne
32	Plod: tip pruga	1	razmazane
33	Plod: intenzitet boje pruga	1	vrlo svetle
34	Plod: širina pruga	1	vrlo uske
35	Plod: intenzitet mramorenja	5	srednji
36	Plod: debljina perikarpa	7	debeo
37	Plod: glavna boja mesa	2	žuta
38	Plod: intenzitet glavne boje mesa	3	svetla
39	Plod: boja semena	2	srednje
40	Seme: veličina	5	srednja
41	Seme: osnovna boja semenjače	7	crna
42	Seme: sekundarna boja semenjače	9	prisutna
43	Seme: raspodela sekundarne boje semenjače	3	samo u mrljama
44	Seme: površina sekundarne boje semenjače	3	mala
45	Seme: mrlje na hulumu	1	odsutne
46	Vreme cvetanja ženskih cvetova (50% biljaka sa bar jednim ženskim cvetom)	5	srednje
47	Vreme sazrevanja (50% biljaka sa najmanje jednim zrelim plodom)	5	srednje

Šifra sorte: A 211/1

Srednje rana sorta, ovalnog oblika sa svetlozelenom bojom kore (sl. 51). Tanku koru, sa svetložutom bojom mesa je čini interesantnom za proizvodnju. Jaka biljka sa velikom lisnom masom koja pokriva plodove i štiti ih od nepovoljnih uslova. Pogodna za proizvodnju na otvorenom polju iz semena ili iz rasada. Izvorno seme je poreklom iz mesta Deronje u opštini Odžaci. Masa ploda bila je 5,8 kg, širina 23,0 cm a dužina 22,5 cm. Debljina kore je 0,8 cm, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 7,0%, a prinos po hektaru dostigao je 53,8 tona.

Slika 51. Sorta A 211/1 (Sabadoš, 2020)

SORTA: A 211/1

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Ploidnost	0	-
2	Kotiledoni: oblik	2	srednje eliptičan
3	Kotiledoni: veličina	5	srednji
4	Kotiledoni: intenzitet zelene boje	5	srednji
5	Kotiledoni: tačke	1	odsutne
6	Biljke: dužina internodije	5	srednja
7	Liska: dužina (na 3. listu kad je sasvim razvijen)	5	srednja
8	List: širina (na 3. listu kad je sasvim razvijen)	5	srednji
9	Liska: odnos dužina/širina (na 3. listu kad je sasvim razvijen)	5	srednji
10	Liska: boja	7	sivo-zelena
11	Liska: intenzitet boje	5	srednja
12	Liska: stepen primarne urezanosti	7	jak
13	Liska: intenzitet sekundarnih ureza	5	srednji
14	Liska: klobučavost (na 10.-15.listu)	3	slaba
15	Liska: mramoriranost	1	odsutna ili slaba
16	Lisna drška: dužina	5	srednja
17	Tučak: veličina (u vreme cvetanja)	3	mali
18	Plodnik: maljavost (u vreme cvetanja)	3	slaba
19	Plod: masa (1. zreo plod)	5	srednja
20	Plod: oblik na uzdužnom preseku	1	okrugao
21	Plod: osnovna boja kore	2	zelena
22	Plod: intenzitet osnovne boje kore	2	veoma svetao do svetao
23	Plod: voštana prevlaka	1	odsutna ili vrlo slaba
24	Plod: veličina useka peteljke	3	mala
25	Plod: udubljenje u osnovi	3	plitko
26	Plod: oblik na vršnom delu	2	ravan do zaobljen
27	Plod: ulegnuće na vrhu	3	plitko
28	Plod: veličina ožiljka od tučka	3	mala
29	Plod: raspored brazdi	4	na celom plodu
30	Plod: stepen izbrazdanosti	3	slab
31	Plod: pruge	1	odsutne
32	Plod: tip pruga	0	-
33	Plod: intenzitet boje pruga	0	-
34	Plod: širina pruga	0	-
35	Plod: intenzitet mramorenja	3	slab
36	Plod: deblijina perikarpa	5	srednji
37	Plod: glavna boja mesa	2	žuta
38	Plod: intenzitet glavne boje mesa	5	srednja
39	Plod: boja semena	3	mnogo
40	Seme: veličina	5	srednja
41	Seme: osnovna boja semenjače	6	braon
42	Seme: sekundarna boja semenjače	9	prisutna
43	Seme: raspodela sekundarne boje semenjače	3	samo u mrljama
44	Seme: površina sekundarne boje semenjače	3	mala
45	Seme: mrlje na hulumu	1	odsutne
46	Vreme cvetanja ženskih cvetova (50% biljaka sa bar jednim ženskim cvetom)	5	srednje
47	Vreme sazrevanja (50% biljaka sa najmanje jednim zrelim plodom)	5	srednje

Šifra sorte: Somborka

Sorta ovalnog oblika ploda, jake biljke sa razgranatom vrežom i velikom lisnom masom, sa visokim stepeno urezanosti liske (sl. 52). Tamnozelene boje kore sa crvenom bojom mesa i visokim sadržajem šećera. Dobro podnosi visoke temperature, te je otporna na ožegotine na plodu. Izvorno seme potiče iz salašarskih naselja u okolini grada Sombora. Masa ploda iznosila je 6,5 kg, širina 20,0 cm a dužina 27,0 cm. Debljina kore je 1,0 cm, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 12,6%. Dostignut je prinos od 86,2 tone po hektaru.

Slika 52. Sorta Somborka (Sabadoš, 2020)

SORTA: SOMBORKA

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Ploidnost	0	-
2	Kotiledoni: oblik	2	srednje eliptičan
3	Kotiledoni: veličina	5	srednji
4	Kotiledoni: intenzitet zelene boje	5	srednji
5	Kotiledoni: tačke	1	odsutne
6	Biljke: dužina internodije	5	srednja
7	Liska: dužina (na 3. listu kad je sasvim razvijen)	5	srednja
8	List: širina (na 3. listu kad je sasvim razvijen)	5	srednji
9	Liska: odnos dužina/širina (na 3. listu kad je sasvim razvijen)	5	srednji
10	Liska: boja	5	zelena
11	Liska: intenzitet boje	5	srednja
12	Liska: stepen primarne urezanosti	7	jak
13	Liska: intenzitet sekundarnih ureza	3	slab
14	Liska: klobučavost (na 10.-15.listu)	3	slaba
15	Liska: mramoriranost	1	odsutna ili slaba
16	Lisna drška: dužina	5	srednja
17	Tučak: veličina (u vreme cvetanja)	5	srednji
18	Plodnik: maljavost (u vreme cvetanja)	5	srednja
19	Plod: masa (1. zreo plod)	8	velika do veoma velika
20	Plod: oblik na uzdužnom preseku	2	široko eliptičan
21	Plod: osnovna boja kore	2	zelena
22	Plod: intenzitet osnovne boje kore	8	tamna do veoma tamna
23	Plod: voštana prevlaka	3	slaba
24	Plod: veličina useka peteljke	3	mala
25	Plod: udubljenje u osnovi	3	plitko
26	Plod: oblik na vršnom delu	3	zaobljen
27	Plod: ulegnuće na vrhu	3	plitko
28	Plod: veličina ožiljka od tučka	3	mala
29	Plod: raspored brazdi	1	odsutne
30	Plod: stepen izbrazdanosti	0	-
31	Plod: pruge	9	prisutne
32	Plod: tip pruga	1	razmazane
33	Plod: intenzitet boje pruga	3	svetle
34	Plod: širina pruga	3	uske
35	Plod: intenzitet mramorenja	1	odsutan ili vrlo slab
36	Plod: debljina perikarpa	5	srednji
37	Plod: glavna boja mesa	5	ružičastocrvena
38	Plod: intenzitet glavne boje mesa	5	srednja
39	Plod: boja semena	2	srednje
40	Seme: veličina	3	mala
41	Seme: osnovna boja semenjače	6	braon
42	Seme: sekundarna boja semenjače	9	prisutna
43	Seme: raspodela sekundarne boje semenjače	2	u tačkama i mrljama
44	Seme: površina sekundarne boje semenjače	3	mala
45	Seme: mrlje na hulumu	9	prisutne
46	Vreme cvetanja ženskih cvetova (50% biljaka sa bar jednim ženskim cvetom)	5	srednje
47	Vreme sazrevanja (50% biljaka sa najmanje jednim zrelim plodom)	5	srednje

TIKVE (*Cucurbita sp.* L.) I TIKVICE (*Cucurbita pepo* L.)

Slika 53. Plod tikve (Sabadoš, 2020)

Tikve spadaju u grupu vrežastog povrća i ima ih više vrsta, koje se međusobno razlikuju po morfološkim osobinama i po nameni (sl. 53). Tikve su jednogodišnje zeljaste biljke iz porodice Cucurbitaceae, rod *Cucurbita*. Kod nase se gaje tri vrste:

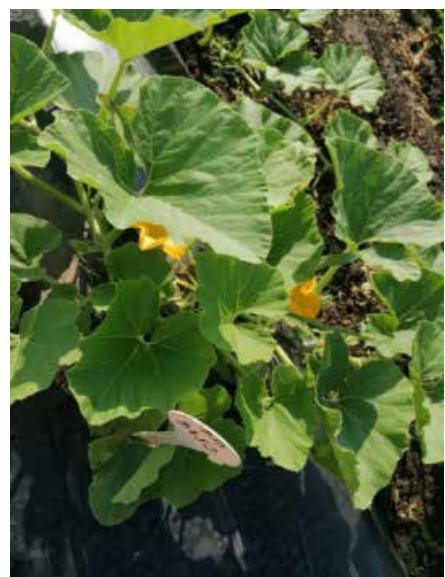
- *Cucurbita pepo* L. (obična tikva, dulek, crni dulek)
- *Cucurbita maxima* Duch. (bundeva, beli dulek, pečenka, ludaja)
- *Cucurbita moschata* Poir. (muskatna tikva, šećerka)

Na otvorenom polju najčešće se gaji forma hibridne tikve namenjene za ljudsku ishranu i tu se upotrebljava kao sveža, kuvana ili pečena.

Tikvica je žbunasta forma obične tikve kod koje se koriste mladi plodovi (tip cukini), sa cvetom, ili tikvice u poslednjoj fazi razvoja, ali i kao obične povrtarske tikvice sa izdruženim cilindričnim plodovima. Tikvice se najčešće gaje u zaštićenom prostoru.

Šifra sorte: B 482

Ova sorta tikve karakteristična je po sledećim osobinama: poprečno srednje eliptičan oblik, glatka površina, jarkonarandžasta boja mesa i svetlosiva pokožica (sl. 54). Seme krupno i bele boje. Visok sadržaj šećera i suve materije. Ubraja se u sorte srednje krupnoće. Upotrebljava se u domaćinstvu, a intresantna je i za tržište. Pogodna je za organsku proizvodnju. Plodovi se veoma dobro čuvaju. Izvorno seme je poreklom iz Ridice kod Sombora. Izmerena masa ploda iznosila je 10,8 kg, dužina 31,1 cm, a širina 28,8 cm. Pluta je odsutna, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom iznosi 10,1%, a sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 19,8%.

Slika 54. Sorta B 482 (Sabadoš, 2020)

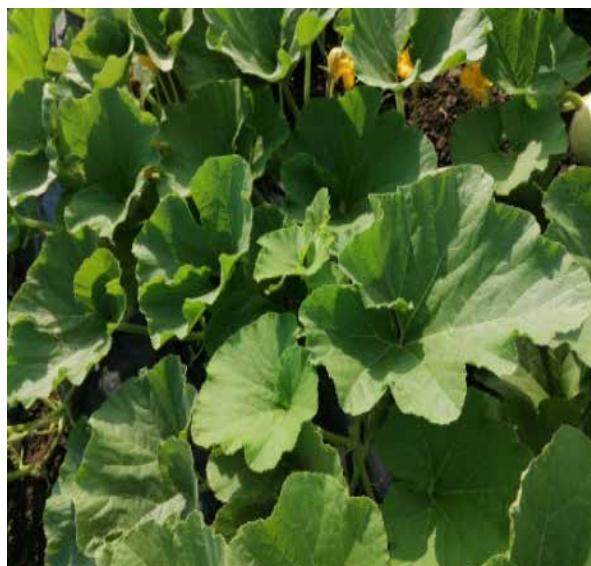
SORTA: B 482

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: oblik	2	elipsast
2	Klijanac: intenzitet zelene boje kotiledona	5	srednja
3	Klijanac: poprečni presek kotiledona	1	konkavan
4	Biljka: habitus	3	puzav
5	Biljka: grananje	9	prisutno
6	Biljka: stepen grananja	7	veliki
7	Samo za žbunaste sorte: biljka: položaj lisne drške (isklj.donje spoljne listove)	0	-
8	Stablo: boja	1	potpuno zelena
9	Stablo: intenzitet zelene boje	5	srednja
10	Stablo: šarenilo	1	odsutno
11	Stablo: vitice	1	odsutne ili rudimentalne
12	Liska: veličina	7	velika
13	List: urezi	5	srednji
14	Liska: intenzitet zelene boje lica liske	5	srednja
15	List: srebrnkaste mrlje	1	odsutne
16	Liska: ideo površine pokrivene srebrnkastim mrljama	0	-
17	Lisna drška: dužina	7	dugačka
18	Lisna drška: broj bodlji	1	odsutne ili veoma male
19	Ženski cvet: prsten na unutrašnjoj strani	9	prisutan
20	Ženski cvet: boja prstena na unutrašnjoj strani venčića	1	žuta
21	Samo za sorte sa zelenim prstenom na unutrašnjoj str. venčića: ženski cv. intenz. boje zel. prstena	0	-
22	Muški cvet: prsten na unutrašnjoj strani venčića	9	prisutan
23	Muški cvet: boja prstena na unutrašnjoj strani venčića	1	žuta
24	Samo za sorte sa zelen. prstenom na unutr. str. venč. Muški cv. intenzitet boje zelenog prstena	0	-
25	Samo za sorte u tipu Zucchini: Mladi plod: odnos dužina/maksimalni prečnik	0	-
26	Samo za sorte u tipu Zucchini: Mladi plod najčešći oblik	1	loptast
27	Mladi plod: osnovna boja pokožice (isklj. boju rebara ili brazdi)	1	bela
28	Samo za sorte sa žutom bojom pokožice Mladi plod: int. žute boje pokožice	0	-
29	Samo za sorte sa zelenim bojom pokožice Mladi plod: intenz zelene boje pokožice	0	-
30	Plod: najčešći oblik	4	okrugao
34.1	Samo za sorte u tipu bundeve: plod: veličina	5	srednji
46	Plod: brazde	9	prisutne
47	Plod: dubina brazdi	3	plitke
48	Plod: rebra	9	prisutna
49	Plod: izbočenost rebara	5	srednja
50	Plod: osnovna boja pokožice (isklj. pege, mrlje, pruge i trake)	1	bela
51	Samo za sorte sa žutom bojom pokožice: plod: intenzitet žute boje pokožice	0	-

52	Samo za sorte sa zelenom bojom pokožice: plod: intenzitet zelene boje pokožice	0	-
53	Sorte sa samo dve osnovne boje: plod: raspored zelene boje	0	-
54	Plod: pruge u brazdama	1	odsutne
55	Plod: boja pruga u brazdama	0	-
56	Plod: boja rebara u poređenju sa osnovnom bojom pokožice	0	-
57	Plod: pege	1	odsutne
58	Plod: veličina osnovnih pega	0	-
59	Plod: sekundarna zelena boja između rebara (isključujući pege)	0	-
60	Plod: intenzitet sekundarne zelene boje između rebara	0	-
61	Plod: raspored sekundarne zelene boje između rebara	0	-
62	Plod: bradavice na pokožici	1	odsutne
63	Plod: broj bradavica na pokožici	0	-
64	Plod: veličina ožiljka cveta	7	veliki
65	Plod: dužina drške	5	srednja
66	Plod: boja drške	2	zelena
67	Plod: intenzitet zelene boje drške	3	svetla
68	Plod: šarenilo drške	1	odsutno
69	Zreli plod: osnovna boja pokožice (isklj. boju šara, mrlja, pruga i traka)	1	bela
70	Zreli plod: intenzitet osnovne boje pokožice (samo žuta i narandžasta)	0	-
71	Zreli plod: sekundarna boja pokožice (kao kod 69)	0	-
72	Zreli plod: zelena šara (samo kod belih i bledožutih plodova)	1	odsutna
73	Zreli plod: izraženost zelene šare	0	-
74	Zreli plod: boja mesa	3	narandžasta
75	Zreli plod: odrvenela kora	1	odsutna
76	Zreli plod: struktura mesa	2	vlaknasto
77	Seme: veličina	7	veliko
78	Seme: oblik	7	širokoelipsast
79	Seme: ljska	9	prisutna
80	Seme: izgled ljske	1	rudimentalna
81	Seme: boja ljske	1	beličasta

Šifra sorte: B 1354

Plod ove sorte tikve je okruglog oblika, glatke, bele boje pokožice. Meso ploda je narandžaste boje i dobre strukture (sl. 55). Boja semena je bela. Nema posebnih zahteva za proizvodnju. Ima visok procenat šećera i suve materije, što je čini pogodnom za proizvodnju na poljoprivrednom gospodinstvu. Izvorno seme je poreklom iz Lalića kod Odžaka. Izmerena je masa ploda od 6,4 kg. Dužina ploda iznosila je 25,3 cm, a širina 20,4 cm. Pluta je prisutna, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je 12,1%, a sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 19,2%.

Slika 55. Sorta B 1354 (Žunić, 2019)

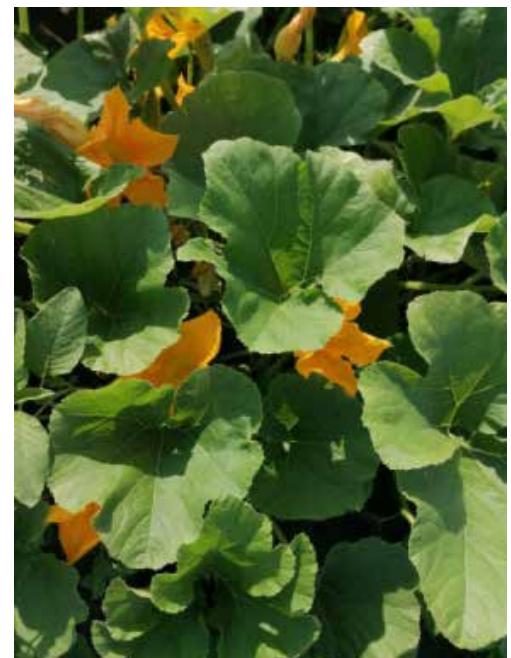
SORTA: B 1354

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: oblik	2	elipsast
2	Klijanac: intenzitet zelene boje kotiledona	3	svetla
3	Klijanac: poprečni presek kotiledona	1	konkavan
4	Biljka: habitus	3	puzav
5	Biljka: grananje	9	prisutno
6	Biljka: stepen grananja	7	veliki
7	Samo za žbunaste sorte: biljka: položaj lisne drške (isklj.donje spoljne listove)	0	-
8	Stablo: boja	1	potpuno zelena
9	Stablo: intenzitet zelene boje	3	svetla
10	Stablo: šarenilo	1	odsutno
11	Stablo: vitice	1	odsutne ili rudimentalne
12	Liska: veličina	5	srednja
13	List: urezi	5	srednji
14	Liska: intenzitet zelene boje lica liske	5	srednja
15	List: srebrnkaste mrlje	1	odsutne
16	Liska: udeo površine pokrivene srebrnkastim mrljama	0	-
17	Lisna drška: dužina	7	dugačka
18	Lisna drška: broj bodlji	3	mali
19	Ženski cvet: prsten na unutrašnjoj strani	9	prisutan
20	Ženski cvet: boja prstena na unutrašnjoj strani venčića	1	žuta
21	Samo za sorte sa zelenim prstenom na unutrašnjoj str. venčića: ženski cv. intenz. boje zel. prstena	0	-
22	Muški cvet: prsten na unutrašnjoj strani venčića	9	prisutan
23	Muški cvet: boja prstena na unutrašnjoj strani venčića	1	žuta
24	Samo za sorte sa zelen. prstenom na unutr. str. venč. Muški cv. intenzitet boje zelenog prstena	0	-
25	Samo za sorte u tipu Zucchini: Mladi plod: odnos dužina/maksimalni prečnik	0	-
26	Samo za sorte u tipu Zucchini: Mladi plod najčešći oblik	0	-
27	Mladi plod: osnovna boja pokožice (isklj. boju rebara ili brazdi)	4	zelena
28	Samo za sorte sa žutom bojom pokožice Mladi plod: int. žute boje pokožice	0	-
29	Samo za sorte sa zelenim bojom pokožice Mladi plod: intenz zelene boje pokožice	3	svetla
30	Plod: najčešći oblik	7	ovalan
31.1	Samo za sorte u tipu Scallop: plod: dužina	0	-
34.1	Samo za sorte u tipu bundeve: plod: veličina	5	srednji
36	Samo za sorte u tipu Scallop: plod: izbočenost ekvatorijalnih ivica	0	-
37	Samo za sorte u tipu Scallop: plod: položaj ekvatorijalnih ivica	0	-
38	Samo za sorte u tipu Scallop: plod: strana drške	0	-
39	Samo za sorte u tipu Scallop: plod: strana cveta	0	-
40	Samo za sorte u tipu Acorn: plod: položaj maksimalnog prečnika	0	-

41	Samo za sorte u tipu Acorn: plod: strana drške	0	-
42	Samo za sorte u tipu Neck: dužina vrata	0	-
46	Plod: brazde	9	prisutne
47	Plod: dubina brazdi	3	plitke
48	Plod: rebra	9	prisutna
49	Plod: izbočenost rebara	3	mala
50	Plod: osnovna boja pokožice (isklj. pege, mrlje, pruge i trake)	1	bela
51	Samo za sorte sa žutom bojom pokožice: plod: intenzitet žute boje pokožice	0	-
52	Samo za sorte sa zelenom bojom pokožice: plod: intenzitet zelene boje pokožice	0	-
53	Sorte sa samo dve osnovne boje: plod: raspored zelene boje	0	-
54	Plod: pruge u brazdama	1	odsutne
55	Plod: boja pruga u brazdama	0	-
56	Plod: boja rebara u poređenju sa osnovnom bojom pokožice	0	-
57	Plod: pege	1	odsutne
58	Plod: veličina osnovnih pega	0	-
59	Plod: sekundarna zelena boja između rebara (isključujući pege)	0	-
60	Plod: intenzitet sekundarne zelene boje između rebara	0	-
61	Plod: raspored sekundarne zelene boje između rebara	0	-
62	Plod: bradavice na pokožici	0	-
63	Plod: broj bradavica na pokožici	0	-
64	Plod: veličina ožiljka cveta	3	mali
65	Plod: dužina drške	5	srednja
66	Plod: boja drške	3	delimično žuta i zelena
67	Plod: intenzitet zelene boje drške	0	-
68	Plod: šarenilo drške	9	prisutno
69	Zreli plod: osnovna boja pokožice (isklj. boju šara, mrlja, pruga i traka)	1	bela
70	Zreli plod: intenzitet osnovne boje pokožice (samo žuta i narandžasta)	0	-
71	Zreli plod: sekundarna boja pokožice (kao kod 69)	0	-
72	Zreli plod: zelena šara (samo kod belih i bledožutih plodova)	1	odsutna
73	Zreli plod: izraženost zelene šare	0	-
74	Zreli plod: boja mesa	3	narandžasta
75	Zreli plod: odrvenela kora	1	odsutna
76	Zreli plod: struktura mesa	2	vlaknasto
77	Seme: veličina	7	veliko
78	Seme: oblik	7	širokoelipsast
79	Seme: ljska	9	prisutna
80	Seme: izgled ljske	2	potpuno razvijena
81	Seme: boja ljske	2	bledožuta

Šifra sorte: A 357

Plod ove sorte tikve je uskokruškolikog oblika, glatke teksture i krem boje semena. Intenzivno narandžasta boja mesa (sl. 56). Nema posebnih zahteva za proizvodnju, velika gustina mesa i malo semena na donjem proširenju. Nadaleko poznata tikva za pravljenje pita, čorbe i raznih drugih jela. Masa ploda iznosila je 1,05 kg, dužina 24,3 cm, a širina 7,6 cm. Pluta je odsutna, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom je iznosio je 7,1%, a sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 9,3%.

Slika 56. Sorta A 357 (Sabadoš, 2020)

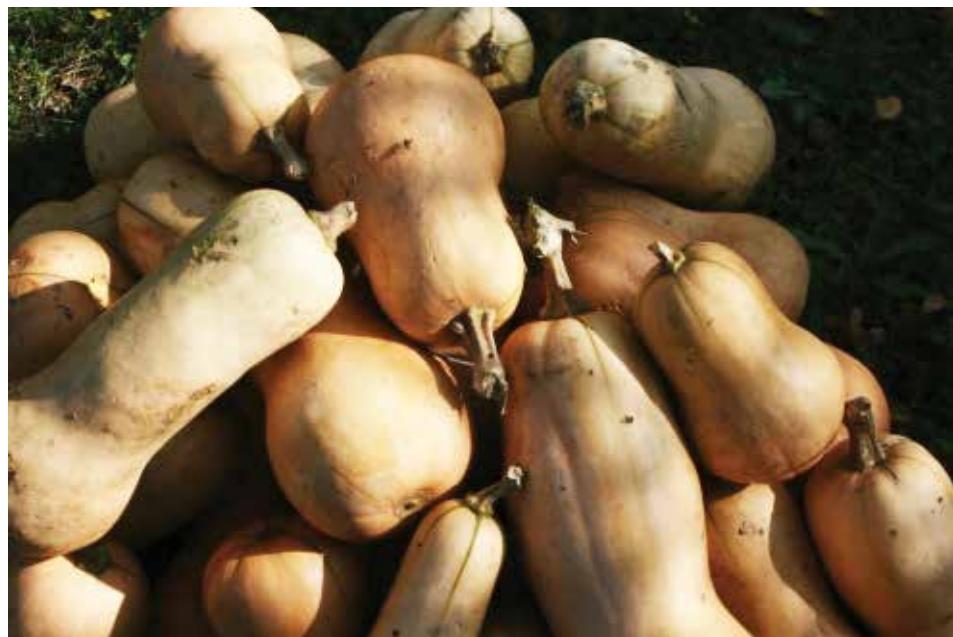
SORTA: A 357

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: oblik	2	elipsast
2	Klijanac: intenzitet zelene boje kotiledona	5	srednja
3	Klijanac: poprečni presek kotiledona	3	konveksan
4	Biljka: habitus	3	puzav
5	Biljka: grananje	9	prisutno
6	Biljka: stepen grananja	5	srednji
7	Samo za žbunaste sorte: biljka: položaj lisne drške (isklj.donje spoljne listove)	0	-
8	Stablo: boja	1	potpuno zelena
9	Stablo: intenzitet zelene boje	5	srednja
10	Stablo: šarenilo	1	odsutno
11	Stablo: vitice	1	odsutne ili rudimentalne
12	Liska: veličina	5	srednja
13	List: urezi	5	srednji
14	Liska: intenzitet zelene boje lica liske	3	svetla
15	List: srebrnkaste mrlje	1	odsutne
16	Liska: ideo površine pokrivene srebrnkastim mrljama	0	-
17	Lisna drška: dužina	5	srednja
18	Lisna drška: broj bodlji	3	mali
19	Ženski cvet: prsten na unutrašnjoj strani	9	prisutan
20	Ženski cvet: boja prstena na unutrašnjoj strani venčića	1	žuta
21	Samo za sorte sa zelenim prstenom na unutrašnjoj str. venčića: ženski cv. intenz. boje zel. prstena	0	-
22	Muški cvet: prsten na unutrašnjoj strani venčića	9	prisutan
23	Muški cvet: boja prstena na unutrašnjoj strani venčića	1	žuta
24	Samo za sorte sa zelen. prstenom na unutr.str. venč. Muški cv. intenzitet boje zelenog prstena	0	-
25	Samo za sorte u tipu Zucchini: Mladi plod: odnos dužina/maksimalni prečnik	7	veliki
26	Samo za sorte u tipu Zucchini: Mladi plod najčešći oblik	2	kruškolik
27	Mladi plod: osnovna boja pokožice (isklj. boju rebara ili brazdi)	3	žuta
28	Samo za sorte sa žutom bojom pokožice Mladi plod: int. žute boje pokožice	1	veoma svetla
29	Samo za sorte sa zelenim bojom pokožice Mladi plod: intenz. zelene boje pokožice	0	-
30	Plod: najčešći oblik	10	kruškolik
31.4	Samo za sorte u tipu Zucchini: plod: dužina	7	dugačak
32.3	Samo za sorte u tipu Zucchini: plod: maksimalni prečnik	5	srednji
33.3	Samo za sorte u tipu Zucchini: plod: odnos dužina/maksimalni prečnik	7	veliki
35	Samo za sorte u tipu minijaturne bundeve Plod: strana drške	0	-
36	Samo za sorte u tipu Scallop: plod: izbočenost ekvatorijalnih ivica	0	-
37	Samo za sorte u tipu Scallop: plod: položaj ekvatorijalnih ivica	0	-
38	Samo za sorte u tipu Scallop: plod: strana drške	0	-
39	Samo za sorte u tipu Scallop: plod: strana cveta	0	-

40	Samo za sorte u tipu Acorn: plod: položaj maksimalnog prečnika	0	-
41	Samo za sorte u tipu Acorn: plod: strana drške	0	-
42	Samo za sorte u tipu Neck: dužina vrata	0	-
43	Samo za sorte u tipu Neck: plod: prečnik vrata u odnosu na maksimalni prečnik	0	-
44	Samo za sorte u tipu Neck: zakrivljenost vrata	0	-
45	Samo za sorte u tipu Neck i Zucchini: plod: strana cveta	0	-
46	Plod: brazde	1	odsutne
47	Plod: dubina brazdi	0	-
48	Plod: rebra	1	odsutna
49	Plod: izbočenost rebara	0	-
50	Plod: osnovna boja pokožice (isklj. pege, mrlje, pruge i trake)	3	žuta
51	Samo za sorte sa žutom bojom pokožice: plod: intenzitet žute boje pokožice	5	srednja
52	Samo za sorte sa zelenom bojom pokožice: plod: intenzitet zelene boje pokožice	0	-
53	Sorte sa samo dve osnovne boje: plod: raspored zelene boje	0	-
54	Plod: pruge u brazdama	1	odsutne
55	Plod: boja pruga u brazdama	0	-
56	Plod: boja rebara u poređenju sa osnovnom bojom pokožice	0	-
57	Plod: pege	0	-
58	Plod: veličina osnovnih pega	0	-
59	Plod: sekundarna zelena boja između rebara (isključujući pege)	0	-
60	Plod: intenzitet sekundarne zelene boje između rebara	0	-
61	Plod: raspored sekundarne zelene boje između rebara	0	-
62	Plod: bradavice na pokožici	1	odsutne
63	Plod: broj bradavica na pokožici	0	-
64	Plod: veličina ožiljka cveta	3	mali
65	Plod: dužina drške	3	kratka
66	Plod: boja drške	3	delimično žuta i zelena
67	Plod: intenzitet zelene boje drške	5	srednja
68	Plod: šarenilo drške	9	prisutno
69	Zreli plod: osnovna boja pokožice (isklj. boju šara, mrlja, pruga i traka)	5	narandžasta
70	Zreli plod: intenzitet osnovne boje pokožice (samo žuta i narandžasta)	5	srednja
71	Zreli plod: sekundarna boja pokožice (kao kod 69)	0	-
72	Zreli plod: zelena šara (samo kod belih i bledožutih plodova)	0	-
73	Zreli plod: izraženost zelene šare	0	-
74	Zreli plod: boja mesa	3	narandžasta
75	Zreli plod: odrvenela kora	1	odsutna
76	Zreli plod: struktura mesa	1	nije vlaknasto
77	Seme: veličina	3	malo
78	Seme: oblik	3	uskoelipsast
79	Seme: ljsuska	9	prisutna
80	Seme: izgled ljsuske	2	potpuno razvijena
81	Seme: boja ljsuske	2	bledožuta

Šifra sorte: A 133 (zimska tikva)

Za sortu tikve oblika ploda "mandolina" karakteristična je mala količina semena u donjem delu ploda (sl. 57). Plod je bledonarandžaste boje, a boja mesa je narandžasta. Pogodna je za organsku proizvodnju. Izvorno seme potiče sa područja grada Sombora. Masa ploda iznosila je 1,44 kg, dužina 20,1 cm, a širina 15,2 cm. Pluta je odsutna, a sadržaj suve materije utvrđen refraktometrom iznosi 3,5%, a sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 4,1%.

Slika 57. Sorta A 133 (Sabadoš, 2016)

SORTA: A 133

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: oblik	2	elipsast
2	Klijanac: intenzitet zelene boje kotiledona	5	srednja
3	Klijanac: poprečni presek kotiledona	3	konveksan
4	Biljka: habitus	3	puzav
5	Biljka: grananje	9	prisutno
6	Biljka: stepen grananja	5	srednji
7	Samo za žbunaste sorte: biljka: položaj lisne drške (isklj.donje spoljne listove)	0	-
8	Stablo: boja	1	potpuno zelena
9	Stablo: intenzitet zelene boje	5	srednja
10	Stablo: šarenilo	1	odsutno
11	Stablo: vitice	1	odsutne ili rudimentalne
12	Liska: veličina	3	mala
13	List: urezi	3	plitki
14	Liska: intenzitet zelene boje lica liske	5	srednja
15	List: srebrnkaste mrlje	9	prisutne
16	Liska: ideo površine pokrivene srebrnkastim mrljama	5	srednji
17	Lisna drška: dužina	5	srednja
18	Lisna drška: broj bodlji	3	mali
19	Ženski cvet: prsten na unutrašnjoj strani	9	prisutan
20	Ženski cvet: boja prstena na unutrašnjoj strani venčića	1	žuta
21	Samo za sorte sa zelenim prstenom na unutrašnjoj str. venčića: ženski cv. intenz. boje zel. prstena	0	-
22	Muški cvet: prsten na unutrašnjoj strani venčića	9	prisutan
23	Muški cvet: boja prstena na unutrašnjoj strani venčića	1	žuta
24	Samo za sorte sa zelen. prstenom na unutr. str. venč. Muški cv. intenzitet boje zelenog prstena	0	-
25	Samo za sorte u tipu Zucchini: Mladi plod: odnos dužina/maksimalni prečnik	7	veliki
26	Samo za sorte u tipu Zucchini: Mladi plod najčešći oblik	2	kruškolik
27	Mladi plod: osnovna boja pokožice (isklj. boju rebara ili brazdi)	2	bledožuta
28	Samo za sorte sa žutom bojom pokožice Mladi plod: int. žute boje pokožice	0	-
29	Samo za sorte sa zelenim bojom pokožice Mladi plod: intenz zelene boje pokožice	0	-
30	Plod: najčešći oblik	10	kruškolik
31.4	Samo za sorte u tipu Zucchini: plod: dužina	7	dugačak
32.3	Samo za sorte u tipu Zucchini: plod: maksimalni prečnik	7	veliki
33.3	Samo za sorte u tipu Zucchini: plod: odnos dužina/maksimalni prečnik	5	srednji
45	Samo za sorte u tipu Neck i Zucchini: plod: strana cveta	1	zaobljena
46	Plod: brazde	9	prisutna
47	Plod: dubina brazdi	3	plitke
48	Plod: rebra	9	prisutna
49	Plod: izbočenost rebara	3	mala
50	Plod: osnovna boja pokožice (isklj. pege, mrlje, pruge i trake)	2	bledožuta
51	Samo za sorte sa žutom bojom pokožice: plod: intenzitet žute boje pokožice	0	-

52	Samo za sorte sa zelenom bojom pokožice: plod: intenzitet zelene boje pokožice	0	-
53	Sorte sa samo dve osnovne boje: plod: raspored zelene boje	0	-
54	Plod: pruge u brazdama	0	-
55	Plod: boja pruga u brazdama	0	-
56	Plod: boja rebara u poređenju sa osnovnom bojom pokožice	0	-
57	Plod:pege	1	odsutne
58	Plod: veličina osnovnih pega	0	-
59	Plod: sekundarna zelena boja između rebara (isključujući pege)	0	-
60	Plod: intenzitet sekundarne zelene boje između rebara	0	-
61	Plod: raspored sekundarne zelene boje između rebara	0	-
62	Plod: bradavice na pokožici	1	odsutne
63	Plod: broj bradavica na pokožici	0	-
64	Plod: veličina ožiljka cveta	7	veliki
65	Plod: dužina drške	5	srednja
66	Plod: boja drške	3	delimično žuta i zelena
67	Plod: intenzitet zelene boje drške	0	-
68	Plod: šarenilo drške	1	odsutno
69	Zreli plod: osnovna boja pokožice (isklj. boju šara, mrlja, pruga i traka)	5	narandžasta
70	Zreli plod: intenzitet osnovne boje pokožice (samo žuta i narandžasta)	5	srednja
71	Zreli plod: sekundarna boja pokožice (kao kod 69)	0	-
72	Zreli plod: zelena šara (samo kod belih i bledožutih plodova)	0	-
73	Zreli plod: izraženost zelene šare	0	-
74	Zreli plod: boja mesa	3	narandžasta
75	Zreli plod: odrvenela kora	1	odsutna
76	Zreli plod: struktura mesa	1	nije vlaknasto
77	Seme: veličina	5	srednje
78	Seme: oblik	7	širokoelipsast
79	Seme: ljska	9	prisutna
80	Seme: izgled ljske	2	potpuno razvijena
81	Seme: boja ljske	2	bledožuta

Šifra sorte: B 1742

Preovlađujući eliptičan oblik ploda tikvice. Kao mladi plod prelazi iz svetlozelene boje u belu boju pokožice a na kraju zrenja je intenzivno žuto-narandžaste boje (sl. 58). Na kraju zrenja, glavni oblik ploda je kruškolik. Nema posebnih zahteva za proizvodnju. Upotreba u domaćinstvu. Izvorno seme je sa područja grada Sombora. Izmerena je masa ploda od 1,175 grama, dužina je iznosila 23,7 cm, a širina 10,0 cm. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 7,9%.

Slika 58. Sorta B 1742 (Žunić, 2021)

SORTA: B 1742

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: oblik	2	elipsast
2	Klijanac: intenzitet zelene boje kotiledona	3	svetla
3	Klijanac: poprečni presek kotiledona	1	konkavan
4	Biljka: habitus	2	polupuzav
5	Biljka: grananje	9	prisutno
6	Biljka: stepen grananja	3	mali
7	Samo za žbunaste sorte: biljka: položaj lisne drške (isklj. donje spoljne listove)	0	-
8	Stablo: boja	1	potpuno zelena
9	Stablo: intenzitet zelene boje	3	svetla
10	Stablo: šarenilo	9	prisutno odsutne ili rudimentalne
11	Stablo: vitice	1	
12	Liska: veličina	5	srednja
13	List: urezi	3	plitki
14	Liska: intenzitet zelene boje lica liske	5	srednja
15	List: srebrnkaste mrlje	1	odsutne
16	Liska: ideo površine pokrivene srebrnkastim mrljama	0	-
17	Lisna drška: dužina	5	srednja
18	Lisna drška: broj bodlji	5	srednji
19	Ženski cvet: prsten na unutrašnjoj strani	9	prisutan
20	Ženski cvet: boja prstena na unutrašnjoj strani venčića	1	žuta
21	Samo za sorte sa zelenim prstenom na unutrašnjoj str. venčića: ženski cv. intenz. boje zel. prstena	0	-
22	Muški cvet: prsten na unutrašnjoj strani venčića	9	prisutan
23	Muški cvet: boja prstena na unutrašnjoj strani venčića	1	žuta
24	Samo za sorte sa zelen. prstenom na unutr. str. venč. Muški cv. intenzitet boje zelenog prstena	0	-
25	Samo za sorte u tipu Zucchini: Mladi plod: odnos dužina/ maksimalni prečnik	7	veliki
26	Samo za sorte u tipu Zucchini: Mladi plod najčešći oblik	4	eliptičan
27	Mladi plod: osnovna boja pokožice (isklj. boju rebara ili brazdi)	4	zelena
28	Samo za sorte sa žutom bojom pokožice Mladi plod: int. žute boje pokožice	0	-
29	Samo za sorte sa zelenom bojom pokožice Mladi plod: intenz. zelene boje pokožice	3	svetla
30	Plod: najčešći oblik	8	elipsast
31.4	Samo za sorte u tipu Zucchini: plod: dužina	7	dugačak
32.3	Samo za sorte u tipu Zucchini: plod: maksimalni prečnik	5	srednji
33.3	Samo za sorte u tipu Zucchini: plod: odnos dužina/ maksimalni prečnik	5	srednji
34.1	Samo za sorte u tipu bundeve: plod: veličina	0	-
36	Samo za sorte u tipu Scallop: plod: izbočenost ekvatorijalnih ivica	0	-
37	Samo za sorte u tipu Scallop: plod: položaj ekvatorijalnih ivica	0	-
38	Samo za sorte u tipu Scallop: plod: strana drške	0	-
39	Samo za sorte u tipu Scallop: plod: strana cveta	0	-

40	Samo za sorte u tipu Acorn: plod: položaj maksimalnog prečnika	0	-
41	Samo za sorte u tipu Acorn: plod: strana drške	0	-
42	Samo za sorte u tipu Neck: dužina vrata	0	-
43	Samo za sorte u tipu Neck: plod: prečnik vrata u odnosu na maksimalni prečnik	0	-
44	Samo za sorte u tipu Neck: zakrivljenost vrata	0	-
45	Samo za sorte u tipu Neck i Zucchini: plod: strana cveta	1	zaobljena
46	Plod: brazde	1	odsutne
47	Plod: dubina brazdi	0	-
48	Plod: rebra	9	prisutna
49	Plod: izbočenost rebara	3	mala
50	Plod: osnovna boja pokožice (isklj. pege, mrlje, pruge i trake)	2	bledožuta
51	Samo za sorte sa žutom bojom pokožice: plod: intenzitet žute boje pokožice	5	srednja
52	Samo za sorte sa zelenom bojom pokožice: plod: intenzitet zelene boje pokožice	0	-
53	Sorte sa samo dve osnovne boje: plod: raspored zelene boje	0	-
54	Plod: pruge u brazdama	1	odsutne
55	Plod: boja pruga u brazdama	0	-
56	Plod: boja rebara u poređenju sa osnovnom bojom pokožice	1	ista
57	Plod: pege	1	odsutne
58	Plod: veličina osnovnih pega	0	-
59	Plod: sekundarna zelena boja između rebara (isključujući pege)	1	odustna
60	Plod: intenzitet sekundarne zelene boje između rebara	0	-
61	Plod: raspored sekundarne zelene boje između rebara	0	-
62	Plod: bradavice na pokožici	1	odsutne
63	Plod: broj bradavica na pokožici	0	-
64	Plod: veličina ožiljka cveta	5	srednji
65	Plod: dužina drške	5	srednja
66	Plod: boja drške	2	zelena
67	Plod: intenzitet zelene boje drške	3	svetla
68	Plod: šarenilo drške	9	prisutno
69	Zreli plod: osnovna boja pokožice (isklj. boju šara, mrlja, pruge i traka)	4	žuta
70	Zreli plod: intenzitet osnovne boje pokožice (samo žuta i narandžasta)	5	srednja
71	Zreli plod: sekundarna boja pokožice (kao kod 69)	0	-
72	Zreli plod: zelena šara (samo kod belih i bledožutih plodova)	0	-
73	Zreli plod: izraženost zelene šare	0	-
74	Zreli plod: boja mesa	1	bledožuta
75	Zreli plod: odrvenela kora	1	odsutna
76	Zreli plod: struktura mesa	1	nije vlaknasto
77	Seme: veličina	5	srednje
78	Seme: oblik	3	uskoelipsast
79	Seme: ljska	9	prisutna
80	Seme: izgled ljske	1	rudimentalna
81	Seme: boja ljske	1	beličasta

Šifra sorte: A 1429

Izvorno seme ove sorte tikvica je sa područja naseljenog mesta Kljajićeva iz okoline Sombora. Karakteriše je sledeća morfološka osobina: preovlađujući cilindričan oblik ploda cukini sorte (sl. 59). I kao mladi plod, i na kraju zrenja, ima gotovo belu boju pokožice. Na kraju zrenja glavni oblik ploda je u obliku palice. Nema posebnih zahteva za proizvodnju. Mlad plod veoma je pogodan za upotrebu u domaćinstvu. Masa ploda iznosila je 840,0 grama, dužina je bila 22,5 cm, a širina 7,7 cm. Boja pokožice je krem, oblik cilindričan a sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 6,0%.

Slika 59. Sorta A 1429 (Žunić, 2021)

SORTA: 1429

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Klijanac: oblik	2	elipsast
2	Klijanac: intenzitet zelene boje kotiledona	3	svetla
3	Klijanac: poprečni presek kotiledona	1	konkavan
4	Biljka: habitus	3	puzav
5	Biljka: grananje	9	prisutno
6	Biljka: stepen grananja	5	srednji
7	Samo za žbunaste sorte: biljka: položaj lisne drške (isklj. donje spoljne listove)	0	-
8	Stablo: boja	1	potpuno zelena
9	Stablo: intenzitet zelene boje	5	srednja
10	Stablo: šarenilo	1	odsutno
11	Stablo: vitice	1	odsutne ili rudimentalne
12	Liska: veličina	3	mala
13	List: urezi	5	srednji
14	Liska: intenzitet zelene boje lica liske	5	srednja
15	List: srebrnkaste mrlje	1	odsutne
16	Liska: ideo površine pokrivene srebrnkastim mrljama	0	-
17	Lisna drška: dužina	5	srednja
18	Lisna drška: broj bodlji	5	srednji
19	Ženski cvet: prsten na unutrašnjoj strani	9	prisutan
20	Ženski cvet: boja prstena na unutrašnjoj strani venčića	1	žuta
21	Samo za sorte sa zelenim prstenom na unutrašnjoj str. venčića: ženski cv. intenz. boje zel. prstena	0	-
22	Muški cvet: prsten na unutrašnjoj strani venčića	9	prisutan
23	Muški cvet: boja prstena na unutrašnjoj strani venčića	1	žuta
24	Samo za sorte sa zelen. prstenom na unutr. str. venč. Muški cv. intenzitet boje zelenog prstena	0	-
25	Samo za sorte u tipu Zucchini: Mladi plod: odnos dužina/maksimalni prečnik	7	veliki
26	Samo za sorte u tipu Zucchini: Mladi plod najčešći oblik	4	eliptičan
27	Mladi plod: osnovna boja pokožice (isklj. boju rebara ili brazdi)	4	zelena
28	Samo za sorte sa žutom bojom pokožice Mladi plod: int. žute boje pokožice	0	-
29	Samo za sorte sa zelenom bojom pokožice Mladi plod: intenz. zelene boje pokožice	3	svetla
30	Plod: najčešći oblik	12	u obliku cunja
31.4	Samo za sorte u tipu Zucchini: plod: dužina	7	dugačak
32.3	Samo za sorte u tipu Zucchini: plod: maksimalni prečnik	5	srednji
33.3	Samo za sorte u tipu Zucchini: plod: odnos dužina/maks. prečnik	7	veliki
35	Samo za sorte u tipu minijатурне bundeve Plod: strana drške	0	-
36	Samo za sorte u tipu Scallop: plod: izbočenost ekvatorijalnih ivica	0	-
37	Samo za sorte u tipu Scallop: plod: položaj ekvatorijalnih ivica	0	-
38	Samo za sorte u tipu Scallop: plod: strana drške	0	-
39	Samo za sorte u tipu Scallop: plod: strana cveta	0	-
40	Samo za sorte u tipu Acorn: plod: položaj maksimalnog prečnika	0	-

41	Samo za sorte u tipu Acorn: plod: strana drške	0	-
42	Samo za sorte u tipu Neck: dužina vrata	0	-
43	Samo za sorte u tipu Neck: plod: prečnik vrata u odnosu na maksimalni prečnik	0	-
44	Samo za sorte u tipu Neck: zakrivljenost vrata	0	-
45	Samo za sorte u tipu Neck i Zucchini: plod: strana cveta	1	zaobljena
46	Plod: brazde	9	prisutne
47	Plod: dubina brazdi	1	veoma plitke
48	Plod: rebara	9	prisutna
49	Plod: izbočenost rebara	3	mala
50	Plod: osnovna boja pokožice (isklj. pege, mrlje, pruge i trake)	2	bledožuta
51	Samo za sorte sa žutom bojom pokožice: plod: intenzitet žute boje pokožice	0	-
52	Samo za sorte sa zelenom bojom pokožice: plod: intenzitet zelene boje pokožice	0	-
53	Sorte sa samo dve osnovne boje: plod: raspored zelene boje	0	-
54	Plod: pruge u brazdama	1	odsutrne
55	Plod: boja pruga u brazdama	0	-
56	Plod: boja rebara u poređenju sa osnovnom bojom pokožice	1	ista
57	Plod: pege	1	odsutne
58	Plod: veličina osnovnih pega	0	-
59	Plod: sekundarna zelena boja između rebara (isključujući pege)	0	-
60	Plod: intenzitet sekundarne zelene boje između rebara	0	-
61	Plod: raspored sekundarne zelene boje između rebara	0	-
62	Plod: bradavice na pokožici	0	-
63	Plod: broj bradavica na pokožici	0	-
64	Plod: veličina ožiljka cveta	5	srednji
65	Plod: dužina drške	5	srednja
66	Plod: boja drške	2	zelena
67	Plod: intenzitet zelene boje drške	3	svetla
68	Plod: šarenilo drške	1	odsutno
69	Zreli plod: osnovna boja pokožice (isklj. boju šara, mrlja, pruga i traka)	3	bledožuta
70	Zreli plod: intenzitet osnovne boje pokožice (samo žuta i narandžasta)	5	srednja
71	Zreli plod: sekundarna boja pokožice (kao kod 69)	1	beličasta
72	Zreli plod: zelena šara (samo kod belih i bledožutih plodova)	1	odsutna
73	Zreli plod: izraženost zelene šare	0	-
74	Zreli plod: boja mesa	1	bledožuta
75	Zreli plod: odrvenela kora	1	odsutna
76	Zreli plod: struktura mesa	1	nije vlaknasto
77	Seme: veličina	5	srednje
78	Seme: oblik	5	elipsast
79	Seme: ljska	9	prisutna
80	Seme: izgled ljske	2	potpuno razvijena
81	Seme: boja ljske	1	beličasta

PASULJ I BORANIJA (*Phaseolus vulgaris*)

Slika 60. Pasulj i boranija (Sabadoš, 2017)

Pasulj je osnovno varivo u ishrani, ne samo našeg, već i celokupnog svetskog stanovništva. Po svojoj hranljivosti, jedan je od najbogatijih izvora biljnih proteina, biološki najvrednijih u ljudskoj ishrani. Boranija se koristi u ishrani sveža, kao salata, zatim kuvana, kao varivo ili salata. Koristi se tehnološki zrela mahuna, bez pergamentnog sloja i bez "konca". Mahune boranije su bogate mineralnim materijama, posebno gvožđem i kalcijumom, vitaminima A, C i B1 (slika, 60). U ranijem periodu, pasulj se najčešće gajio kao međuusev u kukuruzu, a u sortimentu su bile zastupljene većinom domaće populacije visokih povijušnih pasulja. Izmenom načina gajenja kukurza, smanjeno je gajenje pasulja kao međuuseva, a povećane su površine pod čistim usevom. Pasulj se kao međuusev gaji u baštama za sopstvene potrebe u domaćinstvu.

Boranija za industrijsku preradu gaji se kao čisti, dok se u baštama gaji se i kao združeni usev. Ove karakteristike pasulja i boranije uslovile su i to da je u akciji "Sačuvajmo stare vojvođanske sorte" najviše bilo uzoraka pasulja i boranije, a izdvojen je samo jedan manji broj.

Šifra sorte: A 416

Srednje rana čučava sorta boranije, oko 40 cm visine biljke. Mahuna je pljosnata i na krajevima blago povijena (sl. 61). Osnovna boja mahune je žuta sa ljubičastim šarama, prosečne dužine 10-12 cm. Preporuka za direktnu setvu. Namenjena je za svežu potrošnju u domaćinstvu. Zahteva sukcесivnu berbu mahuna. Izvorno seme je poreklom iz Stapara kod Sombora. Habitus biljke: čučava. Masa mahune je 9,5 grama, dužina 10,8 cm a širina 0,7 cm. Osnovna boja mahune je žuta, a dopunska boja ljubičasta. Dostignut je prinos po hektaru od 10,2 tone.

Slika 61. Sorta A 416 (Sabadoš, 2021)

SORTA: A 416

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	1	čučava
3	Samo za sorte penjačice: Biljka: izgled	0	-
4	Samo za čučave sorte: Biljka: tip	1	bez vreže
5	Samo za čučave sorte: Biljka: visina	5	srednja
6	Samo za sorte penjač: Biljka: početak penjanja	0	-
7	Samo za sorte penjač: Biljka: brzina penjanja	0	-
8	List: intenzitet zelene boje	5	srednja
9	List: naboranost	1	odsutna ili veoma slaba
10	Vršni listić: veličina	3	mali
11	Vršni listić: oblik	5	četvorougaoni
12	Vršni listić: vrh	5	srednjezašiljen
13	Samo za čuč.sorte: Cvasti: položaj (puno cv.)	1	izmedu lišća
14	Cvet: veličina	5	srednja
15	Cvet: boja zastavice	4	ljubičasta
16	Cvet: boja krilca	1	bela
17	Sorte čučave: Mahuna: dužina (uključujući kljun)	7	dugačka
18	Mahuna: širina u najširoj tački	5	srednja
19	Mahuna: širina poprečno	3	uska
20	Mahuna: odnos šir. popr/šir.najšira tačka	3	mali
21	Mahuna: oblik poprečnog preseka (bez zrna)	1	uskoelipsast
22	Mahuna: osnovna boja	1	žuta
23	Mahuna: intenzitet osnovna boja	3	svetla
24	Mahuna: dopunska boja	9	prisutna
25	Mahuna: nijansa dopunske boje	3	ljubičasta
26	Mahuna: gustina mrlja dopunske boje	7	guste
27	Mahuna: prisustvo konca na front. šavu	1	odsutan
28	Mahuna: stepen povijenosti	1	odsutna ili veoma mala
29	Mahuna: oblik	1	konkavan
30	Mahuna: oblik gornjeg dela (isklj.kljun)	1	oštar
31	Mahuna: dužina kljuna	3	kratak
32	Mahuna: povijenost kljuna	1	odsutna ili veoma mala
33	Mahuna: tekstura površine	3	glatka
34	Mahuna: stezanje (u fazi sušenja)	1	odsutno ili veoma slabo
35	Seme: masa	5	srednja
36	Seme: oblik uzduž.preseka kroz sredinu	3	elipsast
37	Sorte za sem. bibr. obl. Seme: step. povijen	0	-
38	Seme: oblik poprečnog preseka kroz sredinu	2	uskoelipsast
39	Seme: širina na poprečnom preseku	3	usko
40	Seme: dužina	5	srednje
41	Seme: broj boja	3	tri i više
42	Seme: osn. boja (koja zahvata najvecu povr.)	6	smeđa
43	Seme: preovlađujuća dopunska boja	6	ljubičasta
44	Seme: raspored dopunske boje	3	po čitavom zrnu
45	Seme: rebrastost	3	mala
46	Vreme cvetanja (50% bilj. sa najmanje 1cvet)	5	srednje

Šifra sorte: A 45

Srednje rana sorta boranije, u tipu žute olovke. Mahune su karakteristično žute boje bez dopunske boje, dužine do 15 cm (sl. 62). Niska sorta, čučava, visine do 45 cm i pogodna za berbu. Cvetanje tokom cele sezone, što je čini pogodnom za sukcesivnu berbu. Ne zahteva posebne uslove za proizvodnju. Pogodna za proizvodnju na otvorenom polju. Pogodna za svežu potrošnju i preradu, pre svega zamrzavanje ili toplu preradu. Izvorno seme je poreklom iz Lipara u opštini Kula. Habitus biljke: čučava. Masa mahune je 4,8 grama, dužina 14,6 cm, a širina 0,8 cm. Osnovna boja mahune je žuta, a dopunska – odsutna. Postignut je prinos od 9,5 tona po hektaru.

Slika 62. Sorta A 45 (Žunić, 2022)

SORTA: A 45

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	1	čučava
3	Samo za sorte penjačice: Biljka: izgled	0	-
4	Samo za čučave sorte: Biljka: tip	2	sa vrežom
5	Samo za čučave sorte: Biljka: visina	5	srednja
6	Samo za sorte penjač: Biljka: početak penjanja	0	-
7	Samo za sorte penjač: Biljka: brzina penjanja	0	-
8	List: intenzitet zelene boje	7	tamna
9	List: naboranost	1	odsutna ili veoma slaba
10	Vršni listić: veličina	5	srednji
11	Vršni listić: oblik	4	okrugao do četvorougaoni
12	Vršni listić: vrh	5	srednjezašiljen
13	Samo za čuč.sorte: Cvasti: položaj (puno cv.)	1	između lišća
14	Cvet: veličina	5	srednja
15	Cvet: boja zastavice	4	ljubičasta
16	Cvet: boja krilca	4	ljubičasta
17	Sorte čučave: Mahuna: dužina (uključujući kljun)	9	veoma dugačka
18	Mahuna: širina u najširoj tački	3	uska
19	Mahuna: širina poprečno	1	veoma uska
20	Mahuna: odnos šir. popr/šir.najšira tačka	3	mali
21	Mahuna: oblik poprečnog preseka (bez zrna)	1	uskoelipsast
22	Mahuna: osnovna boja	1	žuta
23	Mahuna: intenzitet osnovna boja	5	srednja
24	Mahuna: dopunska boja	1	odsutna
25	Mahuna: nijansa dopunske boje	0	-
26	Mahuna: gustina mrlja dopunske boje	0	-
27	Mahuna: prisustvo konca na front. šavu	1	odsutan
28	Mahuna: stepen povijenosti	1	odsutna ili veoma mala
29	Mahuna: oblik	1	konkavan
30	Mahuna: oblik gornjeg dela (isklj.kljun)	2	oštar do kopljast
31	Mahuna: dužina kljuna	5	srednji
32	Mahuna: povijenost kljuna	3	mala
33	Mahuna: tekstura površine	3	glatka
34	Mahuna: stezanje (u fazi sušenja)	2	srednje
35	Seme: masa	5	srednja
36	Seme: oblik uzduž.preseka kroz sredinu	3	elipsast
37	Sorte za sem. bibr. obl. Seme: step. povijen	0	-
38	Seme: oblik poprečnog preseka kroz sredinu	2	uskoelipsast
39	Seme: širina na poprečnom preseku	3	usko
40	Seme: dužina	7	dugačko
41	Seme: broj boja	1	jedna
42	Seme: osn. boja (koja zahvata najvecu povr.)	9	crna
43	Seme: preovlađujuća dopunska boja	0	-
44	Seme: raspored dopunske boje	0	-
45	Seme: rebrastost	3	mala
46	Vreme cvetanja (50% bilj. sa najmanje 1cvet)	3	rano

Šifra sorte: B 1081

Rana sorta boranije, gotovo nepoznata. Interesantna boja je ono što je na prvom mestu odvaja od drugih sorti. Intenzivno ljubičaste boje cveta i mahune bez dopunske boje (sl. 63). Dužina mahune u proseku do 15 cm. Pogodna za proizvodnju na otvorenom polju. Zanimljiva za upotrebu u kulinarstvu za svežu upotrebu. Izvorno seme je poreklom iz Bačkog Gračaca. Habitus biljke: penjačica. Izmerena masa mahune je 6,1 gram, dužina 14,5 cm, a širina 0,8 cm. Osnovna boja mahune je ljubičasta. Prinos po hektaru iznosio je 9,2 tone.

Slika 63. Sorta B 1081 (Žunić, 2023)

SORTA: B 1081

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	2	penjačica
3	Samo za sorte penjačice: Biljka: izgled	1	piramidalni
4	Samo za čučave sorte: Biljka: tip	0	-
5	Samo za čučave sorte: Biljka: visina	0	-
6	Samo za sorte penjač: Biljka: početak penjanja	5	srednje
7	Samo za sorte penjač: Biljka: brzina penjanja	5	srednje
8	List: intenzitet zelene boje	7	tamna
9	List: naboranost	1	odsutna ili veoma slaba
10	Vršni listić: veličina	5	srednji
11	Vršni listić: oblik	4	okrugao do četvorougaoni
12	Vršni listić: vrh	5	srednjezašiljen
13	Samo za čuč.sorte: Cvasti: položaj (puno cv.)	0	-
14	Cvet: veličina	3	mala
15	Cvet: boja zastavice	4	ljubičasta
16	Cvet: boja krilca	4	ljubičasta
17.2	Sorte čučave: Mahuna: dužina (uključujući kljun)	7	dugačka
18	Mahuna: širina u najširoj tački	3	uska
19	Mahuna: širina poprečno	3	uska
20	Mahuna: odnos šir. popr/šir.najšira tačka	3	mali
21	Mahuna: oblik poprečnog preseka (bez zrna)	1	uskoelipsast
22	Mahuna: osnovna boja	3	ljubičasta
23	Mahuna: intenzitet osnovna boja	7	tamna
24	Mahuna: dopunska boja	1	odsutna
25	Mahuna: nijansa dopunske boje	0	-
26	Mahuna: gustina mrlja dopunske boje	0	-
27	Mahuna: prisustvo konca na front. šavu	1	odsutan
28	Mahuna: stepen povijenosti	1	odsutna ili veoma mala
29	Mahuna: oblik	1	konkavan
30	Mahuna: oblik gornjeg dela (isklj.kljun)	1	oštar
31	Mahuna: dužina kljuna	3	kratak
32	Mahuna: povijenost kljuna	3	mala
33	Mahuna: tekstura površine	3	glatka
34	Mahuna: stezanje (u fazi sušenja)	2	srednje
35	Seme: masa	3	mala
36	Seme: oblik uzduž.preseka kroz sredinu	3	elipsast
37	Sorte za sem. bibr. obl. Seme: step. povijen	0	-
38	Seme: oblik poprečnog preseka kroz sredinu	2	uskoelipsast
39	Seme: širina na poprečnom preseku	3	usko
40	Seme: dužina	7	dugačko
41	Seme: broj boja	1	jedna
42	Seme: osn. boja (koja zahvata najvecu povr.)	5	bledužuta
43	Seme: preovlađujuća dopunska boja	0	-
44	Seme: raspored dopunske boje	0	-
45	Seme: rebrastost	3	mala
46	Vreme cvetanja (50% bilj. sa najmanje 1cvet)	3	rano

Šifra sorte: B 2420/1

Srednje rana sorta boranije, u tipu olovke. Intenzivno zelene boje mahune sa visinom biljke do 50 cm. Dužina mahune se kreće od 12 do 15 cm (sl. 64). Ne zahteva posebne uslove za proizvodnju. Pogodna za zamrzivanje i svežu upotrebu. Sorta pogodna za proizvodnju na gazdinstvu. Izvorno seme potiče iz populacije koja je poreklom iz Lalića u opštini Odžaci. Habitus biljke: penjačica. Masa mahune iznosila je 8,1 gram, dužina 13,5 cm, a širina 0,8 cm. Osnovna boja mahune je zelena, a dopunska je odsutna. Postignut je prinos od 8,5 tona po hektaru.

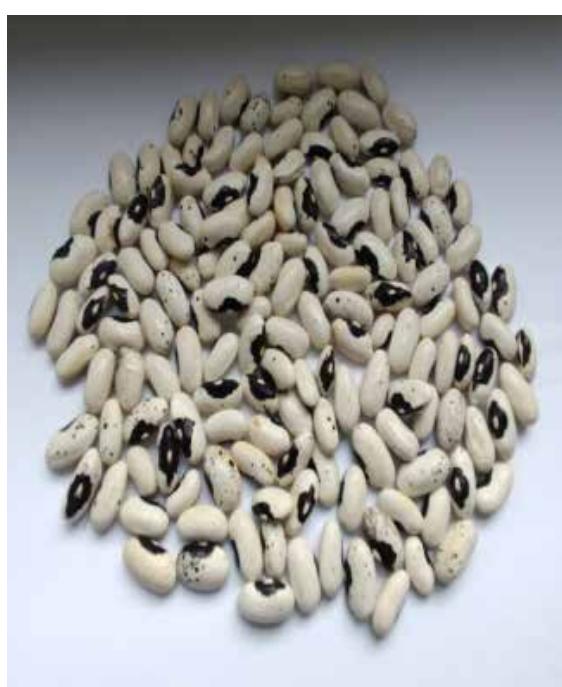
Slika 64. Sorta A 2420/1 (Sabadoš, 2021)

SORTA: B 2420/1

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	2	penjačica
3	Samo za sorte penjačice: Biljka: izgled	1	piramidalni
4	Samo za čučave sorte: Biljka: tip	0	-
5	Samo za čučave sorte: Biljka: visina	0	-
6	Samo za sorte penjač: Biljka: početak penjanja	5	srednje
7	Samo za sorte penjač: Biljka: brzina penjanja	5	srednje
8	List: intenzitet zelene boje	7	tamna
9	List: naboranost	1	odsutna ili veoma slaba
10	Vršni listić: veličina	3	mali
11	Vršni listić: oblik	2	trouglast do okrugao
12	Vršni listić: vrh	5	srednjezašiljen
13	Samo za čuč.sorte: Cvasti: položaj (puno cv.)	0	-
14	Cvet: veličina	3	mala
15	Cvet: boja zastavice	4	ljubičasta
16	Cvet: boja krilca	4	ljubičasta
17.2	Sorte čučave: Mahuna: dužina (uključujući kljun)	5	srednja
18	Mahuna: širina u najširoj tački	5	srednja
19	Mahuna: širina poprečno	5	srednja
20	Mahuna: odnos šir. popr/šir.najšira tačka	5	srednji
21	Mahuna: oblik poprečnog preseka (bez zrna)	2	elipsast do ovalan
22	Mahuna: osnovna boja	2	zelena
23	Mahuna: intenzitet osnovna boja	5	srednja
24	Mahuna: dopunska boja	1	odsutna
25	Mahuna: nijansa dopunske boje	0	-
26	Mahuna: gustina mrlja dopunske boje	0	-
27	Mahuna: prisustvo konca na front. šavu	9	prisutan
28	Mahuna: stepen povijenosti	3	mala
29	Mahuna: oblik	1	konkavan
30	Mahuna: oblik gornjeg dela (isklj.kljun)	1	oštar
31	Mahuna: dužina kljuna	5	srednji
32	Mahuna: povijenost kljuna	3	mala
33	Mahuna: tekstura površine	3	glatka
34	Mahuna: stezanje (u fazi sušenja)	1	odsutno ili veoma slabo
35	Seme: masa	5	srednja
36	Seme: oblik uzduž.preseka kroz sredinu	2	okrugao do elipsast
37	Sorte za sem. bibr. obl. Seme: step. povijen	0	-
38	Seme: oblik poprečnog preseka kroz sredinu	2	uskoelipsast
39	Seme: širina na poprečnom preseku	3	usko
40	Seme: dužina	5	srednje
41	Seme: broj boja	2	dve
42	Seme: osn. boja (koja zahvata najvecu povr.)	3	siva
43	Seme: preovlađujuća dopunska boja	3	bledožuta
44	Seme: raspored dopunske boje	3	po čitavom zrnu
45	Seme: rebrastost	3	mala
46	Vreme cvetanja (50% bilj. sa najmanje 1cvet)	5	srednje

Šifra sorte: A 1996

Srednje kasna sorta boranije, sa visinom do 45 cm. Dužina mahune do 15 cm, bledo žute boje (sl. 65). Pogodna za zamrzavanje i svežu upotrebu. Nešto je nižeg prinosa. Poreklo izvornog semena je sa šireg područja grada Sombora. Habitus biljke: čučava. Masa mahune je 8,0 grama, dužina 12,2 cm, a širina 0,8 cm. Osnovna boja je žuta, dopunska je odsutna. Prinos po hektaru iznosio je 7,2 tone.

Slika 65. Sorta A 1996 (Sabadoš, 2023)

SORTA: A 1996

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	1	čučava
3	Samo za sorte penjačice: Biljka: izgled	0	-
4	Samo za čučave sorte: Biljka: tip	1	bez vreže
5	Samo za čučave sorte: Biljka: visina	5	srednja
6	Samo za sorte penjač: Biljka: početak penjanja	0	-
7	Samo za sorte penjač: Biljka: brzina penjanja	0	-
8	List: intenzitet zelene boje	7	tamna
9	List: naboranost	1	odsutna ili veoma slaba
10	Vršni listić: veličina	5	srednji
11	Vršni listić: oblik	3	okrugao
12	Vršni listić: vrh	5	srednjjezašiljen
13	Samo za čuč.sorte: Cvasti: položaj (puno cv.)	1	izmedu lišća
14	Cvet: veličina	3	mala
15	Cvet: boja zastavice	1	bela
16	Cvet: boja krilca	1	bela
17	Sorte čučave: Mahuna: dužina (uključujući kljun)	7	dugačka
18	Mahuna: širina u najširoj tački	7	široka
19	Mahuna: širina poprečno	1	veoma uska
20	Mahuna: odnos šir. popr/šir.najšira tačka	3	mali
21	Mahuna: oblik poprečnog preseka (bez zrna)	1	uskoelipsast
22	Mahuna: osnovna boja	1	žuta
23	Mahuna: intenzitet osnovna boja	3	svetla
24	Mahuna: dopunska boja	0	-
25	Mahuna: nijansa dopunske boje	0	-
26	Mahuna: gustina mrlja dopunske boje	0	-
27	Mahuna: prisustvo konca na front. šavu	9	prisutan
28	Mahuna: stepen povijenosti	3	mala
29	Mahuna: oblik	1	konkavan
30	Mahuna: oblik gornjeg dela (isklj.kljun)	2	oštar do kopljast
31	Mahuna: dužina kljuna	5	srednji
32	Mahuna: povijenost kljuna	5	srednja
33	Mahuna: tekstura površine	5	umereno gruba
34	Mahuna: stezanje (u fazi sušenja)	2	srednje
35	Seme: masa	5	srednja
36	Seme: oblik uzduž.preseka kroz sredinu	3	elipsast
37	Sorte za sem. babr. obl. Seme: step. povijen	0	-
38	Seme: oblik poprečnog preseka kroz sredinu	2	uskoelipsast
39	Seme: širina na poprečnom preseku	3	usko
40	Seme: dužina	5	srednje
41	Seme: broj boja	2	dve
42	Seme: osn. boja (koja zahvata najvecu povr.)	1	bela
43	Seme: preovlađujuća dopunska boja	7	crna
44	Seme: raspored dopunske boje	1	oko hiluma
45	Seme: rebrastost	3	mala
46	Vreme cvetanja (50% bilj. sa najmanje 1 cvet)	7	kasno

Šifra sorte: A 193

Srednje rana sorta boranije, puzajućeg oblika stabla, bledozelene boje mahune, dužine do 12 cm (sl. 66). Interesantne je crveno-bele boje i nema posebnih zahteva za proizvodnju. Pogodna je za proizvodnju na otvorenom polju. Interesantna je za upotrebu u kulinarstvu i za svežu upotrebu. Poreklo semena je iz Deronja u opštini Odžaci. Habitus biljke: puzava. Izmerena masa mahune je 8,1 grama, dužina 11,3 cm a širina 0,7 cm. Osnovna boja je zelena, dopunska je odsutna. Ostvaren je prinos od 7,0 tona po hektaru.

Slika 66. Sorta A 193 (Sabadoš, 2023)

SORTA: A 193

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	2	penjačica
3	Samo za sorte penjačice: Biljka: izgled	1	piramidalni
4	Samo za čučave sorte: Biljka: tip	0	-
5	Samo za čučave sorte: Biljka: visina	0	-
6	Samo za sorte penjač: Biljka: početak penjanja	3	rano
7	Samo za sorte penjač: Biljka: brzina penjanja	3	sporo
8	List: intenzitet zelene boje	5	srednja
9	List: naboranost	1	odsutna ili veoma slaba
10	Vršni listić: veličina	5	srednji
11	Vršni listić: oblik	4	okrugao do četvorougaoni
12	Vršni listić: vrh	3	kratkozašiljen
13	Samo za čuč.sorte: Cvasti: položaj (puno cv.)	0	-
14	Cvet: veličina	3	mala
15	Cvet: boja zastavice	1	bela
16	Cvet: boja krilca	1	bela
17.2	Sorte čučave: Mahuna: dužina (uključujući kljun)	5	srednja
18	Mahuna: širina u najširoj tački	5	srednja
19	Mahuna: širina poprečno	5	srednja
20	Mahuna: odnos šir. popr/šir.najšira tačka	5	srednji
21	Mahuna: oblik poprečnog preseka (bez zrna)	1	uskoelipsast
22	Mahuna: osnovna boja	2	zelena
23	Mahuna: intenzitet osnovna boja	5	srednja
24	Mahuna: dopunska boja	1	odsutna
25	Mahuna: nijansa dopunske boje	0	-
26	Mahuna: gustina mrlja dopunske boje	0	-
27	Mahuna: prisustvo konca na front. šavu	1	odsutan
28	Mahuna: stepen povijenosti	1	odsutna ili veoma mala
29	Mahuna: oblik	1	konkavan
30	Mahuna: oblik gornjeg dela (isklj.kljun)	1	oštar
31	Mahuna: dužina kljuna	3	kratak
32	Mahuna: povijenost kljuna	3	mala
33	Mahuna: tekstura površine	3	glatka
34	Mahuna: stezanje (u fazi sušenja)	2	srednje
35	Seme: masa	5	srednja
36	Seme: oblik uzduž.preseka kroz sredinu	3	elipsast
37	Sorte za sem. bibr. obl. Seme: step. povijen	0	-
38	Seme: oblik poprečnog preseka kroz sredinu	2	uskoelipsast
39	Seme: širina na poprečnom preseku	3	usko
40	Seme: dužina	5	srednje
41	Seme: broj boja	2	dve
42	Seme: osn. boja (koja zahvata najvecu povr.)	1	bela
43	Seme: preovlađujuća dopunska boja	5	crvena
44	Seme: raspored dopunske boje	1	oko hiluma
45	Seme: rebrastost	3	mala
46	Vreme cvetanja (50% bilj. sa najmanje 1cvet)	5	srednje

Šifra sorte: A 2639

Sorta boranije srednjeg vremena zrelosti, čučava. Žute boje mahune sa dužinom do 11 cm (sl. 67). Seme, interesantne sivo crne boje, nema posebnih zahteva za proizvodnju. Pogodna za proizvodnju na otvorenom polju. Interesantna za upotrebu u kulinarstvu, pogodna za svežu upotrebu i zamrzavanje. Populacija semena je prikupljena sa područja sela Stanišić kod Sombora. Habitus biljke: čučava. Masa mahune bila je 7,9 grama, dužina 10,5 cm a širina 0,5 cm. Osnovna boja mahune je žuta, dopunska je odsutna. Prinos po hektaru iznosio je 7,2 tone.

Slika 67. Sorta A 2639 (Sabadoš, 2022)

SORTA: A 2639

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: obojenost hipokotila antocijanom	1	odsutna
2	Biljka: habitus	1	čučava
3	Samo za sorte penjačice: Biljka: izgled	0	-
4	Samo za čučave sorte: Biljka: tip	1	bez vreže
5	Samo za čučave sorte: Biljka: visina	5	srednja
6	Samo za sorte penjač: Biljka: početak penjanja	0	-
7	Samo za sorte penjač: Biljka: brzina penjanja	5	srednje
8	List: intenzitet zelene boje	1	veoma svetla
9	List: naboranost	5	srednja
10	Vršni listić: veličina	5	srednji
11	Vršni listić: oblik	1	trouglast
12	Vršni listić: vrh	5	srednjezašiljen
13	Samo za čuč.sorte: Cvasti: položaj (puno cv.)	1	izmedu lišća
14	Cvet: veličina	5	srednja
15	Cvet: boja zastavice	1	bela
16	Cvet: boja krilca	1	bela
17	Sorte čučave: Mahuna: dužina (uključujući kljun)	7	dugačka
18	Mahuna: širina u najširoj tački	7	široka
19	Mahuna: širina poprečno	5	srednja
20	Mahuna: odnos šir. popr/šir.najšira tačka	5	srednji
21	Mahuna: oblik poprečnog preseka (bez zrna)	1	uskoelipsast
22	Mahuna: osnovna boja	1	žuta
23	Mahuna: intenzitet osnovna boja	3	svetla
24	Mahuna: dopunska boja	0	-
25	Mahuna: nijansa dopunske boje	0	-
26	Mahuna: gustina mrlja dopunske boje	0	-
27	Mahuna: prisustvo konca na front. šavu	1	odsutan
28	Mahuna: stepen povijenosti	3	mala
29	Mahuna: oblik	1	konkavan
30	Mahuna: oblik gornjeg dela (isklj.kljun)	2	oštar do kopljast
31	Mahuna: dužina kljuna	5	srednji
32	Mahuna: povijenost kljuna	1	odsutna ili veoma mala
33	Mahuna: tekstura površine	3	glatka
34	Mahuna: stezanje (u fazi sušenja)	2	srednje
35	Seme: masa	5	srednja
36	Seme: oblik uzduž.preseka kroz sredinu	2	okrugao do elipsast
37	Sorte za sem. bibr. obl. Seme: step. povijen	0	-
38	Seme: oblik poprečnog preseka kroz sredinu	2	uskoelipsast
39	Seme: širina na poprečnom preseku	3	usko
40	Seme: dužina	5	srednje
41	Seme: broj boja	2	dve
42	Seme: osn. boja (koja zahvata najvecu povr.)	3	siva
43	Seme: preovlađujuća dopunska boja	7	crna
44	Seme: raspored dopunske boje	3	po čitavom zrnu
45	Seme: rebrastost	5	srednja
46	Vreme cvetanja (50% bilj. sa najmanje 1 cvet)	5	srednje

Šifra sorte: B 1200

Srednje rana sorta pasulja, zelene boje mahune prosečne dužine do 13 cm. Sortu karakteriše velika lisna masa sa dugim mahunama (sl. 68). Zrno svetlosmeđe boje sa tankom semenjačom, elipsastog oblika sa prisutnom belom bojom na hilumu. Ekstenzivna sorta, pogodna za gajenje u bašti. Seme je poreklom iz naseljenog mesta Lalić u opštini Odžaci. Habitus biljke: čučava. Masa mahune iznosila je 4,8 grama, dužina 11,7 cm a širina 0,3 cm. Osnovna boja mahune je zelena, dopunska je odsutna. Prinos po hektaru iznosio je 1,3 tone.

Slika 68. Sorta B 1200 (Žunić, 2022)

SORTA: B 1200

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: obojenost hipokotila antocijanom	1	Odsutna
2	Biljka: habitus	1	Čučava
3	Samo za sorte penjačice: Biljka: izgled	0	-
4	Samo za čučave sorte: Biljka: tip	2	Sa vrežom
5	Samo za čučave sorte: Biljka: visina	5	Srednja
6	Samo za sorte penjač: Biljka: početak penjanja	0	-
7	Samo za sorte penjač: Biljka: brzina penjanja	0	-
8	List: intenzitet zelene boje	5	Srednja
9	List: naboranost	5	Srednja
10	Vršni listić: veličina	5	Srednji
11	Vršni listić: oblik	1	Trouglast
12	Vršni listić: vrh	5	Srednjezašiljen
13	Samo za čuč. sorte: Cvasti: položaj	1	Izmedu lišća
14	Cvet: veličina	5	Srednja
15	Cvet: boja zastavice	1	Bela
16	Cvet: boja krilca	1	Bela
17	Samo za čuč. sorte: Mahuna: dužina	5	Srednja
18	Mahuna: širina u najširoj tački	5	Srednja
19	Mahuna: Širina poprečno	5	Srednja
20	Mahuna: odnos širina poprečno i šir.bu najš. tački	5	Srednji
21	Mahuna: oblik poprečnog preseka	2	Elipsast do ovalan
22	Mahuna: osnovna boja	2	Zelena
23	Mahuna: intenzitet osnovne boje	5	Srednja
24	Mahuna: dopunska boja	0	-
25	Mahuna: nijansa dopunske boje	0	-
26	Mahuna: gustina mrlja dopunske boje	0	-
27	Mahuna: prisustvo konca na frontalnom šavu	9	Prisutan
28	Mahuna: stepen povijenosti	3	Mala
29	Mahuna: oblik	1	Konkavan
30	Mahuna: oblik gornjeg dela	2	Oštar do kopljast
31	Mahuna: dužina kljuna	5	Srednji
32	Mahuna: povijenost kljuna	3	Mala
33	Mahuna: tekstura površine	5	Umereno gruba
34	Mahuna: stezanje u fazi sušenja	2	Srednje
35	Seme: masa	5	Srednja
36	Seme: oblik uzdužnog preseka kroz sredinu	4	Bubrežast
37	Samo za sorte bibr. semena: seme: stepen povijenosti	3	Mali
38	Seme: oblik popr. preseka kroz sredinu	3	Srednjeelipsast
39	Seme: širina na poprečnom preseku	5	Srednje
40	Seme: dužina	5	Srednje
41	Seme: broj boja	1	Jedna
42	Seme: osnovna boja	6	Smeđa
43	Seme: preovladujuća dopunska boja	0	-
44	Seme: raspored dopunske boje	0	-
45	Seme: rebrastost	3	Mala
46	Vreme cvetanja	3	Rano

Šifra sorte: A 6/20/1

Sorta pasulja srednje dužine vegetacije, velike lisne mase i pravilnog oblika mahuna. Ne zahteva posebne uslove za proizvodnju. Krupno zrno sa tankom semenjačom (sl. 69). Interesantna u kulinarstvu. Nešto je nižeg prinosa, pogodna za baštensku proizvodnju. Seme je izdvojeno iz populacije semena koja je poreklom iz sela Lipar u opštini Kula. Habitus biljke: čučava. Masa mahune iznosila je 7,09 grama, dužina 10,1 cm, a širina 0,7 cm. Osnovna boja mahune je zelena, dopunska je odsutna. Prinos zrna po hektaru iznosio je 1,1 tonu.

Slika 69. Sorta A 6/20/1 (Sabadoš, 2022)

SORTA: A 6/20/1

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: obojenost hipokotila antocijanom	1	Odsutna
2	Biljka: habitus	1	Čučava
3	Samo za sorte penjačice: Biljka: izgled	0	-
4	Samo za čučave sorte: Biljka: tip	2	Sa vrežom
5	Samo za čučave sorte: Biljka: visina	3	Niska
6	Samo za sorte penjač: Biljka: početak penjanja	0	-
7	Samo za sorte penjač: Biljka: brzina penjanja	0	-
8	List: intrenzitet zelene boje	5	Srednja
9	List: naboranost	5	Srednja
10	Vršni listić: veličina	3	Mali
11	Vršni listić: oblik	1	Trouglast
12	Vršni listić: vrh	3	Kratkozašiljen
13	Samo za čuč. sorte: Cvasti: položaj	1	Između lišća
14	Cvet: veličina	3	Mala
15	Cvet: boja zastavice	1	Bela
16	Cvet: boja krilca	1	Bela
17	Samo za čuč. sorte: Mahuna: dužina	7	Dugačka
18	Mahuna: širina u najširoj tački	7	Široka
19	Mahuna: Širina poprečno	5	Srednja
20	Mahuna: odnos širina poprečno i šir.bu najš. tački	5	Srednji
21	Mahuna: oblik poprečnog preseka	2	Elipsast do ovalan
22	Mahuna: osnovna boja	2	Zelena
23	Mahuna: intenzitet osnovne boje	3	Svetla
24	Mahuna: dopunska boja	0	-
25	Mahuna: nijansa dopunske boje	0	-
26	Mahuna: gustina mrlja dopunske boje	0	-
27	Mahuna: prisustvo konca na frontalnom šavu	1	Odsutan
28	Mahuna: stepen povijenosti	3	Mala
29	Mahuna: oblik	3	Konveksan
30	Mahuna: oblik gornjeg dela	2	Oštar do kopljast
31	Mahuna: dužina kljuna	5	Srednji
32	Mahuna: povijenost kljuna	3	Mala
33	Mahuna: tekstura površine	5	Umereno gruba
34	Mahuna: stezanje u fazi sušenja	2	Srednje
35	Seme: masa	5	Srednja
36	Seme: oblik uzdužnog preseka kroz sredinu	2	Okrugao do elipsast
37	Samo za sorte bibr. semena: seme: stepen povijenosti	0	-
38	Seme: oblik popr. preseka kroz sredinu	3	Srednjeelipsast
39	Seme: širina na poprečnom preseku	5	Srednje
40	Seme: dužina	5	Srednje
41	Seme: broj boja	2	Dve
42	Seme: osnovna boja	6	Smeđa
43	Seme: preovladujuća dopunska boja	7	Crna
44	Seme: raspored dopunske boje	3	Po čitavom zrnu
45	Seme: rebrastost	3	Mala
46	Vreme cvetanja	5	Srednje

Šifra sorte: A 203/20

Kasna sorta pasulja, intenzivno zelene lisne mase. Dužine mahuna do 10 cm (sl. 70). Pogodna za proizvodnju na otvorenom polju, ne zahteva posebne uslove za proizvodnju. Zrno srednje dužine, svetlozelene boje sa belom bojom na hilumu. Daje značajne i stabilne prinose pri proizvodnji u uslovima bez navodnjavanja. Ova sorta je pogodna za komercijalnu proizvodnju. Izvorno seme je porekлом iz Deronja u opštini Odžaci. Habitus biljke: čučava. Izmerena masa mahune iznosila je 5,7 grama, dužina 12,2 cm, a širina 0,6 cm. Osnovna boja mahune je zelena, kao i dopunska. Prinos zrna po hektaru iznosio je 1,4 tone.

Slika 70. Sorta A 203/20 (Sabadoš, 2015)

SORTA: A 203/20

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: obojenost hipokotila antocijanom	1	Odsutna
2	Biljka: habitus	1	Čučava
3	Samo za sorte penjačice: Biljka: izgled	0	-
4	Samo za čučave sorte: Biljka: tip	1	Bez vreže
5	Samo za čučave sorte: Biljka: visina	5	Srednja
6	Samo za sorte penjač: Biljka: početak penjanja	0	-
7	Samo za sorte penjač: Biljka: brzina penjanja	0	-
8	List: intrenzitet zelene boje	5	Srednja
9	List: naboranost	5	Srednja
10	Vršni listić: veličina	5	Srednji
11	Vršni listić: oblik	2	Trouglast do okrugao
12	Vršni listić: vrh	5	Srednjezašiljen
13	Samo za čuč. sorte: Cvasti: položaj	1	Izmedu lišća
14	Cvet: veličina	5	Srednja
15	Cvet: boja zastavice	1	Bela
16	Cvet: boja krilca	1	Bela
17	Samo za čuč. sorte: Mahuna: dužina	7	Dugačka
18	Mahuna: širina u najširoj tački	7	Široka
19	Mahuna: Širina poprečno	5	Srednja
20	Mahuna: odnos širina poprečno i šir.bu najš. tački	5	Srednji
21	Mahuna: oblik poprečnog preseka	2	Elipsast do ovalan
22	Mahuna: osnovna boja	2	Zelena
23	Mahuna: intenzitet osnovne boje	5	Srednja
24	Mahuna: dopunska boja	0	-
25	Mahuna: nijansa dopunske boje	0	-
26	Mahuna: gustina mrlja dopunske boje	0	-
27	Mahuna: prisustvo konca na frontalnom šavu	9	Prisutan
28	Mahuna: stepen povijenosti	3	Mala
29	Mahuna: oblik	3	Konveksan
30	Mahuna: oblik gornjeg dela	2	Oštar do kopljast
31	Mahuna: dužina kljuna	5	Srednji
32	Mahuna: povijenost kljuna	3	Mala
33	Mahuna: tekstura površine	5	Umereno gruba
34	Mahuna: stezanje u fazi sušenja	2	Srednje
35	Seme: masa	5	Srednja
36	Seme: oblik uzdužnog preseka kroz sredinu	4	Bubrežast
37	Samo za sorte bibr. semena: seme: stepen povijenosti	3	Mali
38	Seme: oblik popr. preseka kroz sredinu	3	Srednjeelipsast
39	Seme: širina na poprečnom preseku	5	Srednje
40	Seme: dužina	5	Srednje
41	Seme: broj boja	1	Jedna
42	Seme: osnovna boja	2	Zelena ili zelenkasta
43	Seme: preovladujuća dopunska boja	0	-
44	Seme: raspored dopunske boje	0	-
45	Seme: rebrastost	3	Mala
46	Vreme cvetanja	7	Kasno

Šifra sorte: A 2220

Srednje rana sorta, dužine mahune u proseku do 12 cm. Zelene je boje mahune i intenzivo zelene boje lista (sl. 71). Pogodna za proizvodnju na otvorenom polju. Zrno bele boje, polupljosnato, veoma kvalitetno za pripremu u domaćinstvima. Izvorno poreklo ovog semena pasulja je iz Bačkog Brega kod Sombora. Habitus biljke: čučava. Izmerena masa mahune iznosila je 5,2 grama, dužina 10,8 cm, a širina 0,7 cm. Osnovna boja mahune je zelena, dopunska takođe. Prinos zrna po hektaru iznosio je 1,3 tone.

Slika 71. Sorta A 2220 (Sabadoš, 2021)

SORTA: A 2220

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: obojenost hipokotila antocijanom	1	Odsutna
2	Biljka: habitus	1	Čučava
3	Samo za sorte penjačice: Biljka: izgled	0	-
4	Samo za čučave sorte: Biljka: tip	2	Sa vrežom
5	Samo za čučave sorte: Biljka: visina	5	Srednja
6	Samo za sorte penjač: Biljka: početak penjanja	0	-
7	Samo za sorte penjač: Biljka: brzina penjanja	0	-
8	List: intenzitet zelene boje	3	Svetla
9	List: naboranost	5	Srednja
10	Vršni listić: veličina	3	Mali
11	Vršni listić: oblik	2	Trouglast do okrugao
12	Vršni listić: vrh	5	Srednjezašiljen
13	Samo za čuč. sorte: Cvasti: položaj	1	Izmedu lišća
14	Cvet: veličina	5	Srednja
15	Cvet: boja zastavice	1	Bela
16	Cvet: boja krilca	1	Bela
17	Samo za čuč. sorte: Mahuna: dužina	7	Dugačka
18	Mahuna: širina u najširoj tački	7	Široka
19	Mahuna: Širina poprečno	5	Srednja
20	Mahuna: odnos širina poprečno i šir.bu najš. tački	5	Srednji
21	Mahuna: oblik poprečnog preseka	2	Elipsast do ovalan
22	Mahuna: osnovna boja	2	Zelena
23	Mahuna: intenzitet osnovne boje	5	Srednja
24	Mahuna: dopunska boja	0	-
25	Mahuna: nijansa dopunske boje	0	-
26	Mahuna: gustina mrlja dopunske boje	0	-
27	Mahuna: prisustvo konca na frontalnom šavu	9	Prisutan
28	Mahuna: stepen povijenosti	3	Mala
29	Mahuna: oblik	3	Konveksan
30	Mahuna: oblik gornjeg dela	2	Oštar do kopljast
31	Mahuna: dužina kljuna	5	Srednji
32	Mahuna: povijenost kljuna	3	Mala
33	Mahuna: tekstura površine	3	Glatka
34	Mahuna: stezanje u fazi sušenja	2	Srednje
35	Seme: masa	5	Srednja
36	Seme: oblik uzdužnog preseka kroz sredinu	4	Bubrežast
37	Samo za sorte bibr. semena: seme: stepen povijenosti	3	Mali
38	Seme: oblik popr. preseka kroz sredinu	3	Srednjeelipsast
39	Seme: širina na poprečnom preseku	5	Srednje
40	Seme: dužina	5	Srednje
41	Seme: broj boja	1	Jedna
42	Seme: osnovna boja	1	Bela
43	Seme: preovladujuća dopunska boja	0	-
44	Seme: raspored dopunske boje	0	-
45	Seme: rebrastost	3	Mala
46	Vreme cvetanja	5	Srednje

Šifra sorte: A 2702

Srednje kasna sorta pasulja, zelene boje mahune, u proseku do 13 cm dužine (sl. 72). Krupno zrno, smeđe boje sa crnim primesama, atraktivan za proizvodnju. Zrno elipsastog oblika, spoljšte-
no i krupno. Pogodan za proizvodnju na otvorenom polju. Prinosna sorta, poreklom iz Stanišića kod Sombora. Ova populacija je veoma pogodna za komercijalnu proizvodnju. Habitus biljke: ču-
čava. Masa mahune iznosila je 6,1 gram, dužina 12,2 cm, a širina 0,3 cm. Osnovna i dopunska boja
mahune je zelena. Prinos zrna po hektaru iznosio je 1,5 tona.

Slika 72. Sorta A 2702 (Sabadoš, 2017)

SORTA: A 2702

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: obojenost hipokotila antocijanom	1	Odsutna
2	Biljka: habitus	1	Čučava
3	Samo za sorte penjačice: Biljka: izgled	0	-
4	Samo za čučave sorte: Biljka: tip	2	Sa vrežom
5	Samo za čučave sorte: Biljka: visina	5	Srednja
6	Samo za sorte penjač: Biljka: početak penjanja	0	-
7	Samo za sorte penjač: Biljka: brzina penjanja	0	-
8	List: intrenzitet zelene boje	5	Srednja
9	List: naboranost	5	Srednja
10	Vršni listić: veličina	5	Srednji
11	Vršni listić: oblik	2	Trouglast do okrugao
12	Vršni listić: vrh	5	Srednjezašiljen
13	Samo za čuč. sorte: Cvasti: položaj	1	Izmedu lišća
14	Cvet: veličina	5	Srednja
15	Cvet: boja zastavice	1	Bela
16	Cvet: boja krilca	1	Bela
17	Samo za čuč. sorte: Mahuna: dužina	5	Srednja
18	Mahuna: širina u najširoj tački	5	Srednja
19	Mahuna: Širina poprečno	5	Srednja
20	Mahuna: odnos širina poprečno i šir.bu najš. tački	5	Srednji
21	Mahuna: oblik poprečnog preseka	2	Elipsast do ovalan
22	Mahuna: osnovna boja	2	Zelena
23	Mahuna: intenzitet osnovne boje	5	Srednja
24	Mahuna: dopunska boja	0	-
25	Mahuna: nijansa dopunske boje	0	-
26	Mahuna: gustina mrlja dopunske boje	0	-
27	Mahuna: prisustvo konca na frontalnom šavu	9	Prisutan
28	Mahuna: stepen povijenosti	3	Mala
29	Mahuna: oblik	3	Konveksan
30	Mahuna: oblik gornjeg dela	2	Oštar do kopljast
31	Mahuna: dužina kljuna	5	Srednji
32	Mahuna: povijenost kljuna	3	Mala
33	Mahuna: tekstura površine	5	Umereno gruba
34	Mahuna: stezanje u fazi sušenja	2	Srednje
35	Seme: masa	5	Srednja
36	Seme: oblik uzdužnog preseka kroz sredinu	3	Elipsast
37	Samo za sorte bibr. semena: seme: stepen povijenosti	0	-
38	Seme: oblik popr. preseka kroz sredinu	3	Srednjeelipsast
39	Seme: širina na poprečnom preseku	5	Srednje
40	Seme: dužina	5	Srednje
41	Seme: broj boja	2	Dve
42	Seme: osnovna boja	6	Smeđa
43	Seme: preovladujuća dopunska boja	7	Crna
44	Seme: raspored dopunske boje	3	Po čitavom zrnu
45	Seme: rebrastost	5	Srednja
46	Vreme cvetanja	7	Kasno

BAMIJA (*Hibiscus esculentus* L.)

Slika 73. Cvet bamije (Sabadoš, 2020)

Bamija je ređe gajeno povrće na području Sombora, kao i Vojvodine, ali je u novije vreme prisutno zbog migracija stanovništva i promene navika u ishrani (sl. 73). Bamija se gaji radi mladih plodova (starih 3-5 dana), čaura, koji su sočni, prijatnog i specifičnog ukusa. Plodovi bamije se upotrebljavaju za spravljanje jela u domaćinstvu i u prehrambenoj industriji. Plod bamije može da se suši, zamrzava i kiseli, a zrelo seme može da se koristi kao surogat kafe.

Šifra sorte: B 1820

Srednje rana sorta bamije, velike lisne mase, otporna na većinu bolesti i štetočina. Stabljika je uspravna i razgranata, u početku zeljasta, a kasnije odrveni, dužine 1,5 m (sl. 74). Setvu je najbolje obaviti u maju, kada prođe opasnost od prolećnih mrazeva. Broj rebara na plodu je pet. Preporuka je da se tri puta nedeljno beru mladi plodovi kada su dužine oko 3 do 5 centimetara. Prinos po hektaru je i do 12 tona, ako je sukcesivna berba. Ova sorta je pogodna za pripremu kao sveža, za konzerviranje i sušenje ploda.

Slika 74. Sorta B 1820 (Žunić, 2023)

SORTA: B 1820

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: stepen grananja	5	Srednji
2	Biljka: visina	5	Srednja
3	Stablo: prečnik	5	Srednji
4	Stablo: boja	1	Zelena
5	Stablo: intenzitet boje	5	Srednja
6	Stablo: broj nodija iznad i uključujući prvi cvetni nodij	3	Nekoliko
7	List: veličina	5	Srednji
8	List: dubina režnjeva	5	Srednji
9	List: nazubljenost margine	3	Slaba
10	List: boja između nerava	2	Crvena
11	List: intenzitet boje između nerava	5	Srednja
12	Lisne drške: dužina	7	Dugačke
13	Lisne drške: prečnik	5	Srednji
14	Cvet: veličina	5	Srednji
15	Plod: boja	1	Zelena
16	Plod: intenzitet boje	3	Svetla
17	Plod: prečnik mladog ploda	5	Srednji
18	Plod: prostor između brazdi	3	Konkavan
19	Plod: suženje u bazalnom delu	2	Slabo izrežen
20	Plod: oblik vrha	2	Oštar
21	Plod: broj rebara	1	Pet
22	Plod: debljina tučka	5	Srednji
23	Plod: dužina zrelog ploda	5	Srednji
24	Plod: prečnik zrelog ploda	5	Srednji
25	Vreme cvetanja	5	Srednje
26	Vreme berbe	5	Srednje

Šifra sorte: B 1285

Kasna sorta bamije, velike lisne mase, uspravna i razgranata a posle toga odrveni. Najviše se koristi u kulinarstvu i kao zamena za kafu. Veličinu ploda dostiže u punoj zrelosti i do 13 cm, a za svežu potrošnju bere se kada je dužine do 5 cm (sl. 75). Broj rebara na plodu je veći od pet. U početku vegetacije je osjetljiva, a u kasnjem stadijumu stiče veću otpornost. Proizvodi se u uslovima navodnjavanja, ali i bez. Seje se na međuredni razmak od 60 cm a u redu na 30 cm. Prinosi se kreću oko 13 t/ha svežeg ploda, uz suksesivno branje. Pogodna je za sušenje. Poreklo izvornog semena je iz Bosne i Hercegovine, a prikupljeno je u Laliću, opština Odžaci.

Slika 75. Sorta B 1285 (Žunić, 2023)

SORTA: B 1285

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: stepen grananja	5	Srednji
2	Biljka: visina	5	Srednja
3	Stablo: prečnik	5	Srednji
4	Stablo: boja	1	Zelena
5	Stablo: intenzitet boje	5	Srednja
6	Stablo: broj nodija iznad i uključujući prvi cvetni nodij	3	Nekoliko
7	List: veličina	5	Srednji
8	List: dubina režnjeva	5	Srednji
9	List: nazubljenost margine	3	Slaba
10	List: boja između nerava	2	Crvena
11	List: intenzitet boje između nerava	5	Srednja
12	Lisne drške: dužina	7	Dugačke
13	Lisne drške: prečnik	5	Srednji
14	Cvet: veličina	5	Srednji
15	Plod: boja	1	Zelena
16	Plod: intenzitet boje	3	Svetla
17	Plod: prečnik mladog ploda	7	Veliki
18	Plod: prostor između brazdi	3	Konkavan
19	Plod: suženje u bazalnom delu	2	Slabo izrežen
20	Plod: oblik vrha	1	Uskooštari
21	Plod: broj rebara	2	Više od pet
22	Plod: debljina tučka	5	Srednji
23	Plod: dužina zrelog ploda	7	Dugačak
24	Plod: prečnik zrelog ploda	5	Srednji
25	Vreme cvetanja	7	Kasno
26	Vreme berbe	7	Kasno

Šifra sorte: B 1224

Srednje kasna sorta bamije, otporna je na bolesti i štetočine. Dužina ploda u punoj zrelosti iznosi oko 12 cm, čvrsta sa velikim brojem semena (sl. 76). Tehnologija proizvodnje je ista kao i za ostale sorte, a i zbog svojih morfoloških osobina može se gajiti u gušćem sklopu, odnosno, sa većim brojem biljaka po jedinici površine. Lisna masa manja je nego kod ostalih sorti, odrvenjavanje je u kasnijem periodu. Broj rebara na plodu je pet. Prinosi se kreću oko 11 t/ha. Seme je prikupljeno na teritoriji naseljenog mesta Laić u opštini Odžaci.

Slika 76. Sorta B 1224 (Sabadoš, 2021)

SORTA: B 1224

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: stepen grananja	5	Srednji
2	Biljka: visina	5	Srednja
3	Stablo: prečnik	5	Srednji
4	Stablo: boja	1	Zelena
5	Stablo: intenzitet boje	5	Srednja
6	Stablo: broj nodija iznad i uključujući prvi cvetni nodij	3	Nekoliko
7	List: veličina	5	Srednji
8	List: dubina režnjeva	5	Srednji
9	List: nazubljenost margine	3	Slaba
10	List: boja između nerava	2	Crvena
11	List: intenzitet boje između nerava	5	Srednja
12	Lisne drške: dužina	7	Dugačke
13	Lisne drške: prečnik	5	Srednji
14	Cvet: veličina	5	Srednji
15	Plod: boja	1	Zelena
16	Plod: intenzitet boje	3	Svetla
17	Plod: prečnik mladog ploda	5	Srednji
18	Plod: prostor između brazdi	3	Konkavan
19	Plod: suženje u bazalnom delu	2	Slabo izrežen
20	Plod: oblik vrha	1	Uskooštar
21	Plod: broj rebara	1	Pet
22	Plod: debljina tučka	5	Srednji
23	Plod: dužina zrelog ploda	7	Dugačak
24	Plod: prečnik zrelog ploda	5	Srednji
25	Vreme cvetanja	5	Srednje
26	Vreme berbe	5	Srednje

Šifra sorte: B 1140

Srednje rana sorta bamije koja se razlikuje od ostalih sorti po obliku lisne mase koja je manja i drugačijeg izgleda, kao i plodovi koji su krupniji, širi i kraći (sl. 77). Prinosi se kreću oko 15 t/ha, uz sukcesivnu berbu. Broj rebara na plodu je veći od pet. Plodovi su tamnozelene boje za vreme berbe dok u kasnijem stadijumu dobiju svetlozelenu boju. Prisutna velika količina semena u zreloplodu, te se seme za setvu veoma lako prizvodi i bere kada je tehnološki zrelo.

Slika 77. Sorta B 1140 (Žunić, 2023)

SORTA: B 1140

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: stepen grananja	5	Srednji
2	Biljka: visina	5	Srednja
3	Stablo: prečnik	5	Srednji
4	Stablo: boja	1	Zelena
5	Stablo: intenzitet boje	5	Srednja
6	Stablo: broj nodija iznad i uključujući prvi cvetni nodij	3	Nekoliko
7	List: veličina	5	Srednji
8	List: dubina režnjeva	7	Duboki
9	List: nazubljenost margine	5	Srednja
10	List: boja između nerava	2	Crvena
11	List: intenzitet boje između nerava	5	Srednja
12	Lisne drške: dužina	7	Dugačke
13	Lisne drške: prečnik	5	Srednji
14	Cvet: veličina	5	Srednji
15	Plod: boja	1	Zelena
16	Plod: intenzitet boje	5	Srednja
17	Plod: prečnik mladog ploda	7	Veliki
18	Plod: prostor između brazdi	3	Konkavan
19	Plod: suženje u bazalnom delu	1	Odsutno ili veoma slabo izraženo
20	Plod: oblik vrha	3	Širokooštar
21	Plod: broj rebara	2	Više od pet
22	Plod: debljina tučka	5	Srednji
23	Plod: dužina zrelog ploda	5	Srednji
24	Plod: prečnik zrelog ploda	5	Srednji
25	Vreme cvetanja	5	Srednje
26	Vreme berbe	5	Srednje

KUPUS (*Brassica oleracea* var. *capitata* L.)

Slika 78. Kupus na oglednom polju PSS "Sombor"

Kupus, glavato ili belo zelje, predstavlja najznačajnije i najraširenije povrće na ovim prostorima, pre svega zbog širokog spektra upotrebe kao i velikog sprektra poznatih vrsta i sorti po dužini vegetacije, i načinu upotrebe (sl. 78). Poreklo kupusa je iz južnih delova Evrope, odakle se proširio kao povrtarska kultura na ceo svet. Veoma je adaptivna biljna vrsta, tako da danas postoji veliki broj varijeteta i populacija vezanih za određeni lokalitet (kao Futoški, Bjeljinski, Varaždinski i drugi). Kupus se najčešće gaji na otvorenom polju iako se za ranu proizvodnju može koristiti i neka vrsta zaštićenog prostora. Značajna je upotreba kupusa u svežem stanju, ali se koristi i za kišeljenje i sušenje. Kod kupusa za ishranu se koristi pup ili glavica. Danas je poznat veliki broj sorti za različite namene i sa različitim vremenom proizvodnje.

Šifra sorte: B 799

Kod ispitivane populacije kupusa, glavica je dijagonalno-elipsastog oblika sa položajem maksimalnog prečnika u sredini, čvrsta i fine teksture. Masa glavice oko 1,80 kg (sl. 79). Bez velikih zahteva za proizvodnju, srednje kasna sorta. Veoma je pogodan za preradu, odnosno za kišeljenje, i to ako se proizvodi iz rasada u postrnoj setvi. Poreklo izvornog semena ove populacije kupusa je iz Prigrevice u opštini Apatin. Dužina glavice je 19 cm, širina 24 cm, a dužina kočana 4 cm. Čvrstina glavice na skali od 1 do 9 je 8. Boja je zelena, a sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 10,5%, dok je prinos po hektaru iznosio 35,3 tone.

Slika 79. Sorta B 779 (Žunić, 2022)

SORTA: B 799

RB	OSOBIĆA	OCENA	OPISNA OCENA
1.1	Biljka: visina - samo za beli kupus	5	srednja
2.1	Biljka: maksimalni prečnik (isključujući spoljašnje listove), samo za beli kupus	5	srednji
3	Biljka: dužina spoljašnjeg kočana	3	kratak
4	Biljka: položaj spoljašnjih listova	5	poluuupravan
5.1	Spoljašnji list: veličina, samo za beli kupus	5	srednji
6	Spoljašnji list: oblik liske	3	okrugao
7	Spoljašnji list: izgled lica liske	1	konkavan
8.1	Spoljašnji list: klobučavost - samo za beli kupus	3	slaba
9.1	Spoljašnji list: veličina klobuka - samo za beli i crveni kupus	1	mali
10	Spoljašnji list: naboranost - samo za kelj glavičar	0	-
11	Spoljašnji list: boja (sa voskom)	3	sivo-zelena
12	Spoljašnji list: intenzitet boje	3	svetla
13	Spoljašnji list: zelena nijansa - samo za crveni kupus	0	-
14	Spoljašnji list: voskavost	5	srednja
15	Spoljašnji list: valovitost ivice	3	slaba
16	Spoljašnji list: useci ivice	1	odsutni
17	Spoljašnji list: savijenost ivice	1	odsutno
18	Glavica: oblik uzdužnog preseka	2	dijagonalno elipsast
19	Glavica: oblik osnove na uzdužnom preseku	1	uzdignut
20	Glavica: dužina	1	kratka
21	Glavica: prečnik	1	mali
22	Glavica: položaj maksimalnog prečnika	2	u sredini
23	Glavica: pokrivenost	2	delimično pokrivena
24	Glavica: klobučavost ovojnog lista - samo za kelj glavičar	0	-
25	Glavica: savijanje ivica ovojnog lista	1	odsutna
26	Glavica: boja ovojnog lista	2	zelena
27	Glavica: intenzitet boje ovojnog lista	3	svetla
28	Glavica: obojenost ovojnog lista antocijanom (samo za beli kupus i kelj glavičar)	1	odsutna ili veoma slaba
29	Glavica: unutrašnja boja	1	beličasta
30	Glavica: intenzitet unutrašnje boje - samo za crveni kupus	0	-
31	Glavica: čvrstina	5	srednje čvrsta
32	Glavica: tekstura unutrašnjosti	5	srednja
33	Glavica: dužina unutrašnjeg kočana (u poređenju sa dužinom glavice)	5	srednji
34.1	Vreme tehnološke zrelosti (samo za beli kupus)	5	srednje

Šifra sorte: B 1463

Ovo je sorta kupusa dobre i fine teksture, zelene boje glavice koja je potpuno pokrivena. Masa glavice oko 1,95 kg (sl. 80). Čvrsta glavica pogodna za dalju preradu. Nema posebnih zahteva za proizvodnju. Veoma je kratke vegetacije. Poreklo izvornog semena je iz Karavukova, opština Odžaci. Dužina glavice je 21,0 cm, širina 24,0 cm, a dužina kočana 10,0 cm. Čvrstina glavice na skali od 1 do 9 iznosila je 9. Boja je zelena, a sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 9,6%, a prinos po hektaru iznosio je 39,3 tone.

Slika 80. Sorta B 1463 (Žunić, 2022)

SORTA: B 1463

RB	OSOBIĆA	OCENA	OPISNA OCENA
1.1	Biljka: visina - samo za beli kupus	5	srednja
2.1	Biljka: maksimalni prečnik (isključujući spoljašnje listove), samo za beli kupus	5	srednji
3	Biljka: dužina spoljašnjeg kočana	3	kratak
4	Biljka: položaj spoljašnjih listova	5	poluušpravan
5.1	Spoljašnji list: veličina, samo za beli kupus	5	srednji
6	Spoljašnji list: oblik liske	3	okrugao
7	Spoljašnji list: izgled lica liske	1	konkavan
8.1	Spoljašnji list: klobučavost - samo za beli kupus	5	srednja
9.1	Spoljašnji list: veličina klobuka - samo za beli i crveni kupus	5	srednji
10	Spoljašnji list: naboranost - samo za kelj glavičar	0	-
11	Spoljašnji list: boja (sa voskom)	3	sivo-zelena
12	Spoljašnji list: intenzitet boje	3	svetla
13	Spoljašnji list: zelena nijansa - samo za crveni kupus	0	-
14	Spoljašnji list: voskavost	5	srednja
15	Spoljašnji list: valovitost ivice	3	slaba
16	Spoljašnji list: useci ivice	1	odsutni
17	Spoljašnji list: savijenost ivice	1	odsutno
18	Glavica: oblik uzdužnog preseka	3	okrugao
19	Glavica: oblik osnove na uzdužnom preseku	2	ravan
20	Glavica: dužina	5	srednja
21	Glavica: prečnik	5	srednji
22	Glavica: položaj maksimalnog prečnika	2	u sredini
23	Glavica: pokrivenost	3	pokrivena
24	Glavica: klobučavost ovojnog lista - samo za kelj glavičar	0	-
25	Glavica: savijanje ivica ovojnog lista	1	odsutna
26	Glavica: boja ovojnog lista	2	zelena
27	Glavica: intenzitet boje ovojnog lista	3	svetla
28	Glavica: obojenost ovojnog lista antocijanom (samo za beli kupus i kelj glavičar)	1	odsutna ili veoma slaba
29	Glavica: unutrašnja boja	2	žućkasta
30	Glavica: intenzitet unutrašnje boje - samo za crveni kupus	0	-
31	Glavica: čvrstina	7	čvrsta
32	Glavica: tekstura unutrašnjosti	3	fina
33	Glavica: dužina unutrašnjeg kočana (u poređenju sa dužinom glavice)	3	kratak
34.1	Vreme tehnološke zrelosti (samo za beli kupus)	1	veoma rano

Šifra sorte: B 1806

Srednje kasna sorta kupusa, glavice okrugle i čvrste. Masa glavice oko 2,20 kg (sl. 81). Najbolje je korisiti je za svežu potrošnju. Bez posebnih agrotehničkih zahteva za proizvodnju. Srednje je dužine vegetacije. Poreklo izvornog semena je iz Karavukova, a seme za ispitivanje je proizvedeno u Poljoprivrednoj stručnoj službi Sombor. Dužina glavice je 21,2 cm, širina 26,3 cm, a dužina kočana 7 cm. Čvrstina glavice na skali od 1 do 9 je 8. Boja je zelena, a sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 7,7%. Prinos po hektaru iznosio je 49,2 tone.

Slika 81. Sorta B 1860 (Žunić, 2022)

SORTA: B 1806

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1.1	Biljka: visina - samo za beli kupus	5	srednja
2.1	Biljka: maksimalni prečnik (isključujući spoljašnje listove), samo za beli kupus	5	srednji
3	Biljka: dužina spoljašnjeg kočana	3	kratak
4	Biljka: položaj spoljašnjih listova	5	poluušpravan
5.1	Spoljašnji list: veličina, samo za beli kupus	5	srednji
6	Spoljašnji list: oblik liske	2	širokoovalan
7	Spoljašnji list: izgled lica liske	1	konkavan
8.1	Spoljašnji list: klobučavost - samo za beli kupus	3	slaba
9.1	Spoljašnji list: veličina klobuka - samo za beli i crveni kupus	1	mali
10	Spoljašnji list: naboranost - samo za kelj glavičar	0	-
11	Spoljašnji list: boja (sa voskom)	3	sivo-zelena
12	Spoljašnji list: intenzitet boje	3	svetla
13	Spoljašnji list: zelena nijansa - samo za crveni kupus	0	-
14	Spoljašnji list: voskavost	5	srednja
15	Spoljašnji list: valovitost ivice	3	slaba
16	Spoljašnji list: useci ivice	1	odsutni
17	Spoljašnji list: savijenost ivice	1	odsutno
18	Glavica: oblik uzdužnog preseka	3	okrugao
19	Glavica: oblik osnove na uzdužnom preseku	2	ravan
20	Glavica: dužina	5	srednja
21	Glavica: prečnik	5	srednji
22	Glavica: položaj maksimalnog prečnika	2	u sredini
23	Glavica: pokrivenost	2	delimično pokrivena
24	Glavica: klobučavost ovojnog lista - samo za kelj glavičar	0	-
25	Glavica: savijanje ivica ovojnog lista	1	odsutna
26	Glavica: boja ovojnog lista	2	zelena
27	Glavica: intenzitet boje ovojnog lista	3	svetla
28	Glavica: obojenost ovojnog lista antocijanom (samo za beli kupus i kelj glavičar)	1	odsutna ili veoma slaba
29	Glavica: unutrašnja boja	1	beličasta
30	Glavica: intenzitet unutrašnje boje - samo za crveni kupus	0	-
31	Glavica: čvrstina	7	čvrsta
32	Glavica: tekstura unutrašnjosti	5	srednja
33	Glavica: dužina unutrašnjeg kočana (u poređenju sa dužinom glavice)	7	dugačak
34.1	Vreme tehnološke zrelosti (samo za beli kupus)	5	srednje

Šifra sorte: B 1401/1

Srednje rana sorta kupusa, dijagonalno-elipsastog oblika glavice i beložućkaste unutrašnje boje glavice (sl. 82). Otporna na pucanje, nema posebnih zahteva za proizvodnju. Srednje fina tekstura unutrašnjosti i dobre čvrstine. Masa glavice iznosi oko 1,90 kg. Srednje je dužine vegetacije, veoma pogodna za svežu potrošnju ali i za preradu (kišeljenje). Dužina glavice iznosila je 17,0 cm, širina 24,0 cm a dužina kočana 5,0 cm. Čvrstina glavice na skali od 1 do 9 iznosila je 9. Boja je zelena, a sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 8,2%. Prinos po hektaru bio je 36,2 tone.

Slika 82. Sorta B 1401/1 (Žunić, 2022)

SORTA: B 1401/1

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1.1	Biljka: visina - samo za beli kupus	5	srednja
2.1	Biljka: maksimalni prečnik (isključujući spoljašnje listove), samo za beli kupus	5	srednji
3	Biljka: dužina spoljašnjeg kočana	3	kratak
4	Biljka: položaj spoljašnjih listova	5	poluušpravan
5.1	Spoljašnji list: veličina, samo za beli kupus	3	mali
6	Spoljašnji list: oblik liske	2	širokoovalan
7	Spoljašnji list: izgled lica liske	1	konkavan
8.1	Spoljašnji list: klobučavost - samo za beli kupus	3	slaba
9.1	Spoljašnji list: veličina klobuka - samo za beli i crveni kupus	1	mali
10	Spoljašnji list: naboranost - samo za kelj glavičar	0	-
11	Spoljašnji list: boja (sa voskom)	3	sivo-zelena
12	Spoljašnji list: intenzitet boje	3	svetla
13	Spoljašnji list: zelena nijansa - samo za crveni kupus	0	-
14	Spoljašnji list: voskavost	5	srednja
15	Spoljašnji list: valovitost ivice	3	slaba
16	Spoljašnji list: useci ivice	1	odsutni
17	Spoljašnji list: savijenost ivice	1	odsutno
18	Glavica: oblik uzdužnog preseka	2	dijagonalno-elipsast
19	Glavica: oblik osnove na uzdužnom preseku	2	ravan
20	Glavica: dužina	7	dugačka
21	Glavica: prečnik	7	veliki
22	Glavica: položaj maksimalnog prečnika	2	u sredini
23	Glavica: pokrivenost	2	delimično pokrivena
24	Glavica: klobučavost ovojnog lista - samo za kelj glavičar	0	-
25	Glavica: savijanje ivica ovojnog lista	1	odsutna
26	Glavica: boja ovojnog lista	2	zelena
27	Glavica: intenzitet boje ovojnog lista	3	svetla
28	Glavica: obojenost ovojnog lista antocijanom (samo za beli kupus i kelj glavičar)	1	odsutna ili veoma slaba
29	Glavica: unutrašnja boja	2	žućkasta
30	Glavica: intenzitet unutrašnje boje - samo za crveni kupus	0	-
31	Glavica: čvrstina	7	čvrsta
32	Glavica: tekstura unutrašnjosti	3	fina
33	Glavica: dužina unutrašnjeg kočana (u poređenju sa dužinom glavice)	5	srednji
34.1	Vreme tehnološke zrelosti (samo za beli kupus)	5	srednje

SALATA (*Lactuca sativa* L.)

Slika 83. Salata na oglednom polju PSS "Sombor" (Sabadoš, 2022)

Salata je povrtarska biljna vrsta koja se gaji tokom čitave godine, kombinovanjem proizvodnje na otvrenom polju i u zatvorenom prostoru (sl. 83). Gaji se zbog lišća i glavica.

Postoji više varijeteta salate, i to:

- Linsnata salata (*Lactuca sativa*)
- Salata za rezanje (*Lactuca sativa* var. *acephala*)
- Glavičasta salata (*Lactuca sativa* var. *capitata*)
- Rimska salata (*Lactuca sativa* var. *romana* subvar. *longitalia*)
- Šparglasta salata (*Lactuca sativa* var. *augustana* subvar. *asparatina*)

Kod nas se najviše gaje glavičaste salate koje se dele na:

- Maslenke ili puterice sa nežnom linsnou nervaturom
- Kristalke ili ledenke sa jako izraženom nervaturom lista
- Glavičaste salate su poreklom iz Male Azije, a neke forme i iz Grčke.

Šifra sorte: A 1154

Vrlo rana sorta, interesantog izgleda u tipu ledenke. Poluuuspravan položaj lista, tamno zelene boje i jake urezanosti ivice lista čine je interesantnom za proizvodnju (sl. 84). Ne zahteva posebne uslove za proizvodnju. Izvorno seme je poreklom iz naseljenog mesta Gakovo u okolini Sombora. Glavica je mase 115,5 grama, prečnika 27 cm. Visina biljke bila je 17 cm, a sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 10,6%, dok je prinos po hektaru iznosio 28,1 tonu.

Slika 84. Sorta A 1154 (Sabadoš, 2021)

SORTA: A 1154

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Seme: boja	1	bela
2	Klijanac: obojenost antocijanom	1	odsutno
3	List: položaj u fazi 10-12 listova	3	poluuuspravan
4	Ivica lista: izdeljenost (u fazi 10-12 listova)	1	ceo
5	Biljka: prečnik	5	srednja
6	Biljka: formiranje glavice	1	nema glavičenja
7	Samo za sorte sa zatv. glav. stepen preklap. gor. list	0	-
8	Glavica: gustina	0	-
9	Glavica: velična	0	-
10	Samo puter. isključ. u stakl: zatvoren. osnove	0	-
11	Glavica: oblik na uzdužnom preseku	0	-
12	List: debljina	5	srednji
13	List: položaj u žetvenoj zrelosti	3	poluuuspravni
14	List: oblik	8	široko obrnuto trouglast
15	List: oblik vrha	3	zaobljen
16	List: nijansa zelene boje na spoljnim listovima	1	odsutna
17	List: intenzitet boje spoljnih listova	7	tamna
18	List: obojenost antocijanom	1	odsutna
19	List: intezitet obojenosti antocijanom	0	-
20	List: raspoređenost antocijana	0	-
21	List: način rasporeda antocijana	0	-
22	List: sjaj gornje strane	5	srednji
23	List: klobučavost	5	srednje
24	List: veličina klobuka	3	mala
25	Ivica lista: stepen urezanosti lista	7	jaka
26	Ivica lista: urezanost margina na vršnom delu	2	prisutna
27	Ivica lista: dubina ureza margina na vršnom delu	5	srednji
28	Ivica lista: gustina ureza na margini vršnog dela	5	srednji
29	Samo sorte sa plitkim urezima: tip ureza na vršnom delu	0	-
30	Ivica lista: nervatura lista	1	nije lepezasta
31	Stvaranje pazušnih izdanaka	1	odsutno ili vrlo slabo
32	Vreme žetvene zrelosti	3	rana
33	Vreme početka procvetavanja u uslovima dugog dana	5	srednje
34	Biljka: visina (cvetajuća biljka)	5	srednja
35	Biljka: zbijenost (u vreme cvetanja)	1	odsutna
36	Biljka: intenzitet zbijenosti (cvetajuća biljka)	0	-

Šifra sorte: A 1408

Kasna sorta, svetle boje lista sa odustvom antocijana, karakterističnog izgleda i jake klobučavosti lista (sl. 85). Takođe, karakterističan jak stepen urezanosti ivice lista u tipu ledenke. Izvorno seme je poreklom iz naseljenog mesta Čonoplja kod Sombora. Masa glavice iznosila je 96,4 grama, a prečnik 30,1 cm. Visina biljke je 17,0 cm. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 8,8%, a prinos po hektaru bio je 27,4 tone.

Slika 85. Sorta A 1408 (Sabadoš, 2020)

SORTA: A 1408

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Seme: boja	1	bela
2	Klijanac: obojenost antocijanom	1	odsutno
3	List: položaj u fazi 10-12 listova	3	poluuuspravan
4	Ivica lista: izdeljenost (u fazi 10-12 listova)	1	ceo
5	Biljka: prečnik	5	srednja
6	Biljka: formiranje glavice	1	nema glavičenja
7	Samo za sorte sa zatv. glav. stepen preklap. gor. list	0	-
8	Glavica: gustina	0	-
9	Glavica: velična	0	-
10	Samo puter. isključ. u stakl: zatvoren. osnove	0	-
11	Glavica: oblik na uzdužnom preseku	0	-
12	List: debljina	5	srednji
13	List: položaj u žetvenoj zrelosti	3	poluuuspravni
14	List: oblik	4	kružni
15	List: oblik vrha	3	zaobljen
16	List: nijansa zelene boje na spoljnim listovima	2	žuckasta
17	List: intenzitet boje spoljnih listova	3	svetla
18	List: obojenost antocijanom	1	odsutna
19	List: intezitet obojenosti antocijanom	0	-
20	List: raspoređenost antocijana	0	-
21	List: način rasporeda antocijana	0	-
22	List: sjaj gornje strane	5	srednji
23	List: klobučavost	7	jako
24	List: veličina klobuka	5	srednja
25	Ivica lista: stepen urezanosti lista	7	jaka
26	Ivica lista: urezanost margina na vršnom delu	2	prisutna
27	Ivica lista: dubina ureza margina na vršnom delu	7	dubok
28	Ivica lista: gustina ureza na margini vršnog dela	7	gusti
29	Samо sorte sa plitkim urezima: tip ureza na vršnom delu	0	-
30	Ivica lista: nervatura lista	1	nije lepezasta
31	Stvaranje pazušnih izdanaka	3	slabo
32	Vreme žetvene zrelosti	7	kasna
33	Vreme početka procvetavanja u uslovima dugog dana	5	srednje
34	Biljka: visina (cvetajuća biljka)	5	srednje
35	Biljka: zbijenost (u vreme cvetanja)	1	odsutna
36	Biljka: intenzitet zbijenosti (cvetajuća biljka)	0	-

Šifra sorte: A 1690

Kasna sorta sa prisutnim antocijanom u tragovima. Srednje klobučavosti sa tankom debljinom lista (sl. 86). Sorta sa krupnim glavicama i značajnim sadržajem suve materije. Izvorno seme potiče iz naseljenog mesta Kljajićevo u okolini Sombora. Masa glavice iznosila je 171,3 grama. Prečnik je 26,3, a visina biljke 17,1 cm. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 9,6 %, a prinos 32,6 tona po hektaru.

Slika 86. Sorta A 1690 (Sabadoš, 2020)

SORTA: A 1690

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Seme: boja	1	bela
2	Klijanac: obojenost antocijanom	1	odsutno
3	List: položaj u fazi 10-12 listova	3	poluuuspravan
4	Ivica lista: izdeljenost (u fazi 10-12 listova)	1	ceo
5	Biljka: prečnik	5	srednja
6	Biljka: formiranje glavice	1	nema glavičenja
7	Samo za sorte sa zatv. glav. stepen preklap. gor. list	0	-
8	Glavica: gustina	0	-
9	Glavica: velična	0	-
10	Samo puter. isključ. u stakl: zatvoren. osnove	0	-
11	Glavica: oblik na uzdužnom preseku	0	-
12	List: debljina	3	tanak
13	List: položaj u žetvenoj zrelosti	3	poluuuspravni
14	List: oblik	4	kružni
15	List: oblik vrha	3	zaobljen
16	List: nijansa zelene boje na spoljnim listovima	2	žućkasta
17	List: intenzitet boje spoljnih listova	5	srednja
18	List: obojenost antocijanom	9	prisutna
19	List: intezitet obojenosti antocijanom	1	vrlo slaba
20	List: raspoređenost antocijana	1	lokalizovan
21	List: način rasporeda antocijana	2	samo u tačkama
22	List: sjaj gornje strane	5	srednji
23	List: klobučavost	5	srednje
24	List: veličina klobuka	3	mala
25	Ivica lista: stepen urezanosti lista	5	srednja
26	Ivica lista: urezanost margina na vršnom delu	2	prisutna
27	Ivica lista: dubina ureza margina na vršnom delu	3	plitak
28	Ivica lista: gustina ureza na margini vršnog dela	3	retki
29	Samо sorte sa plitkim urezima: tip ureza na vršnom delu	1	talasast
30	Ivica lista: nervatura lista	1	nije lepezasta
31	Stvaranje pazušnih izdanaka	1	odsutno ili vrlo slabo
32	Vreme žetvene zrelosti	7	kasna
33	Vreme početka procvetavanja u uslovima dugog dana	5	srednje
34	Biljka: visina (cvetajuća biljka)	7	visoka
35	Biljka: zbijenost (u vreme cvetanja)	1	odsutna
36	Biljka: intenzitet zbijenosti (cvetajuća biljka)	0	-

Šifra sorte: B 1378

Sorta salate sa duboko urezanom ivicom lista, svetle boje i slabe klobučavosti. Kasna sorta interesantnog oblika, bez velikih zahteva za proizvodnju, veoma pogodna za proizvodnju za sopstvene potrebe na gospodinstvu (sl. 87). Seme ove sorte salate potiče iz Lalića, opština Odžaci. Masa glavice iznosila je 92,4 grama, prečnik 27,5, a visina biljke 12,2 cm. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 10,2 %, a prinos po hektaru iznosio je 28,3 tone.

Slika 87. Sorta B 1378 (Sabaddoš, 2020)

SORTA: B 1378

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Seme: boja	1	bela
2	Klijanac: obojenost antocijanom	1	odsutna
3	List: položaj u fazi 10-12 listova	3	poluušpravan
4	Ivica lista: izdeljenost (u fazi 10-12 listova)	2	duboko urezan
5	Biljka: prečnik	5	srednja
6	Biljka: formiranje glavice	1	nema glavičenja
7	Samo za sorte sa zatv. glav. stepen preklap. gor. list	0	-
8	Glavica: gustina	0	-
9	Glavica: velična	0	-
10	Samo puter. isključ. u stakl: zatvoren. osnove	0	-
11	Glavica: oblik na uzdužnom preseku	0	-
12	List: debljina	5	srednji
13	List: položaj u žetvenoj zrelosti	5	horizontalni
14	List: oblik	7	ovalan
15	List: oblik vrha	3	zaobljen
16	List: nijansa zelene boje na spoljnim listovima	2	žućkasta
17	List: intenzitet boje spoljnih listova	3	svetla
18	List: obojenost antocijanom	1	odsutna
19	List: intezitet obojenosti antocijanom	0	-
20	List: raspoređenost antocijana	0	-
21	List: način rasporeda antocijana	0	-
22	List: sjaj gornje strane	5	srednji
23	List: klobučavost	3	slabo
24	List: veličina klobuka	3	mala
25	Ivica lista: stepen urezanosti lista	7	jaka
26	Ivica lista: urezanost margina na vršnom delu	2	prisutna
27	Ivica lista: dubina ureza margina na vršnom delu	7	dubok
28	Ivica lista: gustina ureza na margini vršnog dela	5	srednji
29	Samо sorte sa plitkim urezima: tip ureza na vršnom delu	0	-
30	Ivica lista: nervatura lista	1	nije lepezasta
31	Stvaranje pazušnih izdanaka	1	odsutno ili vrlo slabo
32	Vreme žetvene zrelosti	7	kasna
33	Vreme početka procvetavanja u uslovima dugog dana	7	kasno
34	Biljka: visina (cvetajuća biljka)	5	srednja
35	Biljka: zbijenost (u vreme cvetanja)	1	odsutna
36	Biljka: intenzitet zbijenosti (cvetajuća biljka)	0	-

Šifra sorte: A 1059

Kasna sorta salate, sa transferzalno široko-eliptičnim oblikom lista sa prisustvom antocijana (sl. 88). Jake klobučavosti, srednje urezanosti ivice i karakterističnog oblika lista. Sorta salate šifre A 1059 veoma je prinosna i pogodna za proizvodnju, kako za tržište, tako i za sopstvene potrebe na poljoprivrednom gazdinstvu. Izvorno seme potiče iz Gakova kod Sombora. Izmerena masa glavice iznosila je 135,5 grama, prečnik 34,0, a visina biljke 17,6 cm Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 8,0 %, a prinos po hektaru bio je 29,1 tonu.

Slika 88. Sorta A 1059 (Sabadoš, 2022)

SORTA: A 1059

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Seme: boja	1	bela
2	Klijanac: obojenost antocijanom	1	odsutna
3	List: položaj u fazi 10-12 listova	3	poluušpravan
4	Ivica lista: izdeljenost (u fazi 10-12 listova)	1	ceo
5	Biljka: prečnik	7	velika
6	Biljka: formiranje glavice	1	nema glavičenja
7	Samo za sorte sa zatv. glav. stepen preklap. gor. list	0	-
8	Glavica: gustina	0	-
9	Glavica: velična	0	-
10	Samo puter. isključ. u stakl: zatvoren. osnove	0	-
11	Glavica: oblik na uzdužnom preseku	0	-
12	List: debljina	5	srednji
13	List: položaj u žetvenoj zrelosti	5	horizontalni
14	List: oblik	5	tranverz. široko eliptičan
15	List: oblik vrha	3	zaobljen
16	List: nijansa zelene boje na spoljnim listovima	3	sivkasta
17	List: intenzitet boje spoljnih listova	1	veoma svetla
18	List: obojenost antocijanom	9	prisutna
19	List: intezitet obojenosti antocijanom	1	vrlo slaba
20	List: raspoređenost antocijana	1	lokализovan
21	List: način rasporeda antocijana	1	samo difuzan
22	List: sjaj gornje strane	5	srednji
23	List: klobučavost	5	srednje
24	List: veličina klobuka	3	mala
25	Ivica lista: stepen urezanosti lista	5	srednja
26	Ivica lista: urezanost margina na vršnom delu	2	prisutna
27	Ivica lista: dubina ureza margina na vršnom delu	3	plitak
28	Ivica lista: gustina ureza na margini vršnog dela	5	srednji
29	Samо sorte sa plitkim urezima: tip ureza na vršnom delu	0	-
30	Ivica lista: nervatura lista	2	lepezasta
31	Stvaranje pazušnih izdanaka	1	odsutno ili vrlo slabo
32	Vreme žetvene zrelosti	7	kasna
33	Vreme početka procvetavanja u uslovima dugog dana	5	srednje
34	Biljka: visina (cvetajuća biljka)	5	srednje
35	Biljka: zbijenost (u vreme cvetanja)	1	odsutna
36	Biljka: intenzitet zbijenosti (cvetajuća biljka)	0	-

Šifra sorte: A 1100

Kasna sorta u tipu puterice, svetle boje i poluuspavnog oblika lista. Značajna masa glavice i dobrog prinosa (sl. 89). Visok sadržaj suve materije, pogodna za intenzivu proizvodnju na gazdinstvu. Izmerena je masa glavice 205,8 grama. Prečnik je bio 28,4, a visina biljke 16,4 cm. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 10,6 %, a ostvaren je prinos od 33,8 tona po hektaru.

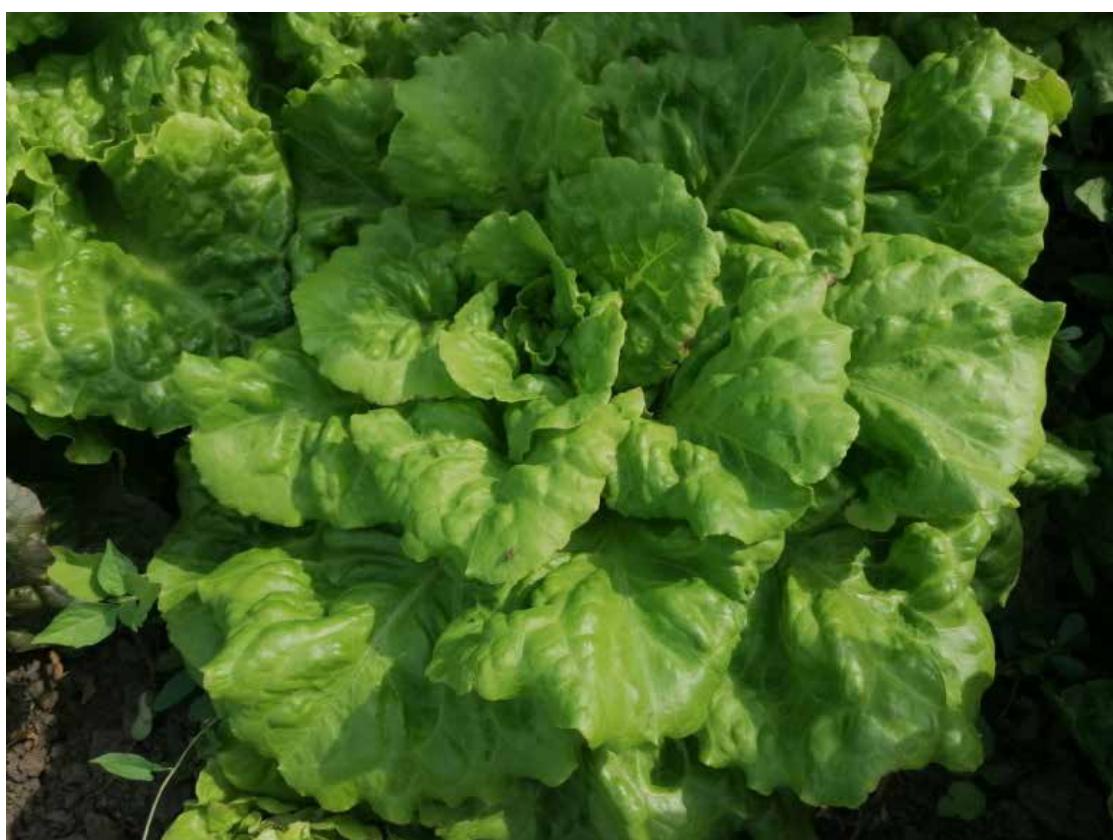
Slika 89. Sorta A 1100 (Sabadoš, 2020)

SORTA: A 1100

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Seme: boja	1	bela
2	Klijanac: obojenost antocijanom	1	odsutna
3	List: položaj u fazi 10-12 listova	3	poluuuspravan
4	Ivica lista: izdeljenost (u fazi 10-12 listova)	1	ceo
5	Biljka: prečnik	5	srednja
6	Biljka: formiranje glavice	2	otvorena glavica
7	Samo za sorte sa zatv. glac. stepen preklap. gor. list	0	-
8	Glavica: gustina	3	rastresita
9	Glavica: velična	3	mala
10	Samo puter. isključ. u stakl: zatvoren. osnove	0	-
11	Glavica: oblik na uzdužnom preseku	2	široko eliptičan
12	List: debljina	3	tanak
13	List: položaj u žetvenoj zrelosti	5	horizontalni
14	List: oblik	5	tranverz. široko eliptičan
15	List: oblik vrha	3	zaobljen
16	List: nijansa zelene boje na spoljnim listovima	2	žućkasta
17	List: intenzitet boje spoljnih listova	3	svetla
18	List: obojenost antocijanom	1	odsutna
19	List: intezitet obojenosti antocijanom	0	-
20	List: raspoređenost antocijana	0	-
21	List: način rasporeda antocijana	0	-
22	List: sjaj gornje strane	5	srednji
23	List: klobučavost	5	srednje
24	List: veličina klobuka	3	mala
25	Ivica lista: stepen urezanosti lista	3	slaba
26	Ivica lista: urezanost margina na vršnom delu	1	odsutna
27	Ivica lista: dubina ureza margina na vršnom delu	0	-
28	Ivica lista: gustina ureza na margini vršnog dela	0	-
29	Samo sorte sa plitkim urezima: tip ureza na vršnom delu	0	-
30	Ivica lista: nervatura lista	1	nije lepezasta
31	Stvaranje pazušnih izdanaka	3	slabo
32	Vreme žetvene zrelosti	7	kasna
33	Vreme početka procvetavanja u uslovima dugog dana	3	rano
34	Biljka: visina (cvetajuća biljka)	5	srednje
35	Biljka: zbijenost (u vreme cvetanja)	1	odsutno
36	Biljka: intenzitet zbijenosti (cvetajuća biljka)	0	-

Šifra sorte: A 2368

Jake klobučavosti lista, poluuuspravan u tipu ledenke, kasna sorte. Nema posebnih zahteva za proizvodnju (sl. 90). Izvorno seme vodi poreklo iz Stanišića kod Sombora. Masa glavice iznosila je 138,3 grama, prečnik 36,1, a visina biljke 27,3 cm. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 8,4%, a postignut prinos po hektaru iznosio je 29,3 tone.

Slika 90. Sorta A 2368 (Sabadoš, 2020)

SORTA: A 2368

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Seme: boja	1	bela
2	Klijanac: obojenost antocijanom	1	odsutna
3	List: položaj u fazi 10-12 listova	3	poluuuspravan
4	Ivica lista: izdeljenost (u fazi 10-12 listova)	1	ceo
5	Biljka: prečnik	7	velika
6	Biljka: formiranje glavice	1	nema glavičenja
7	Samo za sorte sa zatv. glav. stepen preklap. gor. list	0	-
8	Glavica: gustina	0	-
9	Glavica: velična	0	-
10	Samo puter. isključ. u stakl: zatvoren. osnove	0	-
11	Glavica: oblik na uzdužnom preseku	0	-
12	List: debljina	5	srednji
13	List: položaj u žetvenoj zrelosti	3	poluuuspravni
14	List: oblik	8	široko obrnuto trouglast
15	List: oblik vrha	3	zaobljen
16	List: nijansa zelene boje na spoljnim listovima	1	odsutna
17	List: intenzitet boje spoljnih listova	5	srednja
18	List: obojenost antocijanom	1	odsutna
19	List: intezitet obojenosti antocijanom	0	-
20	List: raspoređenost antocijana	0	-
21	List: način rasporeda antocijana	0	-
22	List: sjaj gornje strane	5	srednji
23	List: klobučavost	5	srednje
24	List: veličina klobuka	7	velika
25	Ivica lista: stepen urezanosti lista	5	srednja
26	Ivica lista: urezanost margina na vršnom delu	1	odsutna
27	Ivica lista: dubina ureza margina na vršnom delu	0	-
28	Ivica lista: gustina ureza na margini vršnog dela	0	-
29	Samo sorte sa plitkim urezima: tip ureza na vršnom delu	0	-
30	Ivica lista: nervatura lista	1	nije lepezasta
31	Stvaranje pazušnih izdanaka	3	slabo
32	Vreme žetvene zrelosti	7	kasna
33	Vreme početka procvetavanja u uslovima dugog dana	7	kasno
34	Biljka: visina (cvetajuća biljka)	5	srednje
35	Biljka: zbjenost (u vreme cvetanja)	1	odsutno
36	Biljka: intenzitet zbjenosti (cvetajuća biljka)	0	kasna

Šifra sorte: A 905

Hrastov tip, interesantog oblika lista, jake klobučavosti. Tanak list sa prisustvom antocijana i sa visokim sjajem lista (sl. 91). Biljka je srednje krupnoće, ali omogućava značajne prinose po jedinici površine, naročito kod rane proizvodnje salate u hladnim tunelima. Masa glavice iznosila je 142,1 grama, prečnik 36,5, a visina biljke 19,3 cm. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 8,4%, a prinos po hektaru bio je 30,2 tone.

Slika 91. Sorta A 905 (Sbadoš, 2021)

SORTA: A 905

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Seme: boja	1	bela
2	Klijanac: obojenost antocijanom	1	odsutna
3	List: položaj u fazi 10-12 listova	3	poluuuspravan
4	Ivica lista: izdeljenost (u fazi 10-12 listova)	1	ceo
5	Biljka: prečnik	7	velika
6	Biljka: formiranje glavice	1	nema glavičenja
7	Samo za sorte sa zatv. glac. stepen preklap. gor. list	0	-
8	Glavica: gustina	0	-
9	Glavica: velična	0	-
10	Samo puter. isključ. u stakl: zatvoren. osnove	0	-
11	Glavica: oblik na uzdužnom preseku	0	-
12	List: debljina	3	tanak
13	List: položaj u žetvenoj zrelosti	3	poluuuspravni
14	List: oblik	4	kružni
15	List: oblik vrha	3	zaobljen
16	List: nijansa zelene boje na spoljnim listovima	1	odsutna
17	List: intenzitet boje spoljnih listova	5	srednja
18	List: obojenost antocijanom	9	prisutna
19	List: intezitet obojenosti antocijanom	3	slaba
20	List: raspoređenost antocijana	1	lokalizovan
21	List: način rasporeda antocijana	1	samo difuzan
22	List: sjaj gornje strane	3	slab
23	List: klobučavost	7	jako
24	List: veličina klobuka	5	srednja
25	Ivica lista: stepen urezanosti lista	3	slaba
26	Ivica lista: urezanost margina na vršnom delu	0	-
27	Ivica lista: dubina ureza margina na vršnom delu	0	-
28	Ivica lista: gustina ureza na margini vršnog dela	0	-
29	Samо sorte sa plitkim urezima: tip ureza na vršnom delu	0	-
30	Ivica lista: nervatura lista	2	lepezasta
31	Stvaranje pazušnih izdanaka	3	slabo
32	Vreme žetvene zrelosti	7	kasna
33	Vreme početka procvetavanja u uslovima dugog dana	5	srednje
34	Biljka: visina (cvetajuća biljka)	5	srednje
35	Biljka: zbijenost (u vreme cvetanja)	1	odsutno
36	Biljka: intenzitet zbijenosti (cvetajuća biljka)	0	-

Šifra sorte: A 719

Hrastov tip, kasna sorta poluuuspravnog, široko-eliptičnog lista. Antocijan malo prisutan, velika lisna masa i velika masa glavice (sl. 92). Nema posebnih zahteva za proizvodnju. Pogodna za proizvodnju u uslovima zaštićenog prostora. Glavice su srednje krupnoće. Začajan sadržaj suve materije u listu. Izvorni materijal potiče iz Gakova kod Sombora. Masa glavice bila je 204,1 gram, prečnik 35,4 cm, a visina biljke 22,2 cm. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 10,1%, dok je prinos po hektaru dostigao 34,3 tone.

Slika 92. Sorta A 719 (Sabadoš, 2022)

SORTA: A 719

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Seme: boja	1	bela
2	Klijanac: obojenost antocijanom	1	odsutna
3	List: položaj u fazi 10-12 listova	3	poluuuspravan
4	Ivica lista: izdeljenost (u fazi 10-12 listova)	1	ceo
5	Biljka: prečnik	7	velika
6	Biljka: formiranje glavice	3	zatvorena glavica
7	Samo za sorte sa zatv. glav. stepen preklap. gor. list	5	srednje
8	Glavica: gustina	5	srednja
9	Glavica: velična	5	srednja
10	Samo puter. isključ. u stakl: zatvoren. osnove	0	-
11	Glavica: oblik na uzdužnom preseku	3	kružni
12	List: debljina	5	srednji
13	List: položaj u žetvenoj zrelosti	3	poluuuspravni
14	List: oblik	3	široko eliptičan
15	List: oblik vrha	3	zaobljen
16	List: nijansa zelene boje na spoljnim listovima	1	odsutna
17	List: intenzitet boje spoljnih listova	5	srednja
18	List: obojenost antocijanom	9	prisutna
19	List: intezitet obojenosti antocijanom	3	slaba
20	List: raspoređenost antocijana	1	lokalizovan
21	List: način rasporeda antocijana	1	samo difuzan
22	List: sjaj gornje strane	5	srednji
23	List: klobučavost	7	jako
24	List: veličina klobuka	5	srednja
25	Ivica lista: stepen urezanosti lista	1	odsutna ili vrlo slaba
26	Ivica lista: urezanost margina na vršnom delu	1	odsutna
27	Ivica lista: dubina ureza margina na vršnom delu	0	-
28	Ivica lista: gustina ureza na margini vršnog dela	0	-
29	Samо sorte sa plitkim urezima: tip ureza na vršnom delu	0	-
30	Ivica lista: nervatura lista	1	nije lepezasta
31	Stvaranje pazušnih izdanaka	3	slabo
32	Vreme žetvene zrelosti	7	kasna
33	Vreme početka procvetavanja u uslovima dugog dana	5	srednje
34	Biljka: visina (cvetajuća biljka)	5	srednje
35	Biljka: zbijenost (u vreme cvetanja)	9	prisutna
36	Biljka: intenzitet zbijenosti (cvetajuća biljka)	5	srednje

Šifra sorte: A 543

Kasna sorta, velika klobučavosti lista, interesantne crvene boje. Jake urezanosti ivice lista i uz prisustvo antocijana (sl. 93). Nema posebnih zahteva za proizvodnju. Interesantna sorta (populacija) zbog boje lista. Interesantna je za dekoraciju, kao i za mešovite salate. Glavice su manje. Preporučuje se gušća sadnja. Izmerena masa glavice iznosila je 60,1 gram. Prečnik je 20,1, a visina biljke 11,2 cm. Sadržaj suve materije utvrđen sušenjem u sušnici na 105 °C do konstantne mase je 8,5 %, a prinos po hektaru dostigao je 25,2 tone.

Slika 93. Sorta A 543 (Sabadoš, 2020)

SORTA: A 543

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Seme: boja	1	bela
2	Klijanac: obojenost antocijanom	9	prisutna
3	List: položaj u fazi 10-12 listova	3	poluuuspravan
4	Ivica lista: izdeljenost (u fazi 10-12 listova)	1	ceo
5	Biljka: prečnik	5	srednja
6	Biljka: formiranje glavice	1	nema glavičenja
7	Samo za sorte sa zatv. glac. stepen preklap. gor. list	0	-
8	Glavica: gustina	0	-
9	Glavica: velična	0	-
10	Samo puter. isključ. u stakl: zatvoren. osnove	0	-
11	Glavica: oblik na uzdužnom preseku	0	-
12	List: debljina	5	srednji
13	List: položaj u žetvenoj zrelosti	3	poluuuspravni
14	List: oblik	4	kružni
15	List: oblik vrha	3	zaobljen
16	List: nijansa zelene boje na spoljnim listovima	4	crvenkasta
17	List: intenzitet boje spoljnih listova	9	veoma tamna
18	List: obojenost antocijanom	9	prisutna
19	List: intezitet obojenosti antocijanom	9	veoma jaka
20	List: raspoređenost antocijana	2	kompletno
21	List: način rasporeda antocijana	3	difuzan i u tačkama
22	List: sjaj gornje strane	7	jak
23	List: klobučavost	7	jako
24	List: veličina klobuka	7	velika
25	Ivica lista: stepen urezanosti lista	7	jaka
26	Ivica lista: urezanost margina na vršnom delu	2	prisutna
27	Ivica lista: dubina ureza margina na vršnom delu	5	srednji
28	Ivica lista: gustina ureza na margini vršnog dela	5	srednji
29	Samо sorte sa plitkim urezima: tip ureza na vršnom delu	0	-
30	Ivica lista: nervatura lista	2	lepezasta
31	Stvaranje pazušnih izdanaka	3	slabo
32	Vreme žetvene zrelosti	7	kasna
33	Vreme početka procvetavanja u uslovima dugog dana	7	kasno
34	Biljka: visina (cvetajuća biljka)	5	srednja
35	Biljka: zbijenost (u vreme cvetanja)	1	odsutna
36	Biljka: intenzitet zbijenosti (cvetajuća biljka)	0	-

NAUT – LEBLEBIJA (*Cicer aruentinum* L.)

I HELJDA (*Fagopyrum esculentum* L.)

Slika 94. Naut ili leblebija na oglednom polju PSS "Sombor" (Sabadoš, 2020)

Naut ili leblebija je jednogodišnja zeljasta biljka, vretenastog i razgranatog korena, čija stabljika na kraju vegetacije odrveni (sl. 94). Biljka može biti visoka i do 80 cm. Gaji se radi prinosa semena koje se nalazi u kratkoj, dlakavoj mahuni, sa jednom do dve semenke u sebi. Boja semena je različita: krem, žuta, smeđa, zelena ili crna. Zrno leblebije ili nauta koristi se za kuvana jela, pečeno i kao surogat kafe.

Heljda se gaji zbog zrna koje je dobro svarljivo, a služi i kao dijetalna hrana. Spada u medonosne biljke. Zrno heljde se najčešće koristi kao varivo, ili za proizvodnju brašna. Zeleni cvetovi i list mogu se koristiti kao izvor rutina. Kao biljna vrsta, veoma je zahvalna za preradu na poljoprivrednom gazdinstvu i to za proizvodnju baštama, ljuštenje zrnам, preradu ljuške i stabljike.

Šifra sorte: A 2482 - žuti

Ova sorta nauta ili leblebije predstavlja sortu sa dugim vretenastim i razgranatim korenom (sl. 95). Stabljika visine do 70 cm. Listovi neparno perasti, cvetovi leptirasti, bele boje. Pretežno jedno do dva semena u mahuni, žute boje. Prinosna sorta sa visokim sadržajem proteina i ulja. Odlična sorta za proizvodnju, veoma otporna na sušu. Široka upotreba u domaćinstvu i u industriji. Pogodna je i za organsku proizvodnju. Može se proizvoditi u uslovima bez navodnjavanja, ali za sigurne i stabilne prinose, potrebno je navodnjavati. Izvorno seme ove populacije je poreklom iz Stanišića kod Sombora. Izmereni prinos iznosio je 1706,3 kilograma po hektaru, uz 10 % vlage. Masa 1000 zrna iznosi 373,3 grama. Sadržaj proteina je 23,9, a ulja 11,6 %.

Slika 95. Sorta A 2482 žuti (Sabadoš, 2021)

SORTA: A 2482 - žuti

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: habitus biljke	2	uspravno do poluuuspravno
2	Biljka: grananje	5	srednje
3	Biljka: visina	5	srednja
4	Stabljika: prisustvo antocijana	1	odustno
5	List: intezitet zelene boje	5	srednje
6	Listic: veličina	3	mala
7	List: tip	2	perast
8	Vreme cvetanja	3	rano
9	Cvet: boja	1	bela
10	Mahuna: dužina peteljke	2	srednja
11	Mahuna: veličina	3	mala
12	Mahuna: Intezitet zelene boje	4	svetla do srednja
13	Mahuna: dužina kljuna	1	kratka
14	Mahuna: broj semena	2	jedna i dve
15	Seme: boja	2	žuta
16	Seme: Intezi. boje semena (isključ.crno seme)	1	svetlo
17	Seme: težina	5	srednje
18	Seme: oblik	1	okruglo
19	Seme: rebra	1	odsutne ili veoma slabe
20	Vreme sazrevanja semena	5	srednje

Šifra sorte: A 2482 crveni

Kod izdvojene populacije crvene boje, visina stabljike je do 80 cm (sl. 96). Cvetovi leptiraste ljubičaste boje. Pretežan broj semena u mahuni jedna ili dva. Visok sadržaj proteina i ulja i odličan prinos. Bez posebnih zahteva za proizvodnju, veoma otporna na sušu. Interesantan je u proizvodnji i preradi jer je karakterističan po tome što mu je ljska zrna crvenkastobraon, a unutrašnjost intenzivno žute boje. Ova sorta crvene boje semena izdvojena je iz populacije koja je poreklom iz Stanišića kod Sombora. Postignut je prinos od 1475 kg po hektaru, a vлага je iznosila 9,1%. Kada je vлага bila 14%, prinos je bio 1559 kg po hektaru. Masa 1.000 zrna je 268,6 grama. Sadržaj proteina je 24,8, a sadržaj ulja 11,2%.

Slika 96. Sorta A 2482 crveni (Sabadoš, 2021)

SORTA: A 2482 crveni

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: habitus biljke	2	uspravno do poluuuspravno
2	Biljka: grananje	5	srednje
3	Biljka: visina	3	kratka
4	Stabljika: prisustvo antocijana	1	odustno
5	List: intezitet zelene boje	5	srednje
6	Listic: veličina	5	srednja
7	List: tip	1	dvoperast
8	Vreme cvetanja	5	srednje
9	Cvet: boja	2	ljubičasto rozikasta
10	Mahuna: dužina peteljke	3	duga
11	Mahuna: veličina	3	mala
12	Mahuna: Intezitet zelene boje	4	svetla do srednja
13	Mahuna: dužina kljuna	1	kratka
14	Mahuna: broj semena	2	jedna i dve
15	Seme: boja	5	crvenkasto-braon
16	Seme: Intezi. boje semena (isključ.crno seme)	2	srednje
17	Seme: težina	5	srednje
18	Seme: oblik	3	uglast
19	Seme: rebra	3	slabo
20	Vreme sazrevanja semena	5	srednje

KUKURUZ KOKIČAR (*Zea mays* L. *Zea mays everta* Sturt.)

Slika 97. Kukuruz (Sabadoš, 2008)

Prikupljeni uzorci starih sorti i populacija kukuruza uglavnom pripadaju grupi tvrdunca i to različite boje i kvaliteta zrna (sl. 97), kao i sorte i populacije kukuruza kokičara i manji broj uzoraka kukuruza šećerca (*Zea mays saccharata*). Kukuruz je poreklom sa američkog kontinenta. Manje je poznata činjenica da ova biljka daje 1.500, pa čak i 2.000 puta više zrna od posejane količine semena. Adaptabilnost kukuruza i veliki broj varijeteta i pre svega načina upotrebe, doveli su do toga da je mnogi smatraju najznačajnijom biljnom vrstom na svetu. Zrno kukuruza se danas koristi za ishranu ljudi i životinja, za prozvodnju alkohola i raznih napitaka. Posebno je interesantna upotreba kukuruza šećerca (kao povrtarske biljke), kukuruza kokičara, upotreba kukuruznog oklaska, upotreba kukuruza za pripremu silaže, upotreba kukuruzovine i oklaska kao i korišćenje kukuruznog polena i svile.

Šifra sorte: B 11354

Kukuruz dobre mase klipa, srednje dužine sa malim prečnikom zrna. Mali broj redova sa jarko crvenom bojom zrna (sl. 98). Sitno zrno, u tipu kokičara. Leptirasti tip kokice, dobre kokičavosti zrna. Ova sorta se može koristiti i za proizvodnju kvalitetnog kukuruznog brašna i griza. Izvorno seme poreklom je iz naseljenog mesta Čonoplje, kod Sombora. Izmerena masa klipa iznosila je 117,1 gram, dužina 17,2 cm a prečnik 2,5 cm. Broj redova zrna je 14, boja crvena. Postignut je pri-nos zrna od 3,5 do 3,8 tona po hektaru.

Slika 98. Sorta A 2702 (Žunić, 2023)

SORTA: B 11354

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Prvi list: obojenost rukavca antocijanom	3	slaba
2	Prvi list: oblik vrha lista	3	zaobljen
3	Lisna masa: intenzitet zelene boje	2	srednje
4	List: krivudavost ivice liske	2	srednje
5	List: ugao između liske i stabljične	5	srednji
6	List: zakrivljenost (položaj) liske	5	povijen
7	Stabljika: stepen izlomljenosti	1	odsutna ili veoma slaba
8	Metlica: vreme polinacije	5	srednje
9	Metlica: antocijanska obojenost osnove plevice	1	odsutna ili veoma slaba
10	Metlica: antocijanska obojenost plevica, isključujući osnovu	3	slabo
11	Metlica: antocijanska obojenost antera	3	slabo
12	Metlica: ugao između glavne ose i bočnih grana	5	srednji
13	Metlica: zakrivljenost bočnih grana	5	srednje zakrivljeno
14	Metlica: broj primarnih bočnih grana	7	puno
15	Klip: vreme pojave svile	5	srednje
16	Klip: antocijanska obojenost svile	3	slabo
17	Stabljika: antocijanska obojenost adventivnog kore	3	slaba
18	Metlica: gustina klasiča	5	srednja
19	List: obojenost rukavca antocijanom	3	slabo
20	Stabljika: obojenost internodija antocijanom	3	slaba
21	Metlica: dužina glavne ose iznad najniže bočne grane	7	dugačka
22	Metlica: dužina glavne ose iznad najviše bočne grane	7	dugačka
23	Metlica: dužina bočnih grana	7	dugačke
24.1	Samo inbred linije i hibridi kokičara i šećeraca Biljka: visina	5	srednje visine
25	Biljka: odnos visine i mesta spajanja drške gornjeg klipa u odnosu na visinu biljke	5	srednji
26	List: širina liske	5	srednja
27	Drška klipa: dužina	5	srednje
28	Klip: dužina	5	srednje
29	Klip: prečnik (u sredini)	3	mali
30	Klip: oblik	2	konusno-cilindričan
31	Klip: broj redova zrna	3	malo
32	Samo hibridi šećerca ili voskovca Klip: broj boja zrna	0	-
33	Samo hibridi šećerca Zrno: intenzitet žute boje	0	-
34	Samo hibridi šećerca Zrno: dužina	0	-
35	Samo hibridi šećerca Zrno: širina	0	-
36	Klip: tip zrna	7	kokičar
37	Samo hibridi šećerca Klip: skupljanje vrha zrna	0	-
38	Klip: boja gornje strane zrna	7	crvena
39	Isključujući hibride šećeraca Klip: boja leđne strane zrna	7	crvena
40	Samo hibridi kokičara: Tip kokičavosti zrna	1	leptirast
41	Klip:intenzitet antocijanske obojenosti plevica oklaska	3	slabo

Šifra sorte: A 491/20

Sorta kukurza žute boje zrna u tipu kokičara, sitnije zrno. Dugačak klip malog prečnika i malim brojem redova zrna (sl. 99). Dobre kokičavosti zrna. Leptirasti tip kokice. Izvorno seme je poreklom iz Gakova kod Sombora. Masa klipa iznosila je 94 grama, dužina 19,5 cm, a prečnik 2,1 cm. Broj redova zrna bio je 14, boja žuta, a prinos zrna po hektaru iznosio je 3,2 tone.

Slika 99. Sorta A 491/20 (Žunić, 2023)

SORTA: A 491/20

RB	OSOBIĆA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Prvi list: obojenost rukavca antocijanom	3	slaba
2	Prvi list: oblik vrha lista	3	zaobljen
3	Lisna masa: intenzitet zelene boje	2	srednje
4	List: krivudavost ivice liske	2	srednje
5	List: ugao između liske i stabljiće	5	srednji
6	List: zakriviljenost (položaj) liske	5	povijen
7	Stabljika: stepen izlomljenosti	1	odsutna ili veoma slaba
8	Metlica: vreme polinacije	7	kasno
9	Metlica: antocijanska obojenost osnove plevice	1	odsutna ili veoma slaba
10	Metlica: antocijanska obojenost plevica, isključujući osnovu	3	slabo
11	Metlica: antocijanska obojenost antera	5	srednje
12	Metlica: ugao između glavne ose i bočnih grana	5	srednji
13	Metlica: zakriviljenost bočnih grana	5	srednje zakriviljeno
14	Metlica: broj primarnih bočnih grana	5	srednje
15	Klip: vreme pojave svile	7	kasno
16	Klip: antocijanska obojenost svile	1	odsutno ili veoma slabo
17	Stabljika: antocijanska obojenost adventivnog kore	5	srednja
18	Metlica: gustina klasića	5	srednja
19	List: obojenost rukavca antocijanom	3	slabo
20	Stabljika: obojenost internodija antocijanom	3	slaba
21	Metlica: dužina glavne ose iznad najniže bočne grane	7	dugačka
22	Metlica: dužina glavne ose iznad najviše bočne grane	7	dugačka
23	Metlica: dužina bočnih grana	7	dugačke
24.1	Samo inbred linije i hibridi kokičara i šećeraca Biljka: visina	5	srednja
25	Biljka: odnos visine i mesta spajanja drške gornjeg klipa u odnosu na visinu biljke	5	srednji
26	List: širina liske	5	srednja
27	Drška klipa: dužina	3	kratka
28	Klip: dužina	5	srednje
29	Klip: prečnik (u sredini)	3	mali
30	Klip: oblik	2	konusno-cilindričan
31	Klip: broj redova zrna	3	malo
32	Samo hibridi šećerca ili voskovca Klip: broj boja zrna	0	-
33	Samo hibridi šećerca Zrno: intenzitet žute boje	0	-
34	Samo hibridi šećerca Zrno: dužina	0	-
35	Samo hibridi šećerca Zrno: širina	0	-
36	Klip: tip zrna	7	kokičar
37	Samo hibridi šećerca Klip: skupljanje vrha zrna	0	-
38	Klip: boja gornje strane zrna	3	žuta
39	Isključujući hibride šećeraca Klip: boja leđne strane zrna	4	žuto-narandžasta
40	Samo hibridi kokičara: Tip kokičavosti zrna	1	leptirast
41	Klip: intenzitet antocijanske obojenosti plevica oklaska	1	odsutno ili veoma slabo

Šifra sorte: A 1354

Neobično interesantna stara sorta kukuruza kokičara, plavo-crne boje semena (sl. 100). Mala dužina klipa, sa malom masom i prečnikom klipa. Leptirasti sitniji tip kokice, dobre kokičavosti zrna. Sorta je izdvojena iz populacije kukuruza kokičara poreklom iz Čonoplje kod Sombora. Izmerena je masa klipa od 33,4 grama. Dužina klipa je bila 10,1 cm, a prečnik 1,5 cm. Broj redova zrna iznosi 14, a prinos zrna po hektaru iznosio je 0,8 tona.

Slika 100. Sorta A 1354 (Žunić, 2023)

SORTA: A 1354

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Prvi list: obojenost rukavca antocijanom	1	odutna ili veoma slaba
2	Prvi list: oblik vrha lista	3	zaobljen
3	Lisna masa: intenzitet zelene boje	2	srednje
4	List: krivudavost ivice liske	2	srednje
5	List: ugao između liske i stabljike	5	srednji
6	List: zakriviljenost (položaj) liske	5	povijen
7	Stabljika: stepen izlomljenosti	1	odsutna ili veoma slaba
8	Metlica: vreme polinacije	7	kasno
9	Metlica: antocijanska obojenost osnove plevice	3	slaba
10	Metlica: antocijanska obojenost plevica, isključujući osnovu	5	srednje
11	Metlica: antocijanska obojenost antera	5	srednje
12	Metlica: ugao između glavne ose i bočnih grana	5	srednji
13	Metlica: zakriviljenost bočnih grana	5	srednje zakriviljeno
14	Metlica: broj primarnih bočnih grana	7	puno
15	Klip: vreme pojave svile	7	kasno
16	Klip: antocijanska obojenost svile	5	srednje
17	Stabljika: antocijanska obojenost adventivnog kore	5	srednja
18	Metlica: gustina klasića	5	srednja
19	List: obojenost rukavca antocijanom	5	srednje
20	Stabljika: obojenost internodija antocijanom	3	slaba
21	Metlica: dužina glavne ose iznad najniže bočne grane	5	srednja
22	Metlica: dužina glavne ose iznad najviše bočne grane	5	srednja
23	Metlica: dužina bočnih grana	5	srednje
24.1	Samo inbred linije i hibridi kokičara i šećeraca Biljka: visina	5	srednje visine
25	Biljka: odnos visine i mesta spajanja drške gornjeg klipa u odnosu na visinu biljke	5	srednji
26	List: širina liske	5	srednja
27	Drška klipa: dužina	3	kratka
28	Klip: dužina	3	kratka
29	Klip: prečnik (u sredini)	3	mali
30	Klip: oblik	2	konusno-cilindrican
31	Klip: broj redova zrna	3	malo
32	Samo hibridi šećerca ili voskovca Klip: broj boja zrna	0	-
33	Samo hibridi šećerca Zrno: intenzitet žute boje	0	-
34	Samo hibridi šećerca Zrno: dužina	0	-
35	Samo hibridi šećerca Zrno: širina	0	-
36	Klip: tip zrna	7	kokicar
37	Samo hibridi šećerca Klip: skupljanje vrha zrna	0	-
38	Klip: boja gornje strane zrna	10	plavo-crna
39	Isključujući hibride šećeraca Klip: boja leđne strane zrna	10	plavo-crna
40	Samo hibridi kokičara: Tip kokičavosti zrna	1	leptirast
41	Klip: intenzitet antocijanske obojenosti plevica oklaska	1	odsutno ili veoma slabo

Šifra sorte: A 1790/20

Karakteristika stare sorte kukuruza belog zrna je krupno zrno, dobra masa i velika dužina klipa i sa dobrom prinosom (sl. 101). Odlična za upotrebu u domaćinstvu. Idealna sorta za proju i kačamak. Izvorno seme je poreklom iz naseljenog mesta Deronje u opštini Odžaci. Masa klipa iznosila je 216,7 grama, dužina 21,2 cm, a prečnik 2,5 cm. Broj redova zrna je 12. Prinos zrna po hektaru iznosio je 4,2 tone.

Slika 101. Sorta A 1790/20 (Sabadoš, 2022)

SORTA: A 1790/20

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Prvi list: obojenost rukavca antocijanom	5	srednja
2	Prvi list: oblik vrha lista	3	zaobljen
3	Lisna masa: intenzitet zelene boje	2	srednje
4	List: krivudavost ivice liske	2	srednje
5	List: ugao između liske i stabljične	5	srednji
6	List: zakrivljenost (položaj) liske	5	povijen
7	Stabljika: stepen izlomljenošću	1	odsutna ili veoma slaba
8	Metlica: vreme polinacije	5	srednje
9	Metlica: antocijanska obojenost osnove plevice	1	odsutna ili veoma slaba
10	Metlica: antocijanska obojenost plevica, isključujući osnovu	1	odsutno ili veoma slabo
11	Metlica: antocijanska obojenost antera	3	slabo
12	Metlica: ugao između glavne ose i bočnih grana	5	srednji
13	Metlica: zakrivljenost bočnih grana	5	srednje zakrivljeno
14	Metlica: broj primarnih bočnih grana	5	srednje
15	Klip: vreme pojave svile	5	srednje
16	Klip: antocijanska obojenost svile	3	slabo
17	Stabljika: antocijanska obojenost adventivnog kore	3	slaba
18	Metlica: gustina klasiča	5	srednja
19	List: obojenost rukavca antocijanom	3	slabo
20	Stabljika: obojenost internodija antocijanom	3	slaba
21	Metlica: dužina glavne ose iznad najniže bočne grane	7	dugačka
22	Metlica: dužina glavne ose iznad najviše bočne grane	7	dugačka
23	Metlica: dužina bočnih grana	7	dugačke
24.1	Samo inbred linije i hibridi kokičara i šećeraca Biljka: visina	0	-
25	Biljka: odnos visine i mesta spajanja drške gornjeg klipa u odnosu na visinu biljke	5	srednji
26	List: širina liske	5	srednja
27	Drška klipa: dužina	3	kratka
28	Klip: dužina	7	dugačka
29	Klip: prečnik (u sredini)	3	mali
30	Klip: oblik	2	konusno-cilindričan
31	Klip: broj redova zrna	3	malo
32	Samo hibridi šećerca ili voskovca Klip: broj boja zrna	0	-
33	Samo hibridi šećerca Zrno: intenzitet žute boje	0	-
34	Samo hibridi šećerca Zrno: dužina	0	-
35	Samo hibridi šećerca Zrno: širina	0	-
36	Klip: tip zrna	5	zuban
37	Samo hibridi šećerca Klip: skupljanje vrha zrna	0	-
38	Klip: boja gornje strane zrna	1	bela
39	Isključujući hibride šećeraca Klip: boja leđne strane zrna	1	bela
40	Samo hibridi kokičara: Tip kokičavosti zrna	0	-
41	Klip: intenzitet antocijanske obojenosti plevica oklaska	1	odsutno ili veoma slabo

MIROĐIJA (*Anethum graveolens* L.) I BOSILJAK (*Ocimum basilicum* L.)

Slika 102. Mirođija na oglednom polju PSS "Sombor"

Mirođija je začinska, jednogodišnja biljka, kod koje se koristi nadzemni deo u cvetu (sl. 102). Nadzemni organi mirođije koriste se u zelenom stanju, a mogu i da se suše. Ovo je začinska biljka kratke vegetacije i uzgaja se tokom cele godine, kako na otvorenom polju, tako i u zaštićenom prostoru. U plodu mirođije ima 4% eteričnog ulja. Značajna je upotreba kao začina u domaćinstvu i konzervnoj industriji.

Bosiljak je jednogodišnja, zeljasta biljka. Ima vretenast koren. Stablo je uspravno, visine do 60 cm. Listovi su na lisnim drškama jajasti do širokokopljasti. Površina liske je gola, zelena ili sa antocijanom. Cvetovi su sitni, beli ili svetloružičasti. Nadzemni delovi bosiljka koriste se u medicini za lečenje mnogih bolesti. Sastavni su deo raznih čajnih mešavina. Bosiljak se koristi u domaćinstvu i prehrambenoj industriji kao začin, u novije vreme i u ugostiteljstvu, tokom cele godine. Proizvodi se u zaštićenom prostoru, najčešće u saksijama.

Šifra sorte: B 1300

Ova sorta mirođije ima sledeće karakteristike: stablo dostiže dužinu do 120 cm, uspravno i razgranato, listovi su perasto podeljeni i različitog oblika, a cvetovi su sitni, žute boje. U fazi nicanja i u početku cvetanja treba mnogo vlage, ali bez posebnih zahteva za proizvodnju (sl. 103). Pogodna za postrnu setvu. Masa 1000 semena iznosi 1,2 grama. Prijatnog mirisa, pogodna za upotrebu kao začin u domaćinstvu i industriji, može se koristiti kao svež ili sušen proizvod. Izvorno seme je preklopom iz Lalića u opštini Odžaci. Izmerena visina stabla iznosila je 118,2 cm, dužina semena 4,1, a širina 2,2 mm.

Slika 103. Sorta B1300 (Sabadoš, 2022)

SORTA: B 1300

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Mlada biljka: obojenost antocijanom	1	Odsutna
2	Mlada biljka: položaj listova	1	Uspravan
3	Biljka: gustina lišca	5	Srednja
4	Biljka: broj primarnih grana	5	Srednji
5	Biljka: visina	7	Visoka
6	Stablo: dužina glavnog stabla	5	Srednje
7	Stablo: prečnik na srednjoj trećini	5	Srednji
8	Stablo: plava nijansa	9	Prisutna
9	Stablo: intenzitet zelene boje	5	Srednja
10	Stablo: voštana prevlaka	5	Srednja
11	List: oblik	1	Trouglast
12	List: gustina režnjeva	5	Srednja
13	List: širina segmenata	5	Srednji
14	List: dužina	5	Srednji
15	List: širina	5	Srednji
16	List: plava nijansa	9	Prisutna
17	List: intenzitet zelene boje	5	Srednja
18	List: voštana prevlaka	5	Srednja
19	Glavni štit: prečnik	5	Srednji
20	Glavni štit: broj peteljki	5	Srednji
21	Vreme pojave glavnog štita	5	Srednje
22	Vreme početka cvetanja	3	Rano

Šifra sorte: A 2046

Aromatična sorta, prijatnog mirisa, visine do 70 cm. Koriste se listovi koji su zeleni i jajasti i veličine 5 cm (sl. 104). Gusti cvetovi bele boje. Berba zelene mase se obavlja dva puta tokom vegetacije. Sorta pogodna za proizvodnju na otvorenom polju. Nezaobilazan sastojak u mnogim kuhinjama. Pogodna je za proizvodnju u zaštićenom prostoru, kao i u saksijama, za korišćenje u kuhinjama i restoranima.

Slika 104. Sorta A 2046 (Žunić, 2023)

SORTA: A 2046

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: Habitus	1	uspravan
2	Biljka: Visina	5	srednja
3	Stabljika: Antocijanska obojenost	1	odsutna ili veoma slaba
4	Oblik lista	3	srednje eliptičan
5	Dužina lista	5	srednji
6	Širina lista	3	usko
7	Ivica lista: Antocijanska obojenost	1	odsutan ili veoma slab
8	Ivica lista: Distribucija antoc. obojenosti	0	-
9	Ivica lista: Intenzitet zelene boje	3	srednje
10	Ivica lista: Sjaj	5	srednje
11	Klobučavost	3	slabo
12	Ivica lista: Poprečni presek	1	konveksan
13	Ivica lista: Udubljenje margine	5	srednje
14	Valovitost margine	3	slabo
15	Drška lista: Dužina	2	srednja
16	Cvetajuće stablo	5	srednje
17	Cevtajuće stablo: Dužina internodija	5	srednje
18	Cvet: Dlakavost	1	slabo
19	Cvet: Boja korole	1	bela
20	Cvet: Boja	1	bela
21	Početak cvetanja	5	srednje

Šifra sorte: Heljda 6

Ovo je stara biljna vrsta, i iako nije žitarica, svrstava se u tu grupu. Vrlo je bogata hranljivim materijama (sl. 105). Ispitivana linija je izdvojena iz kolekcije sorti zbog određenih parametara, kao što je jaka antocijanska obojenost stabljeke sa velikim brojem cvetnih klastera. Sorta je srednje dužine vegetacije, sa tamnosmeđom bojom zrna. Ima visok sadržaj proteina i daje značajne prinose. Za područje Bačke, preporučuje se za postrnu setvu, pri proizvodnji u uslovima navodnjavanja, kada daje visoke i stabilne prinose. Masa 1.000 zrna iznosi 20,1 gram, sadržaj proteina 15,7%, a prinos po hektaru iznosio je 1980 kg.

Slika 105. Sorta H6 (Sabadoš, 2016)

SORTA: HELJDA 6

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: Ploidnost	0	-
2	Kotiledon: Antocijanska obojenost	1	odsutna ili veoma svetla
3	Stabljika: Antocijanska obojenost	3	jaka
4	Antocijanska obojenost cvasti	1	odsutna ili veoma slaba
5	Vreme početka cvetanja	5	srednje
6	Biljka: Tip rasta	2	indeterminantan
7	Biljka: Visina	7	visoka
8	List: Oblik	4	trouglasti
9	List: Intenzitet zelene boje	2	srednji
10	Cvet: Veličina	2	srednji
11	Cvet: Boja latica	1	bela
12	Cvet: Dužina peteljke	3	dugačka
13	Biljka: Broj cvetnih klastera	3	mnogo
14	Stabljika: Dužina	5	srednja
15	Stabljika: Broj nodija	7	mnogo
16	Stabljika: Prečnik	2	srednji
17	Vreme zrelosti	5	srednje
18	Seme: Dužina	2	srednje
19	Seme: Oblik	3	jajoliko širi
20	Seme: Boja	3	tamnosmeđa
21	Seme: Masa 1000 zrna	5	srednja

CRNI LUK (*Allium cepa* L.)

Slika 106. Crni luk (Sabadoš, 2016)

Crni luk kao povrtarska biljna vrsta vodi poreklo iz srednje Azije. Za ishranu, od crnog luka koristi se lukovica, mlada biljka ili listovi, i to kao varivo, salata i dodatak jelima u svežem stanju (sl. 106). Luk se vrlo uspešno marinira i dehidririra. Zahvaljujući visokoj adaptivnosti, razvile su se brojne populacije i sorte prilagođene različitim ekološkim uslovima. Sadržaj suve materije zavisi od sorte crnog luka, ali i načina proizvodnje. Najveći sadržaj suve materije je kod sorti koje se proizvode iz arpadžika, dok je manji sadržaj suve materije kod sorti koje se proizvode direktno setvom iz semena. Za duže i kvalitetnije čuvanje, prednost imaju sorte većeg sadržaja suve materije. Ovim sortama pripada i sorta poreklom sa ovih područja, to jest, iz naseljenog mesta Kupusina, poznata kao Kupusinski jabučar. Glavice crnog luka mogu biti različitog oblika – od okruglog do pljosnatog. Boja ljske lukovice varira do bele, žute, do zagasito crvene.

Šifra sorte: B 1891

Ispitivana sorta crnog luka ima sledeće karakteristike: lukovica je jajolikog oblika, čvrsta i sitnija, smeđe boje ovojnih listova, dobro zatvorenog vrata (sl. 107). Nema posebnih zahteva za proizvodnju i dobro podnosi sušu. Najbolji prinosi i kvalitet lukovica se postiže u proizvodnji iz arpadžika. Izvorno seme ove sorte crnog luka je poreklom iz Karavukova kod Odžaka. Visina lukovice iznosila je 4,5 cm, a prečnik 5,1 cm. Obavijenost lukovice na skali od 1 do 9 iznosi 8, a ljutina 7. Postignut je prinos od 20,0 tona po hektaru.

Slika 107. Sorta B 1891 (Žunić, 2021)

SORTA: B 1891

RB	OSOBINA	OCENA	OPISNA OCENA
1	Biljka: broj listova na lažnom stablu	5	srednji
2	Lišće: položaj	1	uspravan
3	Lišće: voskavost	5	srednja
4	Lišće: zelena boja	5	srednja
5	Lišće: povijenost	1	odsutna ili veoma slaba
6.1	Samo za sorte crnog luka: List: dužina	5	srednji
7.1	Samo za sorte crnog luka - List: prečnik	5	srednji
8	Samo za sorte crnog luka - Lažno stablo: dužina (do najvišeg zelenog lista)	5	srednje
9	Samo za sorte crnog luka - Lažno stablo: prečnik (na polovini dužine)	5	srednji
10.1	Lukovica: tendencija stvaranja sekundarnih lukovica - samo za sorte koje se razmn. iz semena	1	odsutna ili neznatna
11	Samo za sorte luka vlašca - Lukovica: tendencija stavarana sekundarnih lukovica	0	-
12.1	Samo za sorte crnog luka - Lukovica:veličina	5	srednja
13.1	Samo za sorte crnog luka - Lukovica: visina	5	srednja
14.1	Samo za sorte crnog luka - Lukovica: prečnik	5	srednji
15.1	Samo za sorte crnog luka - Lukovica: odnos visina/ prečnik	5	srednji
16	Lukovica/sekundarna lukovica: položaj najvećeg prečnika	2	u sredini
17	Lukovica/sekundarna lukovica: širina vrata	5	srednji
18	Lukovica/sekundarna lukovica:najčešći oblik (uzdužni presek)	4	okrugao
19	Samo za sorte crnog luka: Lukovica:oblik vrha (na uzdužnom preseku)	6	jako izdužen
20	Lukovica/sekundarna lukovica: oblik osnove (na uzdužnom preseku)	3	zaobljen
21	Lukovica/sekundarna lukovica: prijanjanje suve ljske nakon berbe	3	slabo
22	Lukovica/sekundarna lukovica: debljina suve ljske	3	tanka
23	Lukovica/sekundarna lukovica: osnovna boja suve ljske	5	smeđa
24	Lukovica/sekundarna lukovica: intenzitet osnovne boje suve ljske	5	srednja
25	Lukovica/sekundarna lukovica: dopunska nijansa boje suve ljske (pored osnovne)	5	smeđkasta
26	Lukovica/sekundarna lukovica: obojenost epidermisa mesnatih listova	1	odsutna
27	Lukovica/sekundarna lukovica: broj mesta rasta po kg	5	srednji
28	Iukovica/sekundarna lukovica: sadržaj suve materije	5	srednji
29	Samo za sorte crnog luka: tendencija stvaranja proraslica u ogledima sejanim u proleće	3	mala
30	Samo za sorte crnog luka: Vreme pocetka stvaranja proraslica u ogledima sejanim u proleće	5	srednje
31	Samo za sorte crnog luka: Tendencija stvaranja proraslica u ogledima sejanim u jesen	3	mala
32	Samo za sorte crnog luka: Vreme početka stvaranja proraslica u ogledima sejanim u jesen	0	-
33	Samo za sorte crnog luka: Vreme tehnološke zrelost u ogled. sejanim u jesen (lišće poleglo na 80% bilj.)	0	-

LITERATURA

1. Adamović D., Stanojev T. (1996): Tehnologija proizvodnje lekovitog, aromatičnog i začinskog bilja. Institut za ratarstvo i povrtarstvo Novi Sad, Novi Sad, str. 158.
2. Bekrić V. (1997): Upotreba kukuruza. Institut za kukuruz "Zemun polje", Beograd – Zemun, str. 88.
3. Berenji J. (2011): Uljana tikva. Institut za ratarstvo i povrtarstvo Novi Sad, Novi Sad, str. 288.
4. Berenji J. (2010): Uljana tikva i njena proizvodnja. Institut za ratarstvo i povrtarstvo Novi Sad, Novi Sad, str. 82.
5. Brewster L. J. (2008): Onions and other vegetable Alliums, CABI, Wellesboultne, Warwick CV 35 9EF, UK, str. 432.
6. Đurovka M., Ilin Ž. (2002): Bostan, gajenje lubenice i dinje. Poljoprivredni fakultet Novi Sad, Novi Sad, str. 81.
7. https://www.upov.int/test_guidelines/en/
8. Ilin Ž., Adamović B., Vojnović Đ. (2021): Racionalno korišćenje zemljišta i vode u Srbiji. Srpska akademija nauka i umetnosti Beograd, str. 274.
9. Ilin Ž., Mutavdžić B., Adamović B., Novković N., Ilin S. (2019): Održivost proizvodnje, prerade i spoljnotrgovinske razmene povrća u Srbiji. Srpska akademija nauka i umetnosti Beograd, str. 198.
10. Ilin Ž., Sabadoš V., Marković V., Gvozdenović Đ., Bjelić V., Zdravković M., Mišković A., Marinković D., Boca Z., Sekulić O., Ivan J., Kukić B. (2010): Elaborat – Određivanje održavaoca za domaće sorte iz registra poljoprivrednog bilja, Ministarstvo poljoprivrede i vodoprivrede, Beograd, Republika Srbija.
11. Kanižai-Šarić G., Milaković Z., Kovačević M., Krstanović V., Dorotić (Žunić) D. (2014): Essential oils –inhibitors of fungal growth and mycotoxin synthesis. Glasnik zaštite bilja, 4, 52-57.
12. Lazić B., Babović J. (2008): Organska poljoprivreda. Institut za ratarstvo i Povrtarstvo Novi Sad, Novi Sad, str. 432.
13. Lazić B., Marković V., Đurovka M., Ilin Ž. (1998): Povrtarstvo. Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad, str. 472.
14. Lazić B., Marković V., Đurovka M., Ilin Ž. (2001): Povrtarstvo. Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad, str. 472.
15. Marković V., Đurovka M., Ilin Ž., Sabadoš V. (2004): Začinska paprika. Tampograf, Novi Sad, str. 38.
16. Marković V., Vračar Lj. (1998): Proizvodnja i prerada paprike. Feljton, Novi Sad, str. 203.
17. Miladinović B. (2016): Riznica lekovitog bilja i preparata. Poljoknjiga. Beograd, str. 670.
18. Milošević M., Kobiljski B., (2011): Semenarstvo. Institut za ratarstvo i povrtarstvo Novi Sad, Novi Sad, str. 400.
19. Miroslavljević M., Aćin V., Sabadoš V., Dorotić (Žunić) D. (2019): Variation in nitrogen use efficiency of winter wheat. Genetika, 51, (3), 1165-1174.
20. Mišković A. (2012): Priručnik za proizvodnju povrća u zaštićenom prostoru (kupus, salata, krastavac, paprika, paradajz, plavi patlidžan, tikvice). Biblioteka Matice srpske, Novi Sad, str. 162.
21. Radić Đ. (2009): Gajenje poljskih useva: sa 105 drvoreza. Gradska biblioteka "Karlo Bjelicki", PSS "Sombor", Sombor, str. 202.

22. Radić Đ., (2011): Povrtarstvo za školu i narod. Gradska biblioteka "Karlo Bjelicki", PSS "Sombor", Sombor, str. 393.
23. Sabadoš V. (2005): Uputstvo za integralnu proizvodnju nekih vrsta voća i povrća, DP "Agroinstitut" Sombor, str. 38.
24. Sabadoš V., Jaćimović G., Žunić D., Džeba Z., Jokić S., Veselinović T., Dekić J., Malešević M., Aćin V., Ivan J., Sekulić O., Boca Z., Perenčević J., Katanić V. (2019): Zemljiste, poljoprivreda i ruralni razvoj Grada Sombora, Sombor, str. 488.
25. Sabadoš V. (2004): Uljana tikva korisna i unosna kultura, DP "Agroinstitut" Sombor, str. 12.
26. Vojnović Đ., Maksimović I., Tepić Horecki A., Karadžić Banjac M., Kovačević S., Daničić T., Podunavac-Kuzmanović S., Ilin Ž. (2023): Onion (*Allium cepa* L.) yield and quality depending on biostimulants and nitrogen fertilization – A chemometric perspective. Processes, 11 (3), 684.
27. Vojnović Đ., Maksimović I., Tepić Horecki A., Milić A., Šumić Z., Žunić D., Adamović B., Ilin Ž. (2024): Biostimulants improve bulb yield, concomitantly affecting the total phenolics, flavonoids, and antioxidants capacity of onion (*Allium cepa*). Horticulturae, 10 (4), 391.
28. Vojnović Đ., Maksimović I., Tepić Horecki A., Žunić D., Adamović B., Milić A., Šumić Z., Sabadoš V., Ilin Ž. (2023): Biostimulants affect differently biomass and antioxidant status of onion (*Allium cepa*) depending on production method. Horticulturae, 9 (12), 1345.
29. Volf J. (2007): Enciklopedija baštenskog bilja. Prometej, Novi Sad, str. 310.
30. Yaseen A. A., Kovácsné Madar A., Vojnović Đ., Takács-Hájos M. (2023): Examining the optimal amount of Moringa leaf extract to improve the morphological and inner quality of cabbage (*Brassica oleracea* var. *capitata*). Journal of Food Quality, 2023, 3210253, 9.
31. Žunić D., Sabadoš V., Vojnović Đ., Maksimović I., Ilin D., Tepić Horecki A., Ilin Ž. (2023): Potato (*Solanum tuberosum* L.) cultivar yield and quality affected by irrigation and fertilization –from field to chip bag. Horticulturae, 9, 1153.

RECENZIJA

Predmet: Recenzija rukopisa „STARE SORTE BAČKE“

Autori: Sabadoš V., Žunić D., Boca Z., Sekulić O., Ivan J., Veselinović T., Forgić G., Zorić M., Prodanović N.

Rukopis „STARE SORTE BAČKE“ u izdanju PSS Sombor iz Sombora sveobuhvatno je napisana monografija o proizvodnim i morfološkim oznakama 17 povrtarskih vrsta. Opisano je 93 stare sorte.

Rukopis ove monografije nacionalnog značaja napisan je u formatu A4 na 232 strane teksta, 93 tabele i 107 slika, poreklom od samih autora.

Od samog početka XX veka u svetu je izgubljeno oko 75% sorti najrazličitijih poljoprivrednih useva. Slična situacija je kod nas. Posebno su ugrožene domaće sorte povrća i preti im trajno nestajanje.

U tekstu, slici i tabelama (DUS test pod šiframa) temeljno su obrađene sledeće vrste: paprika (20), paradajz (11), plavi patlidžan (4) dinje (6), lubenice (6), tikve (6), pasulj i boranija (12), bamija (4), kupus (4), salata (10), naut-leblebija i heljda (2), kukuruz kokičar (4), mirodija (1), bosiljak (2) i crni luk (1). Tokom vegetacionog perioda u određenim fazama rasta i razvića sve biljke su ocenjene prema DUS deskriptoru za određivanje uniformnosti i stabilnosti sorte u skladu sa standardima Međunarodne organizacije za zaštitu novih sorti-UPOV (International Union for the Protection of New Varieties of Plants).

Rukopis je deo rezultata Pilot projekta „Sačuvajmo stare Vojvođanske sorte povrća“ i dugogodišnjeg rada na izboru, čišćenju, održavanju i ocenjivanju najperspektivnijeg genetskog materijala savremenim svetski priznatim metodama na otvorenom polju (VCU i DUS testom) i u laboratoriji sa aspekta proizvodne i upotrebe vrednosti prikupljenih domaćih i odomaćenih starih sorti povrća.

Rukopis je od kapitalnog značaja za nauku, struku i proizvođače, u bilo kom do sada poznatom sistemu gajenja povrća. Rezultati ispitivanja i rukopis su posebno značajni sa aspekta očuvanja biodiverziteta sa ovih geografskih širina za generacije koje dolaze. Naime, izbor sortno čistog, uniformnog, adaptabilnog i stabilnog genetskog materijala obezbediće značajno unapređenje proizvodne i upotrebe vrednosti, detaljno u rukopisu opisanih starih sorti, sortnih populacija i odomaćenih sorti povrća.

Monografija je napisana jasno i razumljivo, stilski i tehnički veoma kvalitetno u skladu sa savremenim trendovima iz oblasti povrtarstva i zaštite biodiverziteta. Osim naučnog značaja, rukopis ima veoma široku i veliku praktičnu primenu od neprocenjivog značaja za poljoprivredu i privredu Republike Srbije i međunarodne zajednice u celini.

Na osnovu svega navedenog, rukopis pod naslovom „STARE SORTE BAČKE“, ocenujem pozitivno i sa posebnim zadovoljstvom predlažem njegovo štampanje da bi se učinio dostupnim najširoj naučnoj i stručnoj javnosti, odnosno svim zainteresovanim za ovu problematiku.

U Novom Sadu, 20. junu 2024. godine

dr Žarko M. Ilin, red. prof.

Univerzitet u Novom Sadu

Poljoprivredni fakultet

Departman za ratarstvo i povrtarstvo

SADRŽAJ

UVOD.....	3
PAPRIKA.....	5
B 1588.....	6
DUS TEST B 1588.....	7
B 1109.....	8
DUS TEST B 1109.....	9
B 849.....	10
DUS TEST B 849.....	11
A 2020.....	12
DUS TEST A 2020.....	13
B 64.....	14
DUS TEST B 64.....	15
B 894.....	16
DUS TEST B 894.....	17
A 2440.....	18
DUS TEST A 2440.....	19
B 1694.....	20
DUS TEST 1694.....	21
A 243.....	22
DUSTESTA243.....	23
A 97.....	24
DUS TEST A 97.....	25
A 1024.....	26
DUSTESTA1024.....	27
B 105.....	28
DUSTESTB105.....	29
A 2310.....	30
DUS TEST A 2310.....	31
SOMBORKA.....	32
DUS TEST SOMBORKA.....	33
A 2148/4.....	34
DUS TEST A 2184/4.....	35
B 1636/2.....	36
DUS TEST B 1632/2.....	37
B 1636/3.....	38
DUS TEST B 1636/3.....	39
A 1943/2.....	40
DUS TEST A 1943/2.....	41
A 2156.....	42
DUS TEST A 2156.....	43
B 1987/1/2.....	44
DUS TEST B 1987/1/2.....	45
PARADAJZ.....	47
B 26.....	48
DUS TEST B 26.....	49
A 486.....	50
DUS TEST A 486.....	51
B 1800.....	52

DUS TEST B 1800.....	53
B 1970.....	54
DUS TEST B 1970.....	55
A 2266.....	56
DUS TEST A 2266.....	57
B 8.....	58
DUS TEST B 8.....	59
B 1152.....	60
DUS TEST B 1152.....	61
B 1420.....	62
DUS TEST B 1420.....	63
B 2134.....	64
DUS TEST B 2134.....	65
A 2517.....	66
DUS TEST A 2517.....	67
A 326.....	68
DUS TEST A 326.....	69
PLAVIPATLIDŽAN.....	71
PLAVI DUGAČKI PATLIDŽAN.....	72
DUS TEST PLAVI DUGAČKI PATLIDŽAN.....	73
DUGI ŠARENI PATLIDŽAN.....	74
DUS TEST DUGI ŠARENI PATLIDŽAN.....	75
BELI PATLIDŽAN.....	76
DUS TEST BELI PATLIDŽAN.....	77
OKRUGLI ŠARENI PLAVI PATLIDŽAN.....	78
DUS TEST OKRUGLI ŠARENI PLAVI PATLIDŽAN.....	79
DINJA.....	81
A 995.....	82
DUS TEST A 995.....	83
A 505.....	85
DUS TEST A 505.....	86
A 670.....	88
DUS TEST A 670.....	89
A 1505.....	91
DUS TEST A 1505.....	92
A 1756.....	94
DUS TEST A 1756.....	95
A 2454.....	97
DUS TEST A 2454.....	98
LUBENICA.....	101
A 735.....	102
DUS TEST A 735.....	103
A 715/1.....	104
DUS TEST A 715/1.....	105
A 715/2.....	106
DUS TEST A 715/2.....	107
A 212.....	108
DUS TEST A 212.....	109
A 211/1.....	110
DUS TEST A 211/1.....	111
SOMBORKA.....	112
DUS TEST SOMBORKA.....	113

TIKVE I TIKVICE.....	115
B 482.....	116
DUS TEST B 482.....	117
B 1354.....	119
DUS TEST B 1354.....	120
A 357.....	122
DUS TEST A 357.....	123
A 133.....	125
DUS TEST A 133.....	126
B 1742.....	128
DUS TEST B 1742.....	129
A 1429.....	131
DUS TEST A 1429.....	132
PASULJI BORANIJA.....	135
A 416.....	136
DUS TEST A 416.....	137
A 45.....	138
DUS TEST A 45.....	139
B 1081.....	140
DUS TEST B 1081.....	141
B 2420/1.....	142
DUS TEST B 2420/1.....	143
A 1996.....	144
DUS TEST A 1996.....	145
A 193.....	146
DUS TEST A 193.....	147
A 2639.....	148
DUS TEST A 2639.....	149
B 1200.....	150
DUS TEST B 1200.....	151
A 6/20/1.....	152
DUS TEST A 6/20/1.....	153
A 203/20.....	154
DUS TEST A 203/20.....	155
A 2220.....	156
DUS TEST A 2220.....	157
A 2702.....	158
DUS TEST A 2702.....	159
BAMIJA.....	161
B 1820.....	162
DUS TEST B 1820.....	163
B 1285.....	164
DUS TEST B 1285.....	165
B 1224.....	166
DUS TEST B 1224.....	167
B 1140.....	168
DUS TEST B 1140.....	169
KUPUS.....	171
B 799.....	172
DUS TEST B 799.....	173
B 1463.....	174

DUS TEST B 1463.....	175
B 1806.....	176
DUS TEST B 1806.....	177
B 140171.....	178
DUS TEST B 1401/1.....	179
SALATA.....	181
A 1154.....	182
DUS TEST A 1154.....	183
A 1408.....	184
DUS TEST A 1408.....	185
A 1690.....	186
DUS TEST A 1690.....	187
B 1378.....	188
DUS TEST B 1378.....	189
A 1059.....	190
DUS TEST A 1059.....	191
A 1100.....	192
DUS TEST A 1100.....	193
A 2368.....	194
DUS TEST A 2368.....	195
A 905.....	196
DUS TEST A 905.....	197
A 719.....	198
DUS TEST A 719.....	199
A 543.....	200
DUS TEST A 543.....	201
NAUT I HELJDA.....	203
A 2482 – žuti.....	204
DUS TEST A 2482 – žuti.....	205
A 2482 – crveni.....	206
DUS TEST A 2482 – crveni.....	207
KUKURUZ KOKIČAR.....	209
B 11354.....	210
DUS TEST B 11354.....	211
A 491/20.....	212
DUS TEST A 491/20.....	213
A 1354.....	214
DUS TEST A 1354.....	215
A 1790/20.....	216
DUS TEST A 1790/20.....	217
MIRODIJAI I BOSILJAK.....	219
B 1300.....	220
DUS TEST B 1300.....	221
A 2046.....	222
DUS TEST A 2046.....	223
HELJDA 6.....	224
DUS HELJDA 6.....	225
CRNI LUK.....	227
B 1891.....	228
DUS TEST B 1891.....	229
LITERATURA.....	231
RECENZIJA	233

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

633(497.113 Bačka)

STARE sorte Bačke / [Vladimir Sabadoš, Danijela Žunić i saradnici ; fotografije Vladimir Sabadoš, Danijela Žunić]. - Sombor : Poljoprivredna stručna služba "Sombor", 2024 (Novi Sad : Tampograf). - 239 str. : ilustr. ; 30 cm

Tiraž 300. - Str. 233: Recenzija / Žarko M. Ilin. - Bibliografija.

ISBN 978-86-6229-051-9

1. Сабадош, Владимир, 1959- [автор] [фотограф] 2. Жунић, Данијела [автор] [фотограф]
а) Польски усеви -- Бачка

COBISS.SR-ID 147455753